

Ordîxanê Celîl, Celîlê Celîl

ZARGOTINA K'URDA

ji K'itêba I

Êrêvan 1978

Serecem

1. Beyt'a Şîxalê Şemsa	302
2. Beyt'a dewrêş Adem	307
3. Beyt'a şêx Mendê gêlê	311
4. Qewlê sult'an Êzîd	314
5. Qewlê boreborê	318
6. Met'hê Xwedê	323
7. Qewlê mizgîna mêra	324
8. Qewlê melek' Fexedîn	329
9. Qewlê k'oçeka	338
10. Qewlê cema cimletê	340
11. Beyt'a be'za	343
12. Qewlê xoş male bava	344
13. Qewlê dewrêş Qat'anî	349
14. Qewlê melek' Fexedîn ¹	353
15. Qewlê Bav Bek'irê Omera	360
16. Qewlê Mûsa p'êxember	366
17. Beyt'a şe'rê	368
18. Şedetîya dînê êzdîya	377
19. Qewlê Şêxûbek'ir	378
20. Qewlê sera merge	381
21. Beyt'a nevîyê ometê*	388
22. Dirazge	392
23. Beyt'a Gilavîyê	400
24. Beyt'a E'lı şêrê Xwedê*	403
25. Beyt'a Îbrahîmê bira*	410
26. Beyt'a mirine nevîyê ometê*	413
27. Qewlê îmanê	417
28. Qewlê dewrêş Qat'enî	422
29. Qewlê Qerefirqan	426
30. Beyt'a Hesenê Cêlê	429
31. Beyt'a mêzînê	433
32. Dua'	434
33. Beyt'a miskîn	435
34. Beyt'a Mûsa p'êxember	438
35. Qewlê boreborê	440
36. Beyt'a be'za	452
37. Beyt'a bilbil miskîno	458
38. Silêman p'êxember û bûm	461

* - yê surmanîyê

---

¹ [29] (353-360) (1690)

1. Beyta Şîxalê Şemsa²

S. 1

- 1 *Me yarek dibê me bike minetê,*
- 2 *Şerqê bixûn, Şamê her vê xetê,*
- 3 *Ew mezela cudê me tê.*

S. 2

- 1 *Werin bixûnin vê xetê,*
- 2 *Ew te'liya ser qurbetê,*
- 3 *Bira her pênc t'erêqê wî rûnên hidretê.*

S. 3

- 1 *Xetê me dibene,*
- 2 *Dîwana Şîxadî ber her pênc t'erêqê wan vedikene,*
- 3 *Te'lî-tengîyê Şîxalê Şemsa têda hene.*

S. 4

- 1 *Xetê me şîrînin,*
- 2 *Dîwana Şîxadî datînin,*
- 3 *Te'lî-tengîyê Şîxalê Şemsa têda dibînin.*
- 4 *Hidretê³ rûdinin hêsira dibarînin.*

S. 5

- 1 *Xetê me biperêjin,*
- 2 *Her pênc t'erêqê wî dîwana Şîxadî rûdinin*
- 3 *Te'lî-tengîyê Şîxalê Şemsa têda dibînin.*
- 4 *Hidretê rûdinin hêsira dibarînin.*

S. 6

- 1 *Nesîhetê dikim gelî kesa,*
- 2 *Miskîne Şîxalê Şemsa,*
- 3 *K'ê dizane Şîxalê Şemsayî t'erqî bû, heft sala mabû Şame hêvsa.*

S. 7

- 1 *Ezî wextayî gulbax⁴ bûm,*
- 2 *Mecalê seferê hatibû wext bû,*
- 3 *K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû,*
- 4 *Şamêdayî guê û gef bû?*

S. 8

- 1 *Mexsûs heta Somayê,*
- 2 *Dengê dûr qe wî nayê,*
- 3 *Ez hatime dengê dûr xwefa biveme.*

S. 9

- 1 *Îlahîo, te em nivîsîn,*

---

² (302-306) (1677)

³ hidret

⁴ gulbax

*2 Em şandine e'rdekî cînar sîsî,
3 Dilê qurbetîya qe wî tîsî.*

S. 10

*1 Dilê qurbetiya jane,
2 Ez nalivim van şevane,
3 Ê'vê miskîn Şîxalê Şemsayî şaqûl pêwra mane.*

S. 11

*1 Pêwrê me xuya bûn,
2 Heta hatim me ava bûn,
3 Ezî miskînî herî wa bûm.*

S. 12

*1 Pêwrê me hiltêne,
2 Ê'vê miskîn Şîxalê Şemsa şagulin pêwra rêne,
3 Mi qey go, qasidî Mergêye,
4 Mi nizanbû Şamêva boy min sêfil û Xwedêva têne.*

S. 13

*1 Şevê dirêje bijon,
2 Heta hatim sive dibû,
3 Hêsir ji ê'vê Şîxalê Şemsa diçûn,
4 Ew hêsir ser rûyê Şîxalê Şemsa bû p'erçom.*

S. 14

*1 Şevê dirêje dayî,
2 Pêwr û mêzîn e'zmana bûne qayî,
3 Ez miskîn bûm herî hayî.*

S. 15

*1 Şevê dirêje mezin,
2 Heta hatim sive dibin,
3 Hêsir ji ê'vê Şîxalê Şemsa diçin,
4 Ew hêsir ser rûyê Şîxalê Şemsa dibin p'erçim.*

S. 16

*1 Ezê rûniştîme, hâlê xweda mame,
2 K'ete bîra min Mergêh û Meqlûb, ew jî, ew mikane,
3 K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, heft sala mabû hevîs û Şame?*

S. 17

*1 Ez rûniştîme, hâlê xweda digirîme,
2 Hola be'zîkî ceng birîme,
3 K'ê dizane ez k'uva hatim û k'uva çûme?*

S. 18

*1 Te'rîgewrkê li mi gewr kir,
2 Berê subê li mi zer kir,
3 K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, heft sala Şamêda guî û gef kir.*

S. 19

- 1 Xweziya min hûkmek serê,
- 2 Ez hin bigrîm, hin hêsirê xûnê çavê min derê,
- 3 K'ê dizane Şîxalê Şemsayî Şerqî bû, heft sala mabû seferê?

S. 20

- 1 Xweziya min hûkmek ser hata,
- 2 Ez hin bigrîm, hin hêsirê xûnê çê'vê min der hata,
- 3 Ber mi biye Ferate,
- 4 K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, heft sala mabû hevs û Şame.

S. 21

- 1 Ez e'mrê çûme teleb,
- 2 Biska mobetê e'ni'yê bestiyabû xeleg,
- 3 K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, heft sala mabû li Şam û Heleb.

S. 22

- 1 Şam ehlê cindîya,
- 2 Xwezila mi xwe bizanîya,
- 3 Çika dereca te'li-tengîya çîye?
- 4 Min xwexwe kirîye, derman lê nîye.

S. 23

- 1 Xêra xwezila min bizanbîya hatine bahara dila,
- 2 Meha nava gula,
- 3 Emê qest bikin, hefîne nava wan mezela.

S. 24

- 1 Stîya Gul xûşka mine,
- 2 Wê hefe ba Şîxadî, melek' Sîxisne,
- 3 Bike rêca, dîleka mine.

S. 25

- 1 Sitiya Gul xûşka min dîsa,
- 2 Bira hefe ba Şîxadî û melek Sêxsina,
- 3 Bike rêca, dîleka girtîyêd hêdîsa.

S. 26

- 1 Çarşema serê nîsanê,
- 2 Deng belabû êzdîyê Şerqê û Şamê,
- 3 Şîxali Şemsa k'eremkir hate dîwanê,
- 4 Jêfa kirin e'yda qurbanê, vekirin deft'era îmanê.

S. 27

- 1 Hâlê min hâlê Denûne,
- 2 Min herd çê'vê xwe kirîye zebûne,
- 3 Bira Huznîya xatûn, xwefa bigeêre xatûne.

S. 28

- 1 Hâlê min hâlê dibihêrî,
- 2 K'eskê nedabû bêrî,
- 3 Xêncî T'emûrî Dêrî.

S. 29

1 *T'emûrî Dêrî wa westiya bû,*
2 *Cin Teyara lêdabû rêwa bû,*
3 *Êft sala wêderê mabû,*
4 *Êta ferwara P'adê min pêfa bû.*

S. 30

1 *Êalê min êalê Sindebate,*
2 *Çi t'êcîreke Misirêva hate,*
3 *Sindebat bi mork'eva xwe be'rêva radiwaste.*

S. 31

1 *Mork'eva Sindebat şikestibû nîveka be'rê,*
2 *Destê Sindebat mabû t'extê darê,*
3 *Qadire Êhman ne dizanî.*

S. 32

1 *Dareke mark'evê serî lê hilanî,*
2 *Sindebat dest lê weranî,*
3 *Dinîya êon bîr anî, şikirîma te ya Êhmanî!*

S. 33

1 *Êalê min çî êekî p'eşmûne,*
2 *Cina qimitandibû Şibhûne,*
3 *Cina Şibhûn diqimitand,*
4 *Binê be'raê diaqûfand,*
5 *Ewî ji dinîya êon xweêa serîfand.*

Êe'ma dê bavê hosta!

2. Beyta dewrêş Adem⁵**S. 1**

1 *Çi subeke nedere,*
2 *Nava xasa dibe xebere,*
3 *Dewrêş Adem wê heê sefere.*

S. 2

1 *Çi subeke nîşane,*
2 *Nava xasê dîwana Şixadî wê bive beyane.*
3 *Dewrêş Adem wê heê Xuêesane.*

S. 3

1 *Way dewrêşê minî delîle,*
2 *Beqale û beqîle,*
3 *Êniştîye ser rîya xêran û sexîle.*

S. 4

---

⁵ (307-311) (1678)

*1 Mîrê Xuřastanê we dibêye:
2 «Qasid hefe binêfe ew çi dewrêşe wêye,
3 Ew dewrêşî çî dibêye?»*

S. 5

*1 Qaside diçûye derwêş pirsîye:
2 «Dewrêş baba, nesîheta te wan e'rd a çiy e?»
3 Ew dewrêş wa dibêye:
4 «Qesid, fermaneke hatîye ji Xwedêye, derwêş dote mîrê we dibêye.»*

S. 6

*1 Qasidê minî jîre,
2 Divêje dewrêşê delîle:
3 «Derwêş, te çiy e ji dota mîre?»*

S. 7

*1 Qaside vedigerîye,
2 Mîr jê dipirsîye:
3 «Qasid tu hatî? Dewrêş çima mabû çiy e?»*

S. 8

*1 Qasidê minî zere,
2 Dibê: «Çi dewrêşekî xweyî sere,
3 Ez caba dewrêş nikarim bikim dere.»*

S. 9

*1 Ew qasid wa dibêye:
2 «Mîrê min, dewrêş dibê fermanek hatîye boy Xwedêye,
3 Ez dota mîrê we dibêye.*

S. 10

*1 Mîrê min wê xeberê mabû dil mayî,
2 Feñicîbû hûkumê P'adşayî,
3 Go: «Binêrin dewrêşê cemlayî?»*

S. 11

*1 Wê hebû xelqê me'rîfetî yasîne:
2 «Mîrê min bişîhe dewrêş bîne,
3 Çika aqile, yanê sewdênîye?»*

S. 12

*1 Mîr dişand dewrêş dihate,
2 Dewrêş rêva diaxavte.
3 Mîr go: «Dewrêş baba te qelena kiça min çi bikî xevate?»*

S. 13

*1 Ew derwêş we dibêye:
2 «Mîrê min çiq a zêra dixazî tefa bînim dinêye,
3 Çiq a cewahira dixazî tefa bînim ji be'rêye.»*

S. 14

1 «Wey dewrêşê minî jîre,

2 *Tu derwêş bîne, bawarî yeqîne,*
3 *Çiqa cewahira dixazî ji teîfa bînim ji be'ra e'zmîne.»*

S. 15

1 *Wey derwêşê minî xase,*
2 *Vedixar k'ase,*
3 *Qest kir çû dîwana Xidirnebî û Xidireylase.*

S. 16

1 *Dewrêş dibê: «Xidiro, tu heqderî*
2 *Hemeta Qadirî,*
3 *Tu ber vî dergeyî hedirî.»*

S. 17

1 *Dewrêş dibê: «Xidiro, here miîra duîa bîne,*
2 *Pêş medera xasava dayne,*
3 *Tê rôja qîyametê hefî sere kela Xuîesanî dayinî.»*

S. 18

1 *Xidirê minî sêflî sergerdane,*
2 *Qest kir be'ra bêbinyane.*

S. 19

1 *Xidire wa dike gazî:*
2 *«Heçî xuleqetê be'rê sere xwe bikin hevrazî,*
3 *Derwêş Adem duîa we dixazî.»*

S. 20

1 *Heçî xuleqetê wêye,*
2 *Qest kirin, çûne be'rêye,*
3 *Hatin, herek duîrek lêye.*

S. 21

1 *Wey dewrêşê minî bav duîe,*
2 *Wan duîa hildabû sê duîe,*
3 *Danî destê mîrê Xuîesanî bi suîe.*

S. 22

1 *Mîr go: «Werin binêrin vê e'cêbê,*
2 *Mêşê girtîye defterê û k'it'êbê.*
3 *Xebera gel dewrêş girte lêvê.»*

S. 23

1 *Wey mîrê minî xudan qirare,*
2 *Destê keîa xwe girt dewrêşva hinare,*
3 *Keîa xwe dewrêşfa kire me're.*

S. 24

1 *Wey derwêşê minî jare,*
2 *Fiî nalenî teyare,*
3 *Qesrê p'encerêfa hatbû xare,*
4 *Hine xerqe xwe keîeva sipare.*

S. 25

- 1 *Dabû kecê xerqeye,*
- 2 *Go: «Xilmeta we kirîye layîqî weye*
- 3 *Az diçim, pêj miva silavê bike bavê xweye.*

S. 26

- 1 *Pêj miva silavê bike bavêye,*
- 2 *Herge ewledek paş mi dibêye*
- 3 *Bira nesequine, lêxe bêye.*

S. 27

- 1 *Wê heye xelqê me 'rîfetî jîre,*
- 2 *P'ev k'etin çûne ba mîre,*
- 3 *Divê: «Mîr k'a dewrêşê meyî xudan nedîre?»*

S. 28

- 1 *Mîr we diçûye,*
- 2 *Keçê pirsîye:*
- 3 *«Lao, k'a dewrêşê meyî xudan ewlîye?»*

S. 29

- 1 *Keçê dibê: « Babo wey li qewla, wey li qirara,*
- 2 *Dewrêş qesrê p'encerêda hate xare,*
- 3 *K'ete nava kezîyan û guhare,*
- 4 *Hine xerqê xwe miva sipare.»*

S. 30

- 1 *«Dabû min xerqeye,*
- 2 *Go, xizmeta we kirî layîqî weye,*
- 3 *Ez diçim, pêş miva silavê bike bavêye.*

S. 31

- 1 *Pêş miva silavê bike bavê xweye,*
- 2 *Herge paşî min ewlek dibêye,*
- 3 *Bira nesequine lêxe bêye.»*

S. 32

- 1 *Dibê neh meh hatin bihurîn,*
- 2 *Mîr Birahîmê Ademî li wê nixtê xuliqî*
- 3 *Hemûşka lê anî bawarî û yeqînî.*

S. 33

- 1 *Wey dewrêşê minî çêye,*
- 2 *Şevê, rojê seyrêye,*
- 3 *Çima tu nizanî bavê te feqîre, xerqê Şixadî lêye.*

3. Beyta şêx Mendê gêlê⁶ (1679)

---

⁶ (311-314) (1679)

S. 1

- 1 Çi subeke melxûne,
- 2 Şêx Mendê bore xwe dikire zîne,
- 3 Çûbû fawa mîr Sêwdîne.

S. 2

- 1 Çi subeke tarîbave,
- 2 Şêx Mendê Ferxa çûbû nêcîrê û fawa
- 3 Çar gêl dîtû berî ava.

S. 3

- 1 Şêx Mendê Ferxa deyn li gêle dike,
- 2 Divê: «Ewe gêle mine zar şîrine,
- 3 Xeberê wê şekir dibîne,
- 4 Ez nizanim çi zimanî dixûne.

S. 4

- 1 Gêla mezin dive: «Navê min Gule,
- 2 Ez hebûbim çendî dile,
- 3 Rêza ez fadilim.

S. 5

- 1 Gêla duda dive: «Şêx Mendo, nave min P'aye,
- 2 Ez hebûbim çendî dinîyaye,
- 3 Ez dik'irê xwe Şerqva çûm Şamva xuyaye.»

S. 6

- 1 Gêla sisya dibê: «Şêx Mendo, nave min Fate,
- 2 Hebûbim çendî k'inate,
- 3 Dik'irê xwe Şerqva çûm Şamva hatim.»

S. 7

- 1 Gêla biçûk dibê: «Şêx Mendo, nave min Hebîbe,
- 2 Herçkî kesê dilê xelkê xerîbe,
- 3 Cine'têda heye zor û nesîbe.»

S. 8

- 1 Şêx Mend go: «Gêlê, sindrûka dare sindrûka,
- 2 Çar gêlê xemilîne şebe'tê di bûka,
- 3 Sedra dilê şêx Mendê Ferxe gêla biçûka.»

S. 9

- 1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, were me hefne navî feza,
- 2 Tê t'evdî gulan baxçan û qaza,
- 3 Tê rojê sedî bivînî weke eza.»

S. 10

- 1 Şêx Mend go: «Gêlê, ez gulim baxçeme, fez,
- 2 Pisê e'zîzî melek' Ferxedîn ez.

S. 11

1 Ez pisê e'zîz melek' Ferxedînim,
2 Be'zîkî cêng nûrînim,
3 Ez ser t'extê zêfînim,
4 Hatime te bivînim.

S. 12

1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, ezê bivime kevotkeke p'e'r nûrînim,
2 Bifîrîme hefîm e'rşê jorînim,
3 Ezê wêderê minetê bikim melkê Rê'mînim.»

S. 13

1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime be'zîkî p'e'fzirave,
2 Bifîrim hefîme hefê gêl di nave,
3 Ezê te wêderê bigrim bê kave.»

S. 14

1 Gêlê dibê: «Şêx Mendo, ezê bivime kevotkeke p'e'fubarî,
2 Bifîrim hefîm, hefîme e'rşê te'rî,
3 Minetê bikim melkê Cebârî.»

S. 15

1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime be'zîkî p'kufîm,
2 Hindavda bifîrim,
3 Te wan cî û meskena bibîrim.»

S. 16

1 Gêlê go: «Şêx Mendo, ezê bivime be'zîkî p'e'fzirave,
2 Hêft tevekê e'rdê k'ibîrda herime xare,
3 Ezê wêderê minetê bikim melkê Cebare.»

S. 17

1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê dinîyayê te cemakim,
2 Me'r û me'rgîra te p'eydakim,
3 Ezê te wan cî û meskena jî fakim.»

S. 18

1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, birao,
2 Dîno sersewdao,
3 Hevalê te çûne, tu jê mao,
4 Tu ser k'îjan gêlê maşoq mao?»

S. 19

1 Şêx Mend go: «Gêlê, ez ne dînim, ne sewdame,
2 Raste hevalê min çûne, ez jê mame,
3 Lê ez ser gêla biçûk maşoq mame.»

S. 20

1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, ezê bivim sêveke sore bi darêva,
2 Tirsax başvançîyê mîra kes nikare bê nêva.»

S. 21

1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime nexaşekî p'îf girane,

2 *Wê min bidine ser darekî, dudan, sisyan, çarane,*
3 *Wê min bivine nava wan fêzane,*
4 *Hergê digo çi dermane,*
5 *Ezê bêjim sêva sor dermane.»*

S. 22

1 *Gêlê divê: «Şêx Mendo, dilê min kela kevirê,*
2 *Hosta dihat çê dikire,*
3 *Bira [p']k'artinê yê dil k'afire.»*

S. 23

1 *Şêx Mend go: «Gêlê, dilê min kela hûkum jine,*
2 *Îaste hoste dihat çêdikire,*
3 *Lê tu bizanbe, k'ilît, miftê wê kelê destê mala mene.»*

S. 24

1 *Gêlê divê: «Şêx Mendo, xêra xazî min bizanbîya bav û pis,*
2 *Were weke ber û sîngê mine etles,*
3 *Heê were kesekî netirse.»*

S. 25

1 *Şêx Mend go: «Gêlê, xêra xazî min bizanbîya dê û dot,*
2 *Te çîra zûtirê ew xeber miîra negot,*
3 *Te dil û hinavê şêx Mendê Ferxa sot.»*

S. 26

1 *Gêlê divê: «Şêx Mendo, lawê nevî lawa,*
2 *Tu zêrê nav dirava,*
3 *Êyran mintu hesav kirî dewsa birayî û bava.»*

S. 27

1 *Şêx Mend go: «Gêlê, kelîşka serdarê kelîşka,*
2 *Tu bazin zêrê heta e'nişka,*
3 *Heê mi tu hesav kirîye dewsa dê û xûşka.»*

4. Qewlê Sult'an Êzîd⁷

S. 1

1 *Êzîd didim medê,*
2 *Lalişê, helêle xudanê qubê,*
3 *Ez xelat kirim stêyra cibê.*

S. 2

1 *Stêyra cibê xelat kirim,*
2 *Sê herfa ez xebîr kirim,*
3 *Ez hatim rabuhurim.*

S. 3

---

⁷ (314-318) (1680)

*1 Ezê rabim heŕme pêş,
2 Wê herfê dikim t'eftêş⁸,
3 Herfa jev dikirin Heşam, Kurêş*

S. 4

*1 Heşam, Kurêş jev dikirin,
2 Qal û qîr beher dikirin,
3 Feqîr hingê midqîn dikirin.*

S. 5

*1 Feqîra û midqîne,
2 Heq rîya xwe fazîne,
3 Dest sult'an Êzîdda we'danîne.*

S. 6

*1 K'ivş bûme nasebîrim,
2 Deher bûme nasit'îrim,
3 P'adşayê min rê û me'nî xafîla kême dikirim.*

S. 7

*1 Zemanê berê webû,
2 Dilada xof, eşq, îman hebû,
3 Heçka wan digot her ew bû.*

S. 8

*1 Divêjîme we xudanê te'lîya,
2 Welgerin e'slîya,
3 Heŕne dîwanê e'debîya,
4 Hûnê wê bivînîna xoşî û şaya.*

S. 9

*1 Xoşî û şaya hûnê wê bivînîna,
2 Heq rîya dîne sult'an Şîxadî newêşîna,
3 Me mal nemînîna wan wara.*

S. 10

*1 Feqîre sit'are,
2 Feqîre û midqîne,
3 Heq rîya dîne sult'an Şîxadî mewêşîne.*

S. 11

*1 Me mal nebînîna wan wara,
2 Pêşîya xwe beŕêkin pênc mala,
3 Feqîre sit'are.*

S. 12

*1 Feqîre bi denge,
2 Her dengekî hezar reŕenge,
3 Hêmu mora P'adşayê minî serzenge.*

---

⁸ t'emtêş

S. 13

- 1 *Serzengîya hemîya more,*
- 2 *Herçî kesê nefsa wî xare, ne li jore,*
- 3 *Ew naçe hîzreta Êzîdê sore.*

S. 14

- 1 *Mîr dixandin vê hidretê,*
- 2 *Herçî qap'îya sult'an Şîxadî bike xizmet e'babetê,*
- 3 *Maş û dera dide xezîna qudretê.*

S. 15

- 1 *Alimayî ilim,*
- 2 *Cahilayî bin ilim,*
- 3 *Qesrê hılanîm sêlim.*

S. 16

- 1 *Sêlim qesrê hêlanîya,*
- 2 *Girîvan bû lê şidîya,*
- 3 *Sult'an Êzîd mişûr bû hemû cîya.*

S. 17

- 1 *Xet û izêrî tê,*
- 2 *Destxet û bêrî tê,*
- 3 *Xeta mi jêrîn tê.*

S. 18

- 1 *Xeta min zor qumaşe,*
- 2 *Cindiyê nûranî base,*
- 3 *Her sibe xezîna qudretê jê dertê maşe.*

S. 19

- 1 *Qesran û sûka,*
- 2 *Miftan û sindrûka,*
- 3 *Dilo, jaro, moht'acê cotêd bûka.*

S. 20

- 1 *Ewin bûkêd t'evayî,*
- 2 *Rûniştine ber p'erîyan û hesava,*
- 3 *Têda hene ze'va û benazava.*

S. 21

- 1 *Zava û benazava şeşin,*
- 2 *Çûyîna xwe k'êfxaşin,*
- 3 *K'ê dîtîye çende sore, çende sipîne, çende rêşin?*

S. 22

- 1 *Me hat erifê Beşdayê,*
- 2 *Xwe heyri bû, xwe we fayê,*
- 3 *K'ê dîtîye dote şîr bide dayê.*

S. 23

- 1 *Erhêmdila, şikir,*

*2 Naba dîwana xudanêdera bû nav û dik'ir,
3 K'ê dîtîye dote hemle, make bik'ir?*

S. 24

*1 Îlahîo me Rêb⁹ il-Semenda,
2 Te hefîlandibû heftê û du milete,
3 Hîjde hezar xuleqeta,
4 K'ê dîtîye meriv ber bera hilde welada?*

S. 25

*1 Îlahîo te cebêr dikirî,
2 Alima rê jê dibiîî,
3 Hadir-gudêra vêk'êve cîrayê guîî,
4 K'ê dîtîye dote dote hemleye, zavayî mirî?*

S. 26

*1 Xezîne çep û raste,
2 Mala Adîya qewza raste,
3 Şîxadî mik'anê xwe ruhaste.*

Remel dê-bavê guhdarî!

5. Qewlê boreborê¹⁰

S. 1

*1 Sêxê Hesen silt'ane,
2 Bavêje qelpekî Rehmane,
3 Şîxadî hemû derdanî dermane.*

S. 2

*1 Sêxê Hesen feqîre,
2 Bavêje qelpekî mîre,
3 Şîxadî hemû derdanî xebîre.*

S. 3

*1 Sêxê Hesen mezine,
2 Bavêje qelpekî momine,
3 Miraza miraxaza qap'îya melek' Şêxsine, cîyê gilî, gazina.*

S. 4

*1 Sêxê Hesen Sehîde,
2 Bavêje qelpekî mirîde,
3 Miraza miraxaza qap'îyê sult'an Êzîde.*

S. 5

*1 Sêxê Hesen E'mere,
2 Xalîqekî minî her bi here,
3 Bê ferwara Şîxadî û cizareta ruh nehate bere.*

---

⁹ *febil*

¹⁰ (318-323) (1681)

S. 6

- 1 *Sêxê Hesen Esede,*
- 2 *Bavêje qelpekî semende,*
- 3 *Bê ferwara Şîxadî cizareta fûh nehate bere.*

S. 7

- 1 *Sêxê Hesen Celale,*
- 2 *Borê qudretêyî sîyare*
- 3 *Şîxadî xu t'extê xu pêfa qirare.*

S. 8

- 1 *Şêxekî min heye Hekarîye,*
- 2 *Zerg û kewanê qudretê p'ara wîye,*
- 3 *Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa destê sult'an Şîxadîye.*

S. 9

- 1 *Şêxekî min hebû Hekarda,*
- 2 *Zerg û kewanê qudretê p'alda,*
- 3 *Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Şîxadîda hêsarda.*

S. 10

- 1 *Şêxekî min hebû nava e'reba,*
- 2 *Xudanê qosan û teleba,*
- 3 *Dastê P'adşayê k'oteke ser çar meseba.*

S. 11

- 1 *Sêxekî min hebû E'rebstanê,*
- 2 *Xudanê dadol û danê,*
- 3 *Me berxê şîlanê*
- 4 *P'adşa sult'an Şîxadî xudanê yolê û erk'anê*

S. 12

- 1 *Wê qubêkim, quba sufa e'zmîne,*
- 2 *Têda diteyîse find û şemal, bêsusêd rêngîne,*
- 3 *P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê Êzdîne.*

S. 13

- 1 *Wê qubêkim, quba sufa e'rşe,*
- 2 *Têda diteyîse find û şemal, bêsusêd geşe,*
- 3 *P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemse.*

S. 14

- 1 *Wê qubêkim, quba qubana seransere,*
- 2 *Têda diteyîse find û şemal, bêsusêd zere,*
- 3 *P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê T'etere.*

S. 15

- 1 *Wê qubêkim, quba qubana zêde,*
- 2 *Sîya Îs rûniştîye tède,*
- 3 *Benîyê nûranî tède serda.*

S. 16

- 1 Dilê min vê fikarê,*
- 2 Sindrûka melek' Adî ber dare K'abil mixêrê,*
- 3 P'adşa ewe sult'an Şixadî, P'adşayê yolê û erk'anê.*

S. 17

- 1 Dilê min vê hidretê,*
- 2 Sindrûka melek' Adî ber dare K'abil nixtê,*
- 3 P'adşa sult'an Şixadiye, dinê axretê.*

S. 18

- 1 Bayê sera me têne,*
- 2 Gazî û ganga ji me'nêne,*
- 3 Têne ber berê Şixadî ew jî mêne.*

S. 19

- 1 Bayê sera me hatin,*
- 2 Gazî û ganga me'nî ji xevatin,*
- 3 Têne ber berê Şixadî ew jî matin.*

S. 20

- 1 Ezî ew hal bûm,*
- 2 Dewrêşekî şiv û bêşiv, tengî, te'l bûm,*
- 3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê Lalişa nûranîda Şixadîra hevêl bû[m].*

S. 21

- 1 Ezî ew fêng bûm,*
- 2 Dewrêşekî şiv û bêşiv, te'li, teng bûm,*
- 3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê Lalişa nûranîda Şixadîra ew fêng bûm.*

S. 22

- 1 Sera mange zere,*
- 2 Navê e'debîyê Şerqê û Şamê bû gazî, mizgînî û xebeyîre,*
- 3 Werin e'yda qurbanê me sunîya fere.*

S. 23

- 1 Sera mang hilatin,*
- 2 Navê e'debîyê Şerqê û Şamê bû gazî, mizgînî û xevatin,*
- 3 E'yda qurbanê me sunîya hatin.*

S. 24

- 1 Ba tê k'ûfa dihejîne,*
- 2 Dara qewala belg û xezamê xwe ser cews û fêwaqê mîrada diwarîne,*
- 3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê dîndara xwe şîna şerîf dixûne.*

S. 25

- 1 Ba tê k'ûfa t'ev fêake,*
- 2 Dara qewala belg û xezamê xwe ser cews û fêwaqê mîrada warake,*
- 3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê dîndara xwe şîna şerîf şa ke.*

S. 26

- 1 Sêx Zeydîno, tu xweyî nesparî,*

*2 Tu mala Adiyafa her pênc t'irêqê xwefa de'wadarî,
3 Tu Lalişa nûranîda bêmilîk'î bêwarî.*

S. 27

*1 Şêx Zeydîno, te yeke neçê kir,
2 Hûb û k'ubarî te çima nefîsê kir,
3 Te çima k'êwrûsk bin hûlê p'êlûfî danî şerjêkir,
4 Şixadî nîfûnek lê kir, nîfûna wî qebûl kir.*

S. 28

*1 Şêx Zeydîno, te yeke bê weksûl kir,
2 Te ne qewlê Xwedê, ne jî hedûsa fêsûl kir,
3 Te çima k'êwrûsk bin hûlê p'êlûfî merebî danî şerjêkir.*

S. 29

*1 Şêx Zeydîne, şêx Zeydîne,
2 P'êlûfî merebî lê dike nîfîne,
3 Sixadîyê min avîte Misrê jêrîn pişt be'rê hêşîne,
4 Axîn dike, hizreta wî hê Lalişa nûrîne.*

S. 30

*1 Me bavike k'anê,
2 Wê Misrê jêrîn pişt be'rê pe'nê (ne'nê),
3 Xelatê Şêxşems ser mile mêra nîşane.*

S. 31

*1 Me bavike dûrin,
2 Wê Misrê jêrîn pişt be'rê k'ûrin,
3 Xelatê Şêxşems ser mile mêra nûrin.*

S. 32

*1 Teyro, me'nî,
2 Bide p'êf û baskê xwe, here ser derê zîndanî,
3 Ber miva silavê bike Lalişê derê dîwanî.*

S. 33

*1 Teyro, bêrîke,
2 Bide p'êf û baskê xwe, here ser derê zîndanê gudarîke,
3 Silavê ber miva bike Lalişê derê dîwanêke*

S. 34

*1 Hêft derge e'zmana hebûn,
2 Her hefta k'ilît û mifte ji xwe bûn,
3 Destê wan cindîya vedbûn,
4 Destê her pênc t'irêqê wan ser kir û e'melê wan şe'da bûn.*

S. 35

*1 Hêft derge e'zmana hene,
2 K'ilît, mifte ji xwene,
3 Destê her pênc t'irêqê wan ser kir û e'melê wan şe'dene.*

S. 36

1 *Hêft qeynt'er dewe hesirin,*
2 *Borebor mi xatira bardikirin,*
3 *Wekî Şîxadî hîznedikir, be'rada xef dikirin.*

S. 37

1 *Hêft qeynt'er dewene,*
2 *Borebor mi xatira bardikine,*
3 *Wekî Şîxadî hîzneke, be'rada xef dike.*

S. 38

1 *Ne ji wan bûm e'reba lêdayî,*
2 *Serî birî, leş deşta K'erbelayî mayî,*
3 *Ne ji wan bin destê her pênc t'irêqê wan jê mayî.*

S. 39

1 *Ne ji wan bûm e'reba kuştî,*
2 *Serî birî, leş deşta K'erbelayî hiştî,*
3 *Ne ji wan bin, wek destê her pênc t'irêqê wan jê mayî.*

6. Met'hê Xwedê¹¹

Ya Rêbîo, tu dayîmî,
Tu K'erîmî,
Tu Rêhîmî,
Tu Qedîmî,
Tu Xudayê her Xudayî,
Xudayê milkê k'erîmî,
Tu Xudayê e'rşê e'zîmî,
E'nzelda danî Qedîmî,
Her Xudayê, her Xudayî
Hin mek'an, hin meçayî,
T'awbe k'am rêwayî,
Kaba taw rêwayî,
Tu Xudayê cin û insî,
Xudanê e'rş û k'ursî,
Tu Xudayê a'lem û qusî,
Semende lib t'u nemayî,
Semende Heylil Mecerûmî,
Her Xudayê, her xudayî
Hin mek'ayî, hin meçayî,
Kes nizane tu çewayî,
Her Xudayê, her xudayî,
Te ne xave, te ne xurde,
Te ne male, te ne p'erde,
Te ne lewme, te ne fenge,
Te ne awaze, te ne denge,
Kes nizane tu çewanî,
Her Xudayê, her xudayî,

---

¹¹ (323-324) (1682)

*Weliyê ferz û nemêjanî,
Leme-leme k'am divêjî,
Rûha didî, rûha dipêrêjî,
Hakimê şa û gedenî
Hakimê cimhî alem,
Te dihar kir Îsa û Meyrem,
Te em kirin t'ejbetî Adem,
Sûc û gune mişawîşin,
Te em kirin t'eybet û k'ewşin,
Her Xudayê, her xudayî,
Hin mek'ayî, hin mecayî
Kes nizane tu çewayî!*

Remel dê-bavê hostayî!

7. Qewlê mizgîna mêra¹²

S. 1

*1 K'engê me bête mizgîne,
2 Coqetê têda rîhîne,
3 Berbi gelîyê Lalişê diçûne.*

S. 2

*1 K'engê bête coqe,
2 Mîrê mezin hildabû toqe,
3 Dilê e'debîya k'etibû şayî û şoqe.*

S. 3

*1 K'anûn bînin k'ar kin,
2 Sîtila şîlana Şîxadî bînin sîyar kin,
3 Dilê e'debîya şayî û şa kin.*

S. 4

*1 Binêrîn dîyarê buhuştê,
2 Ew dîndar qewî mi xaş tê,
3 Min cindîya dîtin libsê rêş lê.*

S. 5

*1 Gelî cindîya, divêjime we heder-heder,
2 Buhuştê geŕfyan yekser,
3 Helê nûrîn, qube bi zêr.*

S. 6

*1 Helê nûrîn qube zêrîn,
2 Gelî mêra, werin zerîya bivînin,
3 K'iryametê Şemsedîn û Fexredîn.*

S. 7

---

¹² [29] (324-29) (1683)

*1 Fe'icîme quban û mêran, û derga,
2 Şêxşemsê xwe didim meda.*

S. 8

*1 Fe'icîme quban û nûr,
2 Mêra û mader bestûr bi şûr,
3 Lalişe gelîyê k'ûr.*

S. 9

*1 Gelîyê Lalişe binave,
2 Têda ruhîya bû ave,
3 Me wan mêra sed cat silave.*

S. 10

*1 Gelî mêra silav sed siba li xêr
2 Guhdar bin, çwndî di mêt,
3 Qalibî vire, ruhî lihêr.*

S. 11

*1 Gelî mêra silavê mêra we û dîwanê,
2 Me bexê şilane,
3 P'adşa ewe sult'an Şîxadî xudanê îyolê û ark'anê.*

S. 12

*1 Silavê dîwanê mêtave,
2 Her heft stûna rêza û de'eva,
3 K'esera R(ê)şê bava.*

S. 13

*1 K'esera Rêşê mergeyê,
2 Xêra Xwedê em biçûne ber wî dergeyî,
3 Emê tuabin Zimzimê dewsa şelbeyî.*

S. 14

*1 K'esera Rêşê jara,
2 Qent'ereke barkin nale care,
3 Maderekê bixazîn boy biran û yara.*

S. 15

*1 K'esera Rêşê p'îra,
2 Xazila em biçûna cems r'ewaqê mîra,
3 Cîyê lê sema dibe feqîra.*

S. 16

*1 Feqîr me wê dîtin coş,
2 T'ac û t'acp'oş,
3 Ew k'ac we e'debîya helolbe seda noş.*

S. 17

*1 Silavê r'ewaqêd r'ewa,
2 Têda dîteyîsa find û şemalêd hewa,
3 Qulbe me e'debîya her ewa.*

S. 18

- 1 Ewe sindrûka min feng e' rûş,
- 2 Ber diçe birq û birûs,
- 3 Têda diteyîsa find, û şemal, û bêsûs.

S. 19

- 1 Dinalim mêlakê,
- 2 Dik'alim nola berxa ber make,
- 3 Eme tuabin Zimzimê dewsa k'abil şivakê.

S. 20

- 1 Dilê min vê fikarê,
- 2 Sindrûka melek' Adî ber derê k'abil mişarê,
- 3 P'adşayê min sult'an Şîxadîye, xudanê îyolê û ark'anê.

S. 21

- 1 Dilê min vê hidretê,
- 2 Sindrûka melek' Adî ber derê k'abil nixtê,
- 3 P'adşayê min dine axretê.

S. 22

- 1 Ezê vê fikrê mame,
- 2 K'ete bîra min merge û Meqlû, ew cî, ew mek'ane,
- 3 Cîyê mîr Xidir lê dikir e'lêkim silave.

S. 23

- 1 Mîr Xidir lewl û mîr bû,
- 2 E'bil axirdayî xebîr bû,
- 3 Methê Seyîd Mehmedê k'ibîr bû.

S. 24

- 1 Seyîdo nav Hemedê,
- 2 Mêra jê hildabûn zerp û k'irîyamete,
- 3 Destê sult'an Şîxadî feda.

S. 25

- 1 P'îro ji atqatê,
- 2 Xemilî bû xelatê,
- 3 Mibexçiyê dîwanê Şîxadî dikine gazî werne simatê.

S. 26

- 1 Ewe simata simata sebîle,
- 2 Bê qale, bê qîle,
- 3 Rê(y)a û bê bertîle.

S. 27

- 1 Dewrana şêx Simaîle,
- 2 T'esediqa delil û jara,
- 3 P'ar tê nîbe k'eskî p'exîle.

S. 28

*1 P'exîla p'ar tê nine,
2 Hêrçî mal û fîsqe xweda girîne,
3 Ew bê şîke dojoyîne.*

S. 29

*1 Ewin nebîyê me cebêr,
2 Xarina wane ji dêr,
3 Dexsê k'irîyametê dest mêrava dispêr.*

S. 30

*1 Ew nebîyê me ceş,
2 Me fêbûne mişterîyê qumêş,
3 Şêxşims zane k'î li paşe, k'î li pêş.*

S. 31

*1 Îlahîo, k'engê me bête ferware,
2 Mera bestûr qent'ere,
3 Şêxşims zane k'î li paşe, k'î li bere.*

S. 32

*1 Ewin dergeyê berî r'ohilat,
2 Aşîqa lê dabû selawat,
3 Gele cindîya, ber dibirin maş û berat.*

S. 33

*1 Ewin dergê berî r'oava,
2 Xazila bie'dilîyama nava,
3 Minê dostê xwe bikra silava.*

S. 34

*1 Herçî birîna wî heye,
2 Zûke Lalişa nûranî hefeye,
3 Ewan derda jî derman heye.*

S. 35

*1 Herçî birîna wî heste,
2 Zûke Lalişa nûranî bike qeste,
3 Ewan derda jî derman dixaste.*

S. 36

*1 Herçî birîna wî melake,
2 Qest bike, here Lalişê ber berê şivakê,
3 Ewan derda jî derman xweke.*

S. 37

*1 Herçî birîna wî mezine,
2 Qest bike Lalişê ber berê fadile,
3 Ewan derda jî derman dibe.*

S. 38

*1 Dilê min şaye,
2 Ewa qewla qewlekî e'yilil bazaye,*

3 *T'ewî cews û rewaqed mîra,*
4 *Emê qedemkakekê şêx şayê,*
5 *Tua bin lêlilaye.*

T'emametî Şîxadî!
Îemel dê-bavê hostayî!

8. Qewlê melek' Ferxedîn¹³

S. 1

1 *Îojekê Lalişe,*
2 *E'refate guş-guşe,*
3 *Melek' Ferxedîn halekî xaşe.*

S. 2

1 *Îojekê Hekarê,*
2 *Mêr cema dibûne mişarê,*
3 *Melek' Ferxedîn hatîye ber ferwarê.*

S. 3

1 *Îojekê Medînê,*
2 *Mêr cema dibûn xezînê,*
3 *Sev xatirê bavê sitî Xatunê.*

S. 4

1 *Îojekê xirure,*
2 *Mêr cema dibûne cindiyêd nûre,*
3 *Melek' Ferxedîn hatîye ber hîzûre.*

S. 5

1 *Îojekê rojane,*
2 *Mêr cema dibûn alimî zanane,*
3 *Werin mirinê bidin beyane.*

S. 6

1 *Dilê minî bi xeme,*
2 *Ez alima diperseme,*
3 *Melek' Ferxedîn çarşemê bîye, çarşemê guhast gedeme.*

S. 7

1 *Îojekê Şame,*
2 *Dik'ir geîye çendî ame,*
3 *Melek' Ferxedîn ser qudibê t'emame.*

S. 8

1 *Melek' Ferxedîn ser qudibê bedhale,*
2 *Mêr cema dibûn welî û xale,*
3 *Şêxşims dibêje: «Ferxo, ber mêra hilîne çeve.»*

---

¹³ [29] (329-337) (1684)

S. 9

1 *Şêxşims dibê: «Ji te mêra,*
2 *E'zîz melek' Ferxedîn bal lêra,*
3 *Vegerînin boy me xêra.»*

S. 10

1 *Şêxşims dibêje: «We mêsera,*
2 *Berbi mal û zêfê xwe werne dera,*
3 *E'zîz melek' Ferxedîn vegerînin boy mefa.»*

S. 11

1 *Cima deyn dike vêfa:*
2 *«Herge male, herge zêfa,*
3 *E'zê vegerînin boy xwe t'enêfa.»*

S. 12

1 *Birayê nav Sicaye,*
2 *K'ewgirî û damaye,*
3 *Şêx Ferxê Adîyafa t'aye*

S. 13

1 *Birayê nav Nasirdîne,*
2 *Hêsir rûyada rûhîne:*
3 *«Birao, biratî çikas şêrine.»*

S. 14

1 *Birayê nav Nasire,*
2 *Rûyada hat hêsire:*
3 *«Birao, bira k'afira nemîne bê bire.»*

S. 15

1 *«Birao, hûn birayê minin,*
2 *T'u nedra min negrin,*
3 *Şêhîke ezê bimirim.»*

S. 16

1 *Mirin heqîye,*
2 *Heçî kesê xo zanîye,*
3 *Ber mirinê nabin sergeîye.*

S. 17

1 *Ber mirinê nabin sergeîye,*
2 *Heçî kesê vêfa,*
3 *E'zîz melek' Ferxedîn fîhol kirin boy kinarê Xwedêra.*

S. 18

1 *Îlahîo, tu me bikî derba,*
2 *Banada qebûl bikî nadra,*
3 *Me sebir nayê bê bira.*

S. 19

*1 Îlahîo, mi Cebêrî,
2 Sebrekê banada bihenêrî,
3 Şêx Ferxê Adîya ne bihejmêrî.*

S. 20

*1 Birao, hûn birayê mine zergûnin,
2 Xatirê dilê min têk bivînin,
3 Paşî min şêx Mendê Ferxa neêşînin*

S. 21

*1 Birao, hûn birayê mine asasa,
2 Bira şêx Mendê Ferxa rûnî dîwanêd xasa,
3 Eşqê her pênc t'erêqê wî bigerînin doran û k'asa.*

S. 22

*1 Çi lawekî demurî,
2 Serê birî nayê k'îrî,
3 Ezeta bavê bikin boy kuî.*

S. 23

*1 Hêtanî ezî xaş bûm,
2 Ez Ferxê rêş bûm,
3 Ez berat û bexş bûm.*

S. 24

*1 Bexş bûme berat,
2 Mi deng da çîqa welat,
3 Mi aşîq zor anî hatin kirin xelat.*

S. 25

*1 Birao, hûn birane,
2 Nik yek rêwastane,
3 Anemetî we sunetxane.*

S. 26

*1 Sunet rêze hûn rêzvanin,
2 Sunet rêze miqîmîye,
3 T'ijî xox, t'ijî bîye,
4 Ber medîye sûretê gulîye.*

S. 27

*1 Gulîye sunetê bigrin,
2 Heq rîye dînê sult'an Êzîd bifikirin,
3 Hûnê sêfil mala Adîya pê didebirin.*

S. 28

*1 Birao, hûn birane,
2 Nik yek rêwastane,
3 Anemetî we malê xelîfetane,
4 Sevxitirê şerbik çirane.*

S. 29

*1 Malêt xelîfeta bira mîr be,
2 Navmalîyê wana feqîr be,
3 Pêş qedemê wane bira şêx û p'îr be.*

S. 30

*1 Divêjime we gelî şêxa û p'îra,
2 Bernedne ferîêd mîra,
3 E'babetî kin feqîra.*

S. 31

*1 E'babetî bikin xerqeyê,
2 Xizmeteke çek boy bikeye,
3 Ew libsê babe meye.*

S. 32

*1 Bavê ew libsî ber bû,
2 T'acê nûranî ser bû,
3 Wê nûrê neder bû.*

S. 33

*1 Dilê minî beye,
2 Destê mi bigrin fâkin ser qedemê meye,
3 Birao, mi destûre boy weye.*

S. 34

*1 Dilê minî bey dibêye,
2 Rûh k'îşîye desta û p'îya,
3 Ma çê'vnihêrîyê kesa û wêlîya.*

S. 35

*1 Qasidê ruhê min delale,
2 Sata ruhê min bire misqal-misqale,
3 Sata ruhê min ma qalibekî vala.*

S. 36

*1 Qasidê ruhê min t'ecire,
2 Sata ruhê min dibire,
3 Birao, min destûre, we xatire.*

S. 37

*1 Borê minî beza,
2 Qasidê minî leza,
3 Leze xilaz nabim eza.*

S. 38

*1 Lezê nabim xilaz,
2 Yek ser miîra sekinîye, çevê wî weke t'as,
3 T'ilî weke rîsas,
4 Abfîyê wî weke almas,
5 Sed xazlîya min xelqê cehilî, bêguneyî, bêmisas.*

S. 39

*1 Aqil bin xelqê cahêl,
2 E'babet bikin quba helêl.*

S. 40

*1 E'babet bikin quba nûr,
2 E'babet bikin ew şûr*

S. 41

*1 Wê şûrê bikin e'babet.
2 Çi maleke zoran hîzret.*

S. 42

*1 Eva mala mala babane,
2 Serekanîye çendî be'rane,
3 Dewra şêxan û p'îrane.*

S. 43

*1 Caweke faste, ne derewe,
2 Çevê e'zîz melek' Ferxedîn ma li hewa,
3 Bira t'irê melek' Ferxedîn wê li xewa.*

S. 44

*1 Sata melek' Ferxedîn teyr difirî,
2 E'rd û e'zman yek dixuî,
3 Sitîye bedenê xwe dibiî.*

S. 45

*1 Dibêjime we gelî sitîya,
2 Dest nevêjine xûnmiîya,
3 Neherifînin k'ofîya,
4 Şemsanî rabine p'îye.*

S. 46

*1 We dibû şabaşe,
2 Mêr cema dibûn mîr û p'aşa,
3 Melek' Ferxedîn çû serdarê hemû neqaşa.*

S. 47

*1 We dibû gişte,
2 Qalibê melek' Ferxedîn anîn şûşte,
3 Welgeîrandin ser tenişte.*

S. 48

*1 Ser tenişte welgeîrandin,
2 Heçî kesê bêra,
3 Fihol kirin boy kinarê Xwedêra.*

S. 49

*1 K'efenê mi anî pîvan,
2 Qerqerê min gaz û nîve,
3 Benî Ademo, jaro, çi dinêke bîma.*

S. 50

- 1 *K'efenê min hîjde gaze,*
- 2 *Danîn ser cinîyaze,*
- 3 *Ser digrin wêlî û biraze.*

S. 51

- 1 *T'irba min asas kir,*
- 2 *Qalibê min têda fast kir,*
- 3 *Wê rojê mala heqîyê xwe nas kir.*

S. 52

- 1 *Birao, hûn birayê mine heqetê,*
- 2 *We dikin nesîlhetê,*
- 3 *Pêşîmamekî boy mi biketê,*
- 4 *Wekî girîye sere mi veketê.*

S. 53

- 1 *Birao, hûn birayê mine fastî,*
- 2 *T'irba min pîvastî,*
- 3 *Kevirê sere min gohastî.*

S. 54

- 1 *Bira p'avk'etin çûne ser melek' Ferxedîn,*
- 2 *Dixûn qewlan, Quran û yasîna,*
- 3 *Divê: «Ferxo, baqî xaş be însala.*

S. 55

- 1 *Aşiq dibêjin hîne,*
- 2 *Yê nolanî e'zîz melek' Ferxedîn nav me çûne,*
- 3 *Em k'a k'îne?*

S. 56

- 1 *Bira p'avk'etin hatine male,*
- 2 *Herge mezine, herge zaê, herge t'ifale,*
- 3 *Ferxo, baqî xaş be însala.*

S. 57

- 1 *Sindrûke sore,*
- 2 *Navda Ferxê more,*
- 3 *Meleka k'işandîye e'rşê jorê,*
- 4 *Ber melkê Qebildore.*

S. 58

- 1 *Sindrûke zere,*
- 2 *Navda Ferxê nedere,*
- 3 *Meleka k'işandîye e'rşê sere,*
- 4 *Ber melkê Ek'bere.*

S. 59

- 1 *Bavo rave, babo rave,*
- 2 *Çarşem roja hesave,*
- 3 *Şêx Mend nabe bêbave.*

S. 60

- 1 *Ew sindrûke sipîye,*
- 2 *Navda Ferxê gulîye,*
- 3 *Meleka k'îşandîye e'rşê elîye,*
- 4 *Ber melkê Bêrîye.*

S. 61(binêr S. 59)

- 1 *Bavo rave, babo rave,*
- 2 *Çarşem roja hesave,*
- 3 *Şêx Mend nabe bêbave.*

S. 62

- 1 *Ew sindrûke rêşe,*
- 2 *Navda Ferxê k'eleşe,*
- 3 *Meleka k'îşandîye e'rşê,*
- 4 *Ber melkê bexşe.*

*T'emametîye Şîxadî,
Rêmel dê-bavê fudare, hostayî!*

9. Qewlê k'oçeka¹⁴**S. 1**

- 1 *Çendî şevê, çendî rojê,*
- 2 *Fikirim berbî xwe we¹⁵,*
- 3 *Xiyala dilê min ewe.*

S. 2

- 1 *Şevê-rojê fikirim,*
- 2 *Damanda yar birê axiretê digirim,*
- 3 *Ser atqat îmana xwe dimirim.*

S. 3

- 1 *Çûme mala merebî,*
- 2 *Qewlê Xwedê û nebî,*
- 3 *Li berb rîya xwe bî.*

S. 4

- 1 *Hatime t'ewtêşkim,*
- 2 *Serê xwe rap'êş kim,*
- 3 *Xwe helal û cêş kim.*

S. 5

- 1 *Berî K'af û berî Nunê,*
- 2 *Berî du'ra beybûnê,*
- 3 *P'adşayê min Bêrûne.*

¹⁴ [29] (стр 338-339) (1685)

¹⁵ *xweme*

S. 6

- 1 *P'adşayê min mezine,*
- 2 *Yeqînya dilê mine,*
- 3 *Baqî melek' Şêxisine.*

S. 7

- 1 *Sult'aneke sehîde,*
- 2 *Gune kirin fehîde,*
- 3 *Atqata me sult'an Êzîde.*

S. 8

- 1 *Kesê sult'an Êzîd atqate,*
- 2 *Ew deme, ew sehete,*
- 3 *Lê nave t'u şikîyate,*
- 4 *Bandê li dibe şivate.*

S. 9

- 1 *Êzîdo e'lêkim selam,*
- 2 *Nav dik'irê te Şerq heta Şam,*
- 3 *Medîn, Şerfedîn, qulbet Kanîya Sipî, atqata me Êzîd t'emam.*

S. 10

- 1 *Axayê min Êzîde,*
- 2 *Beyraqa Rêşê p'îre,*
- 3 *Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Êzîde.*

S. 11

- 1 *Mala sunetê serjê,*
- 2 *Hemû xoxe û derjê,*
- 3 *Hemû meyne û berjê.*

S. 12

- 1 *Berî hemû meyîna,*
- 2 *Mifte hemû xezîna,*
- 3 *Stûna herçar dîna,*
- 4 *Dezmala Şerfedîne*

S. 13

- 1 *Yesînê digrim boy nasînê,*
- 2 *Xûşk, birê axretê digrim seva bawar û yeqînê,*
- 3 *Mîrê dîwanê melek' Şemsedîne.*

S. 14

- 1 *Herge Lalişe, herge lêre,*
- 2 *Yeqîna yar û birê axretê guhbidêre,*
- 3 *Birê xwe herfa Êzîdê sorda dispêre.*

10. Qewlê cema¹⁶

---

¹⁶ [29] (340-343) (1686)

S. 1

- 1 Qewlê cema cimleta,*
- 2 Xelqo we dikim nesilheta,*
- 3 Werin bibînin hûkmeta.*

S. 2

- 1 Gudar bin ji gudêra,*
- 2 Dibêjime xudanê xêra,*
- 3 Werin guh bidne qewlê mêra.*

S. 3

- 1 Dibêjime we dîwanê xasa,*
- 2 Rê û bera, fênasas,*
- 3 Rêbera, fêfera,*
- 4 E' babet bikin her pênc fera.*

S. 4

- 1 Her pênc ferê heqîqetê,*
- 2 Şêx û p'îr, hoste û merebî, yar û birê axretê,*
- 3 Mefer û sunetê,*
- 4 Îro dinê bandê axretê.*

S. 5

- 1 Hâlê min hâlê Denûne,*
- 2 Ewa qewla qewlekî qanûne,*
- 3 Herçê kesê vê qewlê xebîre, bêşêxe, bêp'îre.*

S. 6

- 1 Bêhoste, bêmerebîne,*
- 2 Ewan p'ar dîwana mîr nine.*

S. 7

- 1 Zor birin be'rê te'rî,*
- 2 Mijûl dibûn vî virarî,*
- 3 Vê dinê çûme wê dine hev cara xwefa ne bijarî.*

S. 8

- 1 Lao, tefê lêne,*
- 2 Koro te haj fêne,*
- 3 Lao tu k'açekî, axtîyara neşkêne.*

S. 9

- 1 Çi lawekî cersojî,*
- 2 Çirake bi rojî,*
- 3 Lao tu k'açekî, axtîyara nehebojî.*

S. 10

- 1 Çi lawekî bêwesûlî,*
- 2 Ne ji qewlê Xwedê, ne ji hêdîsa fêsulî.*

S. 11

*1 Gebûlo ji hasin,
2 Mehekê mêra hene k'asin.*

S. 12

*1 Mêra û meheke,
2 Wediqetînime ber metreke,
3 Jê derdixin kême xwekê.*

S. 13

*1 Hasinê çak şivête,
2 Avîtime nava agir û p'ête
3 Wekî mehekê pê nekir şête (cête?).*

S. 14

*1 Hew pajva avîte nava iyêre,
2 Wekî mehekê pê nekin kêre,
3 Hew pajva avîte qeyît'er ew jî mêre.*

S. 15

*1 Gelî mêra, dibêjime we heder-heder,
2 Herçê kesê serhol bire ber,
3 Ewî sere xwe rîya sult'an Êzîdê sorda biîfîbû li ser.*

S. 16

*1 Sîyar kirin berê qebrê,
2 Kire sêrî hewsarê sebrê,
3 Bir çû ber dergê e'mrê.*

S. 17

*1 Zîn ji qudret, bor berk'e,
2 T'ac û t'acp'oş,
3 E'babet bikin xerqê.*

S. 18

*1 Xerqe e'babet kin,
2 Rastîya lê kin,
3 Me'nîya der kin.*

S. 19

*1 Buhušta baqî,
2 Milk'ê E'babek'irê sedîq,
3 Aqîl, fem, yol û t'erîq,
4 Met'ebê me met'ebê dî.*

S. 20

*1 Buhutada xoşî hene,
2 Cem e'lamêd wane,
3 Ew p'erwendê lîmoyêd mene.*

S. 21

*1 Hûn werin lîmoyê cinetê,
2 Râdibe sere cîyayê nav Mişetê,*

3 Dike gazî xudanê xêra û xizmetê.

S. 22

*1 Defterada hene mişûr,
2 Buhuştada hene qesr û qisûr,
3 Dar di k'eske, berg di nûr,
4 Kanî layîq, ferş û mermer.*

S. 23

*1 Mişûrada hene defter,
2 Buhuştada hene qesr, qisûr û yekser,
3 Dar di k'eskin, berg di zer,
4 Kanî layîq, ferş û mermer.*

S. 24

*1 Hûdûr kirin şiva bi def,
2 Sinetê pê besteref.*

S. 25

*1 Sinet xaş mik'ane,
2 Dumîşqîya têda girt dîwane,
3 Dîwane Şîxadî, melek' Şîxsin heqe wane.*

11. Beyta be'za¹⁷

S. 1

*1 Mestê sêk'ranê,
2 Delawanê giranê.*

S. 2

*1 Nêcîrvanê be'zame,
2 Derê t'irbeña tême,
3 Rênga be'za dûr dipême.*

S. 3

*1 De'fa mine mîye
2 Derê t'irbê faxistîye,
3 Be'zîngê hatibû tê nivistîye.*

S. 4

*1 Dilê mi şa bû,
2 Mala mi ava bû,
3 Mi girtî bî, mi berda bî.*

S. 5

*1 Çi be'zîkî mezine,
2 K'atibû de'fa mine,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,*

---

¹⁷ [29] (343-344) (1687)

4 Be'zî fîrîn, mi nizanbû, sufa melek' Şîxsine.

S. 6

*1 Çi be'zîkî qewîye,
2 Mi de'fa xwe dîye,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
4 Be'zî fîrîn, mi nizanbû, sufa sult'an Êzîde.*

S. 7

*1 Çi be'zîkî bik'ur,
2 Dinê deher bibû dik'ir,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
4 Be'zî fîrîn, mi nizanbû, sufa Şêxûbek'ir.*

S. 8

*1 Be'z hatin, be'z bihurîn,
2 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
3 Ê'vê mi pêk'et, dil k'ewgirî,
4 Xwazka hevalê be'za dikirî.*

S. 9

*1 Be'z hatin, be'z diçûne,
2 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
3 Ê'vê mi pêk'et, dil bi dûne,
4 Xwazka hevalê be'za dikeme.*

S. 10

*1 Şerefe lawê p'îra,
2 Dil sotibûn eşqera wîda,
3 Berbanga sibê Şeref digeêrê nêcîrê feqîra.*

12. Qewlê xoş male bava¹⁸

S. 1

*1 Dibême, dibême,
2 K'afa derecême,
3 Pê ava bû qelême.*

S. 2

*1 Qelêm pê dibû ava,
2 Sult'an Şîxadî geîfîya bû nave,
3 E'debîya ron bû ê've.*

S. 3

*1 Xoş mala bavane,
2 Serekanîya çendî be'rane,
3 Dirba şêxan û p'îrane,
4 Emê pê veîêkin zîyaretîyane.*

---

¹⁸ [29] (1688) (344-348)

S. 4

- 1 *Adî, her Adî,*
- 2 *Dermano tî fewadî,*
- 3 *Xazîya mi wî fuhî sult'an Şîxadî, melek' Şîxsin lê bive fazî.*

S. 5

- 1 *Dewran, dewran dibete,*
- 2 *Sult'an Şîxadî Şamê derk'ete,*
- 3 *Cîyê xwe Lalişa nûranî dikete.*

S. 6

- 1 *Dewran, dewran di berk'e,*
- 2 *Sult'an Şîxadî Şamê derk'et,*
- 3 *Cîyê xwe Lalişa nûranî dike.*

S. 7

- 1 *Dewran, dewran dibîrî,*
- 2 *Sult'an Şîxadî Şamê fîrî,*
- 3 *Cîyê xwe Lalişa nûranî dikirî.*

S. 8

- 1 *Me mala Adîya we denge,*
- 2 *Ez wê qubê kim serî nûre û fenge,*
- 3 *Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin cenge.*

S. 9

- 1 *Me mala Adîya we bexşe,*
- 2 *Ez wê qubê kim serî nûre û e'rşe,*
- 3 *Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin bexşe.*

S. 10

- 1 *Me mala Adîya we mêle,*
- 2 *Ez wê qubê kim serî nûre û helêle,*
- 3 *Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin gêle.*

S. 11

- 1 *Me mala Adîya misk û hoye,*
- 2 *Serê qubanî goye,*
- 3 *Mêra ber birîye maş û barat' û nixroye.*

S. 12

- 1 *Me mala Adîya ho û miske,*
- 2 *Serê qubanî k'eske,*
- 3 *Mêra ber birîye maş û barat' û r'isqe*

S. 13

- 1 *Zora sincaq anîne,*
- 2 *Lalişa nûranî danîne,*
- 3 *Çira sincaqê sult'an Şîxadî Lalişa nûranî çep û rastin.*

S. 14

- 1 *Zora sincaq bîrastin,*
- 2 *Danî Lalişa nûranî diguhastin,*
- 3 *Çira sincaqê sult'an Şîxadî Lalişa nûranî çep û rast diguhastin.*

S. 15

- 1 *Emê çendî fe'mê xwe dife'mînin,*
- 2 *Çira sincaqê sult'an Şîxadî destê xwe hiltînin,*
- 3 *Ser atqat îmana xwe dimînin.*

S. 16

- 1 *Emê çendî fe'mê xwe difikirin,*
- 2 *Çira sincaqê sult'an Şîxadî destê xwe îadigirin,*
- 3 *Ser atqat îmana xwe dimirin.*

S. 17

- 1 *Sincaqa sor û zere¹⁹,*
- 2 *Lalişê deranîn dere,*
- 3 *Sincaq sincaqa şêxê Ek'bere,*
- 4 *Sult'an Şîxadî xu gel diçûye,*
- 5 *Emê lê tuabin seransere.*

S. 18

- 1 *Sincaqa sor û sipîye,*
- 2 *Lalişê deranîye,*
- 3 *Sincaq sincaqa şêxê Adîye,*
- 4 *Sult'an Şîxadî xu gel diçûye,*
- 5 *Emê lê tuabin seransere.*

S. 19

- 1 *Şîxadî û şêx Berk'ate²⁰,*
- 2 *Zû bangîna wan dihate,*
- 3 *Suê kiribû xelate.*

S. 20

- 1 *Şîxadî bin²¹ Misefîr²²,*
- 2 *Mêra hat silav lê kir,*
- 3 *Dar berê gelîyê Lalişê sicûde li pê kir.*

S. 21

- 1 *Şîxadî Hekarda [bû],*
- 2 *Şêxşims xweyî serdar bû,*
- 3 *Ewana sicûda li ber dar bû.*

S. 22

- 1 *Şîxadî Hekar bû,*
- 2 *Şêxşims xweyî serdar bû,*
- 3 *Ewana dewra Lalişêda xwendk'ar bû.*

---

¹⁹ *zore*

²⁰ *Bek'rat*

²¹ *bi*

²² *Misêfir*

S. 23

- 1 *Çi kesê birîne wan heye,*
- 2 *Zû bike Lalişa nûranî hefeye,*
- 3 *Piştî Şixadî, melek' Şixisin ewî derdî derman heye.*

S. 24

- 1 *Kesê birîne wan heste,*
- 2 *Zû Lalişa nûranî bike geste,*
- 3 *Piştî Şixadî, melek' Şixisin ewî derdî derman dixaste.*

S. 25

- 1 *Şixadî xemlê rêş bû,*
- 2 *Xemilî delqê rêş bû,*
- 3 *E'debîya hal pê xaş bû.*

S. 26

- 1 *Şixadî delqê rêş bû,*
- 2 *Xemilî xemlê rêş bû,*
- 3 *E'debîya hal pê xaş bû.*

S. 27

- 1 *Şixadî Şamê dihate,*
- 2 *Şerqîya kiribû xebare,*
- 3 *Şêr Memê Rêşan kiribû xelate.*

S. 28

- 1 *Xelat kir şêr Memê Rêşane,*
- 2 *Dayê maşê şeşane,*
- 3 *Hew paşva kiribû serwêrê mêrane.*

S. 29

- 1 *Sîtîla şîlana Şixadî bikin sîyare,*
- 2 *Mîrê mezin hildabû taqe,*
- 3 *Dilê e'debîya bû şayî-şoqe.*

S. 30

- 1 *Şerqê dixûn dibeye,*
- 2 *Şemaqîyê girtîye qulbeye,*
- 3 *Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Êzîdda xwaye.*

*T'emametî Şixadî!
Rêmel dê-bavê hostayî û gudêre!*

13. Qewlê dewrêş Qat'anî²³**S. 1**

- 1 *Rojekê fikirîm,*
- 2 *Damama heyîrîm,*

3 Be'rekê seyîrîm.

S. 2

*1 Çi be'reke girane,
2 Sibhan ji melikê²⁴ Rêhmane,
3 Terefê vê be'rê seheteta ne xuyane.*

S. 3

*1 Çi be'reke k'ure,
2 Sibhan ji melikê Xefûre,
3 Terefê vê be'rê seheteta dûre.*

S. 4

*1 Çi be'reke bêhede,
2 Sibhan ji xaliqê²⁵ Semedê,
3 Mi şêxê xwe da²⁶ medhê²⁷.*

S. 5

*1 Çi be'reke mezine,
2 Qendîleke li bine,
3 Çar cew jê diçîne.*

S. 6

*1 Çi be'reke bêqeyase,
2 Rîkineke çar asase,
3 Me li wê dît xelqê xasa.*

S. 7

*1 Çi be'reke yemîqe,
2 P'adşayê mi'ra şefîqe,
3 Dûrbîna me nêzîke.*

S. 8

*1 Dûrbîna me kinare,
2 P'êl têne mi di jare²⁸,
3 Mi şêxê xwe heware.*

S. 9

*1 Hewara şêxê xweme,
2 Zor medhâ jê dideme,
3 Me li wê dît e'rş û sema.*

S. 10

*1 Me li wê dît bajarek,
2 Nabda hebû diwarek²⁹,
3 Ser sekinîbû şêresîyarek.*

---

²⁴ *melk*

²⁵ *xalq*

²⁶ *di*

²⁷ *di mede*

²⁸ *dijare*

²⁹ *diharek*

S. 11

- 1 *Ser sekinîbû emînek,*
- 2 *Xewlêda bû feqîrek,*
- 3 *Ewane dikir faw û t'ivdîrek.*

S. 12

- 1 *Mîrê min mîrekî mezine,*
- 2 *Xudanê yanzde hezar cot qoşene,*
- 3 *Gêşîyê giran ber nifûsa wan diçine.*

S. 13

- 1 *Bajarekî çar sûre,*
- 2 *Yanzde xendeqanî k'ûre,*
- 3 *Êft jê te'rîne, çar jê nûre.*

S. 14

- 1 *P'adşayê min wê e'rş kir,*
- 2 *Neqaşekê nexş kir,*
- 3 *Du cindîya qube ferş kir.*

S. 15

- 1 *Du cindîya duhek digêfa,*
- 2 *Şe'debin keskî vêfa,*
- 3 *Zerî yeke, donzde hezar cilawet navê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin vêfa.*

S. 16

- 1 *Bi fikirîme li wêye,*
- 2 *Dergekî duêye,*
- 3 *Yek rûniştîye, du dayma pêye,*
- 4 *P'adşayê min ewe, ser k'ursîya heqîyêye.*

S. 17

- 1 *Ba dilê mewe e'yane,*
- 2 *K'ursîke û şeş p'iyane,*
- 3 *Fitîleke, çar cîrane.*

S. 18

- 1 *Çar çira fitîlek,*
- 2 *Êft derge k'ilîlek,*
- 3 *Êft membera qendîlek.*

S. 19

- 1 *Me li wê dî neder,*
- 2 *Melek' Şîxisin fabiye ser mexber,*
- 3 *Vedike qewla, dixûne deftera.*

S. 20

- 1 *K' itêb û defterin,*
- 2 *Qadî û memberin,*
- 3 *Bejneke çar beşerin.*

S. 21

- 1 *Herçar beşerê bejneke,*
- 2 *Te'v û sî yeke³⁰,*
- 3 *Tevav bûne cî yeke.*

S. 22

- 1 *Herfa nav Ya Sîne³¹,*
- 2 *Yek Mekke, û yek Medîne,*
- 3 *Xozka mi bizanbîya cîyê wan k'une?*

S. 23

- 1 *Herfa nav yanzda herfane,*
- 2 *Wedil qewala yek jê wane.*

S. 24

- 1 *Sekin³², bidin xebera,*
- 2 *Vedikin qewla, dixûnin deftera,*
- 3 *Ew herfa cem xudanê neder.*

S. 25

- 1 *Sekin, bidin hesêva,*
- 2 *Vedikin qewla, dixûnin k'itêva,*
- 3 *Ew herfa cem xudanê e'cêva.*

S. 26

- 1 *Mekin der heqe³³ xafila,*
- 2 *Xof bin, tirs bin hemû dila,*
- 3 *Bandê bivine malxê mezela.*

S. 27

- 1 *Mekin der heqe xafila,*
- 2 *Xafil jî bendayê Xwedêye.*

S. 28

- 1 *Qat'anî çend me'nî digotin,*
- 2 *Dayîmeke didotin,*
- 3 *E'rşa dihate gitin: batin nehate firotin.*

S. 29

- 1 *Qat'anî me'rîfet kir,*
- 2 *K'as û mobet kir,*
- 3 *Xasa wêderê xas tê qebûl kir.*

S. 30

- 1 *Xaşka wane go zû kir,*
- 2 *K'as û cambaqî kir,*
- 3 *Xasa wêderê xas tê qebûl kir.*

---

³⁰ *Te've sî û yeke*

³¹ *yasîn*

³² *se kin*

³³ *derheqe*

S. 31

- 1 *Eva qewla qewlê dewrêş Qat'anî,*
- 2 *Şîxadî be'r bû, jê diçû cew û kanî,*
- 3 *Xafila kor bûn, pê nizanî.*

T'emametî Şîxadî!

14. Qewlê melek' Ferxedîn³⁴**S. 1**

- 1 *Îrojekê Lalişe,*
- 2 *E'refate, guş-guşe,*
- 3 *E'zîz melek' Ferxedîn halekê xaşe.*

S. 2

- 1 *Îrojekê Medînê,*
- 2 *Mêr cema bûn xezînê,*
- 3 *Sev bavê stî Xatunê.*

S. 3

- 1 *Îrojekê rojane,*
- 2 *Pirs kin kesekî iyêlimî zanane,*
- 3 *Werin mirinê bidin beyane.*

S. 4

- 1 *Îrojekê xirure,*
- 2 *Lê cema bûye cindiyê mîre,*
- 3 *E'zîz melek' Ferxedîn hatîye ber hîdûde.*

S. 5

- 1 *Dilê minî xeme,*
- 2 *Wet e'lema pirs bikene,*
- 3 *E'zîz melek' Ferxedîn çarşemê bû, çarşemê hilda gedeme.*

S. 6

- 1 *Îrojekê li Şame,*
- 2 *Dik'ir gefîyebû çendî a'me,*
- 3 *E'zîz melek' Ferxedîn qulbê t'emame.*

S.7

- 1 *Şêxşimso, zerbave,*
- 2 *Ferxo ber mêra hilînin çe've,*
- 3 *Te li me sot dil û hînave.*

S. 8

- 1 *Şêxşims dibêje te mêra:*
- 2 *E'zîz melek' Ferxedîn wey lêra,*
- 3 *Hûn vegeîn boy me gele xêra.»*

---

³⁴ [29] (353-360) (1690)

S. 9

- 1 *Şêxşims divêje mêsera:*
 2 *«E'zîz melek' Ferxedîn wey lêra,*
 3 *Hûn vegeŕin boy me gele xêra.»*

S. 10

- 1 *Birayê nav Sicaye,*
 2 *K'ewgirîye û damaye,*
 3 *Biramo qewî îro y'zîz melek' Ferxedîn t'aye.*

S. 11

- 1 *Birayê nav Sicadîne,*
 2 *Hêsira rûyada rûhîne:*
 3 *«Biramo, biratî ça şîrine.»*

S. 12

- 1 *Birayê nav Nasire,*
 2 *Rûyada hat hêsire,*
 3 *Go: «Biramo, k'afira jî nemire bira.»*

S. 13

- 1 *Go: «Îlahîo, te Cebêre,*
 2 *Sebrekê bana bihinêre,*
 3 *Bira şêx Mendê Ferxa pê bejmêre.»*

S. 14

- 1 *Go: «Îlahîo, tu me bikî debra,*
 2 *Banada qebûl bikî nedra,*
 3 *Me bê bira nayê sebire.»*

S. 15

- 1 *Sica deng kire zêre³⁵:*
 2 *Herke male, herke zêre,*
 3 *Ezê e'zîz melek' Ferxedîn vegeŕînim boy xwe t'enêfa.»*

S. 16

- 1 *Melek' Ferxedîn go: «Biramo, birayê minin,*
 2 *T'u nedra mi negirin,*
 3 *Siŕîd ezê bimirim.»*

S. 17

- 1 *Biramo, go, mirin heqîye,*
 2 *Çî kesekî xwe zanîye,*
 3 *Sergêŕ bo mirinê nîye.*

S. 18

- 1 *Ber mirinê nave sergêŕe,*
 2 *Çî kesekî vêfa,*
 3 *E'zîz melek' Ferxedîn ferhayê bikin boy kinarê Xwedêfa.*

S. 19

*1 Nesiro, go: «Birayê mine dêm duî,
2 Serê birî nayê k'îrîn,
3 E'zeta bavê bikin boy kuî.*

S. 20

*1 Bira[m]o, go: «Birayê mine e'sasa,
2 Bira şêx Mendê Ferxa rûnî dîwanê xasa,
3 Eşq yar birê axretê bigerîne dojan û k'asa.»*

S. 21

*1 Nesiro, go: «Birayê min tuyî,
2 Xeysetê bi xuyî,
3 Paşî min şêx Mendê Ferxa disûyî.*

S. 22

*1 Heta ez xaş bûm,
2 Ez Ferxê rêş bûm,
3 Berat û bexş bûm.*

S. 23

*1 Bexş bûm berat,
2 Têgda çendî welat,
3 Mi zor aşiq dinêda kirine xelat.*

S. 24

*1 Biramo, go: «Em birane,
2 Nik yek dawastane,
3 Anemetê we sunetxane.*

S. 25

*1 Sunet feze, hûn fezvanin,
2 Sunet feze ji dêre,
3 T'ije naz ne'met û xêre,
4 Heq rîya Şîxadî ewe şêxî lê bive sexbêre.*

S. 26

*1 Sunet feze qedîmîye,
2 T'ije xoxe, t'ije bîye,
4 Bernedne sunetê gulîye.*

S. 27

*1 Gulîya jê vegrin,
2 Heqîye rîya Şîxadî tê bifikirin,
3 Rôja bandê séfil jarê me tê bidebirin.*

S. 28

*1 Biramo, em birane,
2 Nik yek dawastane,
3 Anemetî we malê xelîfetane.»*

S. 29

- 1 *Go, bira malê xelîfeta mîr bin,*
- 2 *Navmalîyê wana feqîr bin,*
- 3 *Pêşqedemê wane bira şêx û p'îr bin.*

S. 30

- 1 *Divêjime we gelî şêxan û p'îra,*
- 2 *Bernedne fenîyêd mîra,*
- 3 *E'babetî bikin feqîra.*

S. 31

- 1 *E'babetî bikin xerqeyê,*
- 2 *Xizmeteke çak bo bikeye,*
- 3 *Ew libsê babe meye.*

S. 32

- 1 *Bavê we ew libsî ber bû,*
- 2 *T'acê nûranî ser bû,*
- 3 *Wê nûrêva neder bû.*

S. 33

- 1 *Dilê minî beye,*
- 2 *Destê mi bigrin mi rîkine ser qedemê meye,*
- 3 *Biramo, mi destûre, xatirî cem weye.*

S. 34

- 1 *Dilê minî benduhîye,*
- 2 *Rûhê cû ji destan û p'îya,*
- 3 *Qelibê e'vnihêrîbû kesan û wêlîya.*

S. 35

- 1 *Caweke faste, ne derewe,*
- 2 *Çe've e'zîz melek' Ferxedîn mabû hewa,*
- 3 *Bira t'irê hê li xewa.*

S. 36

- 1 *Sata rûhê e'zîz melek' Ferxedîn tê dibîrî,*
- 2 *E'rd û e'zman yek dixuî,*
- 3 *Stîya hingê berîye xwe didîrî.*

S. 37

- 1 *Divêjime we gelî stîya,*
- 2 *Dest nevjîne k'ofîya,*
- 3 *Neherîfnin xwe mirîye,*
- 4 *Bira Şemsanî rabe p'îye.*

S. 38

- 1 *Li wê bû şabaşe,*
- 2 *Lê cemabû mîrek û p'aşa,*
- 3 *Go, birin e'zîz melek' Ferxedîn nexaşê sere çendî nexaşê.*

S. 39

1 Go, qasidê [rûhê] min t'ecire,
2 Sata rûhê min dibîfe,
3 Rûh çû, qelib ma vala³⁶.

S. 40

1 Qasidê [rûhê] min delale,
2 Rûhê mi k'işande misqal-misqale,
3 Rûh çû, qelib ma vala.

S. 41

1 Qasidê minî leze,
2 Borê minî beze,
3 Bezê xilaz nabim eze.

S. 42

1 Bezê nabime³⁷ xilaz,
2 Yê ser miîra sekinîye, çê'vê wî weke t'as,
3 T'ilîyê wî weke rîsas,
4 Neynûk weke almas,
5 Sed xazil e'vdê cahilî, bêşûcî, bêguneyî, bêbinîyas, bandê şêxê xwe bive xilaz.

S. 43

1 K'efenê min înan û pîva,
2 Qerqerê gaz û nîve,
3 Benî Ademo çi dinyake bêhîva³⁸?

S. 44

1 K'efenê min pîva hîjde gaze,
2 Avîne ser cinîyaze,
3 Ser min digrî wêlî û biraze.

S. 45

[1 We dibû gişte],
2 Qalibê melek' Fexedîn danîne dişûşte,
3 Welgeînine ser tenişte.

S. 46

1 Lê cema bibû gişte,
2 Sata qelbê e'zîz melek' Fexedîn danîyan dişûşte,
3 Welgeînine ser tenişte.

S. 47

1 Ser tenişte weldigêre,
2 Heçê kesê vêfa³⁹,
3 E'zîz melek' Fexedîn ferha bikin boy kinarê Xwedêfa.

S. 48

1 Ez dame ser du dare hîşk,

---

³⁶ wala

³⁷ navim

³⁸ binêr bêhîvîya

³⁹ wêfa

2 *Revandin sisîya û çara,*
3 *Birme mesk'enê me'r û mişk.*

S. 49

1 *Birak divê fastî,*
2 *T'irba min bîrastî,*
3 *Kevrê selma mi diguhastî.*

S. 50

1 *Birak dive t'aqet bî,*
2 *Giriye sere min vediketbî,*
3 *Pêşîmamekê boy mi diketbî.*

S. 51

1 *T'irba min t'vav kin,*
2 *Serê mi di nav kin,*
3 *Mala qedîmê silav kin.*

S. 52

1 *P'ev k'etin, çûne male,*
2 *Mezin, biçûk, t'ifale,*
3 *Go, Şemso baqî xaşbin îşala.*

S. 53

1 *Wêda hebû efendî û qadî,*
2 *Go, ji nav me çûye melek' Ferxedînê pisê Adî,*
3 *Hatîye nav me Şerfedînê madî.*

S. 54

1 *Aşîqa go: Hîne, ho bi hîne,*
2 *Yê bîna melek' Ferxedîn nav me çûne, em k'îya k'îne?*

S. 55

1 *Ewa sindrûke sore,*
2 *Têda Ferxê more,*
3 *Meleka k'işande e'rşê jore,*
4 *Ber melkê Qebildore.*

S. 56

1 *Îrabe bavo, hey îrabe,*
2 *Çarşem rôja hesave,*
3 *Şêx Mend maye bêbave.*

S. 57

1 *Ewa sindrûke zere,*
2 *Têda Ferxê nedere⁴⁰,*
3 *Meleka k'işandibû e'rşê sere,*
4 *Ber melkê Ek'bere⁴¹.*

S. 58

---

⁴⁰ *Ewa t'abûte zere*

⁴¹ *yek ber*

*1 Ewe sindrûke rêşe,
2 Têda Ferxê k'eleşe,
3 Meleka k'işandibû e'rşê,
4 Ber melkê miraz bexşe.*

S. 59

*1 Ewe sindrûke sipîye,
2 Têda Ferxê gulîye,
3 Meleka k'işandibû e'rşê i'elîye,
4 Ber melkê Bêrîye.*

S. 60 (binêr S. 56)

*1 Rabe bavo, hey rabe,
2 Çarşem roja hesave,
3 Şêx Mend maye bêbave.*

T'emametîye Şîxadî!

15. Qewlê Bav Bek'rê Omera⁴²

S. 1

*1 Destûrî malê bava,
2 Hîmeta Şîxsinê bave,
E'zîzo, ferdosto, madera me rave.*

S. 2

*1 Destûrî male Adîya,
2 Divêjime we gelî axîya,
3 Nesilhetê we dikim gelî cindîya.*

S. 3

*1 Gelî cindîya we dikim nesilhetê,
2 Kesê qap'îya sult'tan Şîxadî bike e'babet û xilmetê,
3 Mêr bê mehek qap'îya sult'tan Şîxadî ne tê.*

S. 4

*1 Bav Bek'irê Omera melamînin,
2 Şems û Ferxê mîra met'eb û dînin,
3 Xasa hay kir, xafîla kor bûn, agirê xezebêda dimînin.*

S. 5

*1 Bav Bek'irê Omera mehêojin,
2 Şems û Ferxê mîra hîv û fjjin,
3 Xasa hay kir, xafîla kor bûn, agirê xezebêda disojin.*

S. 6

1 Bav Bek'irê Omera yeke çê dît,

---

⁴² [29] (1691) (360-366)

*2 Rû dine be'reke yeker dît,
3 Bav Bek'irê Omera heq Ek'ber dît.*

S. 7

*1 Bav Bek'irê Omera yeke fer dît,
2 Rû dine be'rekê yeker dît,
3 Bav Bek'irê Omera heq Xwedê dît.*

S. 8

*1 Bav Bek'irê Omera mestê ji mêj,
2 Tu ne bitirs, ne bihindêj,
3 Te çi dîwana sult'tan Şîxadî dîtîye, were dîwana Şîxadîda, melek' Şîxisinda bibêj.*

S. 9

*1 Bav Bek'irê Omera mestê ji mêjva,
2 Tu ne bitirs, ne bihindêj,
3 Te çi dîwana sult'tan Şîxadî dîtîye, were dîwana Şîxadîda, melek' Şîxisinda bibêj.*

S. 10

*1 Ewe k'asa mi da,
2 Dabû dastê babil û hinda,
3 Serhabe biramo ya mi da.*

S. 11

*1 Ewe k'asa mi dayî
2 Dabû dastê babil û hindayî,
3 Serhabe biramo ya mi dayî.*

S. 12

*1 Ewe k'asa fê didene,
2 Ewe k'asê t'ijekin mi bidene,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, mêr dixun derp û sehet pê dihefene.*

S. 13

*1 Ewe k'asa fê didêrî,
2 Ewe k'asê t'ijekin mi bispêrî,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, mêr dixun derp û sehet xwe pê dispêrî.*

S. 14

*1 Ewe k'asa mişte,
2 Ser dilê mida dahişte,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, derha dil-hinavê mi pê diperişte.*

S. 15

*1 Ewe k'asa t'ijî,
2 Ser dilê mida wê diîjî,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, derha dil-hinavê mi pê dinerijî.*

S. 16

*1 Bav Bek'irê Omera mestê cîda,
2 K'asa mêr pê dibin mirîde,
3 K'as k'asa E'bû Ta'lê cahile da destê sult'an Êzîde.*

S. 17

- 1 *Bav Bek'irê Omera mestê emine,*
- 2 *K'asa mêr pê dibin sêk'ine,*
- 3 *K'as k'asa E'bû Ta'lê cahile da destê melek' Şixisine.*

S. 18

- 1 *Sult'ano, serê sult'ana,*
- 2 *Xaliqekî minî e'rda heta e'zmana,*
- 3 *Sult'an Şixadî ewe, mêr jê didin beyane.*

S. 19

- 1 *Sult'ano, sere cêşa,*
- 2 *Melhemê kula, birîna hemû rêşa,*
- 3 *Sult'an Şixadî ewe, mêra dike ber derê Kurêşa.*

S. 20

- 1 *Sult'ano, sere mileta,*
- 2 *Xaliqekî minî heftê û dû mileta, hîjde hezar muxulqeta,*
- 3 *Sult'an Şixadî ewe, mêr jê didin wesfeta.*

S. 21

- 1 *Qewlê lawê hoste,*
- 2 *Ser tewîla hespê bostê,*
- 3 *Me yar bira hene ferdostê.*

S. 22

- 1 *Qewle mendê Tokila,*
- 2 *K'ê nifûsa yar birê axretê qebiland,*
- 3 *Bandê dîwana Şixadî, melek' Şixisin dihasiland.*

S. 23

- 1 *Qewle mendê Mamede,*
- 2 *Ûrojêkê wê bive hed û seda,*
- 3 *Mêr hene dîwana Şixadî bereberî seda.*

S. 24

- 1 *Qewle mendê Zerzayî,*
- 2 *Wekî du dil bivine t'evayî,*
- 3 *Bê destûrî Şixadî wê cîya hildin bidne ser cîyayî.*

S. 25

- 1 *We nabe, we nasewirî,*
- 2 *Kesê maşxur maşê xu helalî bixwarî,*
- 3 *Na wecibe erk'anê bore wî t'evî hemû revîye bicêrî*

S. 26

- 1 *We nabe, we nasewirî qete,*
- 2 *Kesê maşxur maşê xu helalî bixwete,*
- 3 *Na wecibe erk'anê bore wî t'evî hemû revîye heête.*

S. 27

*1 Kesî borî nebestî,
2 Hevsar lîvan sêrî çûbû destî,
3 Gîhayê hemû merga digestî.
4 Rêdayê nevsê bû, rîja bandê rengê wî ber Xudanê wî zer bû.*

S. 28

*1 Kesî borî bet'er bî,
2 Hevsar lîvan sêrî kerbiker bî,
3 Gîhayê hemû merga wer bî.
4 Rêdayê nevsê bû, rîja bandê rengê wî ber Xudanê wî dişkestî.*

S. 29

*1 Birao, birayê min hay kin,
2 Sata ruhê min, qelbê min cuda kin,
3 Zenare, mork'evê nezane dêma şol nakin.*

S. 30

*1 Birao, birayê min werin,
2 Sata ruhê min, qelbê min di berin,
3 Biramo, hûnê dê mûmê min kûl bi kerin.*

S. 31

*1 Birao, birayê min bînin,
2 Qalibê min ser çardara bişidînin,
3 Dest vî cînîyazî nexê, birê axretê t'unîne.*

S. 32

*1 Qalibê min xar bû,
2 Suêke xasa cem dîhar bû,
3 Ew suêa sult'an Êzîdê minî dêm cemal bû.*

S. 33

*1 Qalibê mi zevî bû,
2 Suêke xasa cem dîbû,
3 Suêa sult'an Êzîdê minî bêlî bû.*

S. 34

*1 Navê k'oçek di jarin,
2 Navê extîyar di jarin,
3 Wek'azê destê wanda darin,
4 Rîja meydana melika ew şêresîyarin.*

S. 35

*1 Navê k'oçek miskînin,
2 Navê extîyar miskînin,
3 Wek'azê destê wanda darînin,
4 Rîja meydana melika ew zora ser zîna difîrînin.*

S. 36

*1 Rîjekê bive axire,
2 Deher be t'erfekê faxire,
3 Şîrqînê e'rşane,*

- 4 Zimînê e'rdane,
 5 Hêzêza qebrane,
 6 Sunîye ji be'rane,
 7 Ye kesê kesane,
 8 Ne bavê pisane,
 9 Birê axretê hewekê tîne ser gunek'arê birane,
 10 Destê te'rîyê şivatê derdixê ber ronayê cîrane.

16. Qewlê Mûsa p'êxember⁴³

S. 1

- 1 Rôjekê bû t'aqet,
 2 Rîya axî Cibraîl mala Mûsa k'et,
 3 Mûsayê min pirs bike axîyê çi qismete.

S. 2

- 1 Ez wî kim yekê Xefûrî,
 2 Ez ruhê xwe te'fa nakim destûrî,
 3 Ez t'enême, k'ulfetê minî hûrî.

S. 3

- 1 Go: «Mûsayê bin E'mrano,
 2 Go, roja negir ne înano,
 3 Rîsqê k'ulfet ser mile min, te nine, k'efa Xudayê mine.»

S. 4

- 1 Mûsa Cibraîlva be'rê kiribûne qeste,
 2 Devê be'rê kevirek, taşek wê derêye, qamçî lêdixiste.

S. 5

- 1 Ewî taşî waraya bû başe,
 2 Kurmekî çîlî qerqaş nave,
 3 He'ro sere sibê belgeke şîn jê'ra .... (maşe).

S. 6

- 1 Mûsa vege'îya male,
 2 Berda hatibû dayka kale,
 3 Mûsa go: «Beşera te he'ro bi xaşe, îro çima qewî mi te'le?»

S. 7

- 1 «Dayka mine kale,
 2 Şîrê bedena min bike hêlale,
 3 Hatîya ser min ferwara melike⁴⁴ Cebare.

S. 8

- 1 Dayka mine pîre,
 2 Ferhâ bike mi şîre,
 3 Hatîya ser min ferwara mîre.»

⁴³ [29] (366-368) (1692)

⁴⁴ melk

S. 9

1 *Mûsa řabû ji mal řevî,*
 2 *Ber k'etibû ax û berî,*
 3 *Dîbû du canê qîmetî.*

S. 10

1 *Go: «Xwedê xêra we binvşe.»*
 2 *Ewan jî go: «Hevalê xêra bî.»*

S. 11

1 *Go: «Gelî canê qîmetî,*
 2 *Çi t'irbe hûn dik'olin,*
 3 *Go hûn haş mirî hene?»*

S. 12

1 *Go: «Mirîkî me mal û meke,*
 2 *Bejn û bal û qedera teke,*
 3 *Were bik'eve nav çika weke, yan ne weke?»*

S. 13

1 *Mûsa k'ete t'irbêda,*
 2 *Mûsa go: «Berê vê t'irbê kene,*
 3 *Jê derk'etîye ax û ber û xene,*
 4 *E'zetê Şîxadî go, eva t'irba mine, belê fene.»*

S. 14

1 *Go: «Berê vê t'irbê řeşe,*
 2 *Jê derk'etîye ax û ber û ferşe,*
 3 *Eva t'irba bîn û buzza wê gelek mi xaşe.»*

S. 15

1 *Berê vê t'irbê zere,*
 2 *Jê derk'etîye ax û bere,*
 3 *Deher bû şêxê minî nedere.*

S. 16

1 *Ê'v bûne t'ase,*
 2 *T'ilî bûne řîsase,*
 3 *Neynûk weke almase,*
 4 *Sed xazil heçê cahilî bê sîcî, bê guneyî, bê binase,*
 5 *Řoja bandê şêxê xwe bive xilase.*

17. Beyt'a Şe're⁴⁵**S. 1**

1 *Bedîlê, bedîla vî zemanî,*
 2 *Îsmayîlê Xanî,*

---

⁴⁵ [29] (1693) (368-376)

3 Emê fet'a bikin gewrstanî.

S. 2

- 1 Emê hefne ser Qeyserê sult'ane,
- 2 Mehemed deh sal kirin t'emam,
- 3 Şêrekî aqilî k'emale.
- 4 Mehemed dive Bişarê xulamê male:
- 5 «Bişaro, mala meda t'une t'u te'me.»
- 6 Mehemed çarde sal kirin t'emame,
- 7 Lê buhurîn sal, roj û mehe,
- 8 Mêrikî şerada şerê bavê xweye.

S. 3

- 1 Mehemed û Bişarin,
- 2 Kavranîyêva kirbû dere,
- 3 E'lı hat nas kir ew ruhbende,
- 4 Wêderê sê cara e'rhemdulle dixûne.
- 5 Go: «Kufo, were xebera mi hilgire û meçe,
- 6 Diçî şherê Findiqê nebihire,
- 7 Şherê Findiqê wêda cîyê k'ufran dilgire.»

S. 4

- 1 Mehemed ajot çû çil şevî şherê Findiqê girt mik'ame,
- 2 T'ev bestubû naz-ne'met û te'me,
- 3 Sibê rabûbû dabû pêşîya xulame,
- 4 «Bişero, go, tu bajo hefe,
- 5 Mi nimêj û ti[y]ate,
- 6 Pênc ferz nimêj bikim,
- 7 Bira dilê dê-bavê min nebe k'eser û xeme.»

S. 5

- 1 Rojekê heta êvarê,
- 2 Mehemed bûye hevjarê,
- 3 Bêra bûye xilmetk'arê

S. 6

- 1 We bû we cirîya,
- 2 Xew çê've Mehmed geîya,
- 3 Deî û sehet bore wî rê dageîya.

S. 7

- 1 Şevê û nîveşê,
- 2 Mehemed çê've xwe vekir,
- 3 Borê wî sekinîye pişt çadirekê guh nexşe.
- 4 Mehmed wêderê mabû guhbidarî,
- 5 Dîna xwe dayê Daymê⁴⁶ rûniştîye Şe'ra li bale,
- 6 Herda xebereke zare.
- 7 Daymê go: «Şe'rê çima tu zergunî?
- 8 Mêrê te gewrekî zemîne,
- 9 T'u kêmasî ber destê te t'uneye.»

---

⁴⁶ daym

10 «Daymê, - go, - lema ez zergûnim,
11 Şevê îadizêm canekî xewne xwe dibînim,
12 Dest gerdenê wertînim,
13 Sibê îadibim kesek dora xwe nabînim.»
14 «Ew cane tu dibêjîye,
15 Mehemedê p'isê E'liyê Şêre,
16 Ew xarziyê me romîyane.
17 Hulu Şe'ra mi tu îabe,
18 Wexta Mekke, Medîne bê Mehemed bave,
19 Wê Esfer bikujene,
20 K'afira kêmbikine,
21 Te helal Mehemed E'liyê Şêr me're bikene.»

S. 8

1 Çako xudanê qudretê,
2 Mehemed îast ajote derê xebetê,
3 Go: «Bajo, hefe nesekine îafê fikî kefe,
4 Mêre min gewrekî bê nedere,
5 Nek tê teîa dike şefe.»
6 Mehemed dive: «Şe'rê bicûkim, bicûkekî nezanim,
7 Rewîme rîya xwe bûme sergirdanim,
8 E'sqa p'ût-senemê îsev we mêvanim,
9 Bicûkim, bicûkekî xurwetim,
10 Rewîme rîya xwe bûme xelatim,
11 Îsev e'sqa p'ût-senemê virbim,
12 Sibê zû dihefetim.
13 Şe'rê go: «Şeve, şeveşese bilqete've,
14 Borê min hindekî fe'te,
15 Ez nizanim eva çi e'rde, çi welate?»

S. 9

1 Şe'rê go: «Lao bajo pêşva bîne,
2 Qewî cêr k'îlamê te mi şîrine.»
3 Şe'rê Mehemed xwe kiribû mêvane,
4 Hahanga dabû ber sirfe û nane.
5 «Lao, nave te çîye?» - go.
6 Go: «Navê min Mirade.»
7 Go: «Şe'ded be ne t'u nave,
8 E'slê min mezine,
9 Mekke, Medîne, îemû pismamê mine.»

S. 10

1 Some û Selate,
2 Ewan sê destê şevê dinarete,
3 Paşê dengê Esferê k'afir nêcîrê dihate,
4 Daymê, Şe'rê destê xwe girtin, cotik bere,
5 Çûne pêşîya k'afir Esfere.

S. 11

1 Esfer dûrva bang didete:
2 «Şe'rê kes mala me netê,
3 Ew k'îye rûniştîye bin xebetê?»

S. 12

1 *Şe'rê go: «Esfer, biçûke, biçûkekî nezane,*
 2 *Îewîye rîya xwe bûye sergirdane,*
 3 *E'sqa p'ût-senemê îşev me mêvane,*
 4 *Biçûke, biçûkekî xurwete,*
 5 *Îewîye rîya xwe bûye xelate,*
 6 *E'sqa p'ût-senemê îşev virbe, sibê zû dihefete.»*

S. 13

1 *Wey k'afirê bêdîne,*
 2 *Dilê wî gefîyabû xiyale,*
 3 *Derp û sehet dide xeberê di te'le,*
 4 *Dibêje Şe'rê: «Şe'ra min bêje mêvanê xwe diçe bira hefe,*
 6 *Wekî neçe, îşev kuştine wî destê mi t'aqete.»*

S. 14

1 *Mehemed ji babe xweda zergûne,*
 2 *Fiîya bû ort'a zîne,*
 3 *«Gewrî miraro, go: «Şe'rê mole tê nine.»*
 4 *Dor hate Mehemedê lawçîne,*
 5 *Dast avîtibû Zilfeqarê heşîne,*
 6 *Serê k'afir du qet⁴⁷ kir, anî ort'a zîne.*

S. 15

1 *Dest-p'iyê wî jîke, kewanê wî dibeste,*
 2 *Avîtibû qerp'ûza zîn, pêş Şe'rêva kiribû qeste,*
 3 *«Şe'rê, - go, - bikujim ber dilê te heste, yan ne heste?»*

S. 16

1 *Gava Mehemed serê Esfer biîye,*
 2 *Qendîla dolava hevî aşê bîye,*
 3 *Qalibê zirco maye zevîye,*
 4 *Dest avîte dezmaleke guh bi nexşe,*
 5 *Serê çêvê Mehemed paqîş kir t'ozê, xubarê û t'erkeşe.*

S. 17

1 *Şe'rê go: «Ya lawik, miîra bêje pirsê sabit,*
 2 *Çika tu ha dijarî, k'ê dayîme, k'ê bavî?»*
 3 *Go: «Şe'rê, Mehemedê pisê E'liyê Şêrim,*
 4 *Şûr devê xwe dilêrim,*
 5 *K'afirek hate rû dinê nahêlim.*
 6 *Şe'rê, Mehemedê pisê E'liyê Şêr ezim,*
 7 *Şûr di devê xwe digezim,*
 8 *Mala me ber k'afir nebezîye, ez jî nabezim.»*

S. 18

1 *Berê sibê zer bû dahiştê,*
 2 *Eskerê Qewxê sult'an hat dihiştê,*
 3 *Kesî nizanbû çend hezar sîyarê cebe rîşî li pişte.*

4 *Qewxê sult'an qîrînekê radihişte,*
5 *Go: «Şe'ra min, k'ê Esfer kuşte?*
6 *Mi biîfya gaz û garden û piste.»*

S. 19

1 *Şe'rê go: «Bavo, hefe tu ne virbî.»*
2 *«Çîfa, go lao?»*
3 *«Esfer gewrekî bê hunur bû,*
4 *Hurmetek ji wî çêtir bû.»*
5 *«Şe'rê bêje mêwanê xwe bira çadurê bê dere,*
6 *Ewî mi kuştîye Esfere,*
7 *Mi biîfye gaz, gerdan û pişte,*
8 *Mi ji wîfa heye zor xebere.»*

S. 20

1 *Gava Mehemed sîyar bû,*
2 *Eskerê k'afir pêva dihar bû,*
3 *K'esî nizanbû çend hezar bû.*
4 *Mehemed sere sed cotî biîfye,*
5 *Çarêd cotê mayî ber guhastîye,*
6 *Mehemed sere sed cotê din jî biîfye,*
7 *Sêsed cotê mayî ber guhastîye,*
8 *Welle, Bille û T'ille, eva xeber faste, şik tê nîye,*
9 *Mehemed sere sed cotê din jî biîfye,*
10 *Dusid cotê mayîn heybetê ber fêvîye.*

S. 21

1 *Şe'rê sere meydanê sekinî guhbidêrî,*
2 *Go: «Gewrê mirar, serê Mehemedê t'ifal ne bazêrî,*
3 *Şe'rê me'rûmê fincana je'rê bixwe ruh bispêrî.*
4 *Daymê Şe'rêfa biribû mizgîne,*
5 *Go: «Hulu Şe'ra mi, tu fave,*
6 *Nava k'afirada bûye çê'vîne,*
7 *Hêja ber derê bavê te biye huzne û şîne.»*

S. 22

1 *Qewxê sult'an dike gazî:*
2 *«Mexdusimo, apê Şe'rêyî,*
3 *Tu nayêyî hewara me vê carêyî?*
4 *Îraste, sîyarekî t'enêye, lê me anîne ber yemanê.»*

S. 23

1 *Mexdusimo dive: «Qewxê sult'an, aqilê te k'anê?*
2 *Namûsa min namûseke girane,*
3 *Ew t'ifaleke hatîye ber zevîyane. »*
4 *Go: «Qewxê sult'an, aqilê te k'uye?*
5 *Namûsa min namûseke qewîye,*
6 *Ew t'ifaleke te ort'a meydanê dîye.»*

S. 24

1 *Mehemed go: «Gewrê, beyt xeberî, dûrva lefê xwenekirî,*
2 *E'wneta Xwedê u mêra ezê te jî bibirim serî»,*

3 Meĥmed go: «Gewrê bêwe'de,
4 Tu wekî nebî Meĥmedê t'ifal nekî şe'de,
5 E'wneta Xwedê u mêra ezê kuştine te jî bikim ce'de.»

S. 25

1 Dor hate k'afirê bê miwrete,
2 Derîyek danî Meĥmedê t'ifale,
3 Derî û sehet binda kuştîye bore.
4 Dor hate k'afirê bê dîne,
5 Derpekê din jî pey derpa xwe dinarete,
6 Derî û sehet destda bela kirîye mert'ale.

S. 26

1 Dor hate Meĥmedê di jare,
2 Ber k'afir sekînî bîne dîware,
3 Danî sere k'afir şeşp'eêk, pê nikeribû t'u çare.
4 Dor hate Meĥmedê lawçîne,
5 Dest avîtbû zilfeqarê heşîne,
6 Serê k'afir du qet kiribû anîne⁴⁸.

S. 27

1 Îjar Meĥmed rûnişt girîya,
2 Go: «Werin, bav-birê mino, werin,
3 Dore min k'om leşkerin,
4 Dîsa çare min nedikirin,
5 Dêwê fîrînde hatine şewk'ulebe çê kirin,
6 Wê bavêjin mi bigerîn mi bibeîn,
7 Mert'al destê mi çûye,
8 Şeşp'eê dest mida bela bûye,
9 Bor bin mida kuştine,
10 Ezê vira mame peye,
11 Bira hewara mi Mekke, Medîne bê deyme mame.»

S. 28

1 Bakî hatî Cebêro,
2 Ne li darda, ne li bêro,
3 Keremp'eê xeber bir çû, kire guhê E'lîyê Şêro.
4 E'lî go: «Ĥenîfe, tu rabe Dundul bik'işîne,
5 Teng û bera bişidîne,
6 Bira hazirbe hespe zîne.»

S. 29

1 Ĥenîfe go: «E'lî pisê min û teye,
2 Hûn hewara wî neçene,
3 Xwedê bike vê gave k'afirê wî bikujene.»

S. 30

1 E'lî go: «Rabe Dundulê bik'işîne,
2 Teng û bera lê bişidîne,
3 Bira hazirbe hesp û zîne.»

---

⁴⁸ anîbû

S. 31

- 1 Gava Ênîfe řabû Dundul dikir zîne,
- 2 Teng bera lê dişidîne,
- 3 Fetha sê kit p'arsuyê Dundul dişkênîne.
- 4 E'lı derk'ete ber derê serayê,
- 5 Go: «Bişêro k'anê pisê minî şêro,
- 6 Qewî pêşîya te ne hate lêro.»

S. 32

- 1 Bişêr go: «E'lı some û selat be,
- 2 Nimêj û diate,
- 3 Ez hatim, nizanim çi bela jêra hate.

S. 33

- 1 Malê spar bûne çarde sîyare xumarî,
- 2 Şor kirine bendê mert'ala,
- 3 Mërka heřne şêra û de'wa.
- 4 E'lı wê dihurmijî,
- 5 Dilê E'lıda heye agirekî gujî,
- 6 Gote Dundulê: «Bimbarek, çi qewî îro bi mida xwe dikuji?»
- 7 E'lı vê diniřî,
- 8 Dilê E'lıda heye agirekî lê guřî,
- 9 Ya bimbarek çi qewî îro bin mida nafîřî?»
- 10 Pêfa zar hat, go: «Jina te sê kit p'arsê mi şikênandîye.»
- 11 E'lı peye bû, hate xarê,
- 12 Destê xwe p'arxanê wê xist,
- 13 P'arxan cîyê xwe girtin.
- 14 E'lı sîyar bû.
- 15 E'lı şêrekî k'emîne,
- 16 Sî cizê Quran dixûne,
- 17 K'umê xwe jî pêfa dertîne,
- 18 Go: «Ya bînaya ce'va, tu qewata jina jê bistîne.»
- 19 Qudreta Melikê⁴⁹ Řehmanî,
- 20 Dundulê E'lı hilanî,
- 21 Nîveka wî şêřî jî danî.
- 22 E'lı we diçûye,
- 23 Serê meydanê canikek diye,
- 24 Canikê pirs kirîye:
- 25 «Tu wî kî, - go, - Îlahîye,
- 26 Tu bêjî min pirsra řastîye,
- 27 Çika çi k'ome zore ze'fe dera hay lev civyane?»
- 28 Go: «Ez wî kim Îlahîye,
- 29 Ezê teřa bêjim pirsra řastîye,
- 30 Herge tu E'lıyê Şêřî, Meřemedê pisê te wêderê k'etîye tengavîyê.»

S. 34

- 1 E'lı şêrekî k'emîne,
- 2 Ber xwe k'iřanibû Zilfeqare,
- 3 K'afir kiribû belave

4 Heta Mehemed dibû herdu ce'va
5 Wel Hesen, wel Husêyîne,
6 Daberjîne bêre stûne,
7 Ewan jî xun meydanê danîne.
8 Hesen, Husêyîn şefekî giran kir,
9 Ne weke bav û pisa kir,
10 erê zîfîr sult'anê mezin jî gîyan kir.

18. Şedetîya dînê êzdîya⁵⁰

Serê min belgî,
Belgîyê min şibakê,
Sêrî çûme zikakê,
Bidî xatira Êzdî makê.
Serê min qulbe,
Berê min fohilat,
Ser miña sekinî du celat,
Go: «Miskîno, tajdîno, benîyo,
Şe'detîya dînê xwe bîne,
Ezê serê te hilînim».
Go: «Şe'detîya dînê min mik'în Ella!
Şîxisin hebûb Ella!
Mergayê, Meqlûbê selayê, selayê binîmayê,
Cîyê Şerq, Şam lê diçe tayê sûcûdayê,
Sicûda me diçe bal Şîxadî,
Şîxadî redayê.
Şêxşim melkê mêrayê,
Şîxadî ser k'ursî westayê,
Şe'detîya dînê xwe heq bi navê Êzîd dayê,
Şîxadî nûre,
Mellek Ferxedîn xefûre,
Şe'detîya dînê xwe heq bi navê Êzîd qebûle.
Sinîme, sinînevîme,
Silavk'êşê kaniya Sipîme,
Mirîdê şêxê E'dîme,
Qelesa melek' Şîxisin nivîsîme,
E'rhemdille şêx, p'îr, hosta, merebî,
Yar birê axiretê,
Her pênc t'irêqê xwe fazîme.
Celatê ruhê min – Nasirdîn,
Atqata min – sult'an Êzîd,
Dine min – Şerfedîn,
Rêhmel ruhê ostayê min.
Şîxadî – yek Ella!
Êzîd – hebûb Ella.»

⁵⁰ [29] (377) (1694)

19. Qewlê Şêxûbek'ir⁵¹

S. 1

- 1 *Aşoq maşoqe sufê,*
- 2 *Yarek divê vê herfê me mukurê,*
- 3 *Hûn binêrin çika duê ji P'adşêye, yan P'adşayî ji duê?*

S. 2

- 1 *Aşiqê e'rifî çêye,*
- 2 *T'îmtêşa me vê cavêye,*
- 3 *Hûn binêrin çika duê ji P'adşêye, yan P'adşayî ji duêye?*

S. 3

- 1 *Aşiqo e'rifê zana,*
- 2 *Yarek divê vê herfê me bide beyane,*
- 3 *Duê t'exte, P'adşayê min lê girtîye mik'ane?*

S. 4

- 1 *P'adşayê min duê ji xwe çê kir,*
- 2 *Sewirand, k'ewirand bervê kir,*
- 3 *Seyîdî seyîran dey lê kir.*

S. 5

- 1 *P'adşayê min duê ji xwe wevare,*
- 2 *Qendîla meye dare,*
- 3 *Ew qendile nûr sit'are.*

S. 6

- 1 *Duê ji k'ilîma P'adşê*
- 2 *Xerge Şîxadî derk'etîye jê,*
- 3 *E'wlinda mêra silam elê.*

S. 7

- 1 *Ji dirê derk'etîye xerqe,*
- 2 *Pê Şe'm zeyîrandîye hetanî Şerqe,*
- 3 *Şîxadî deyl Şêxûbek'ir kir, go: «Hilîne û berke.»*

S. 8

- 1 *Şêxûbek'ir go: «E'zîzê min, ez vê yekê hewceme,*
- 2 *Hemû mal û zêr xwe bideme,*
- 3 *Hemû oxira xerqê Şîxadî heq nezer bide min».*

S. 9

- 1 *Şêxûbek'ir go: «E'zîzê min, ez vê yekê gudêrim,*
- 2 *Çendik mal û zêrê xwe pê bidêrim,*
- 3 *Hemû oxira xerqê Şîxadî, heq nezer bisipêrim».*

S. 10

- 1 *P'adşayê min vê yekê diqebiland,*
- 2 *Îndlîsî xeyat xerqe anî fesiland,*

---

⁵¹ [29] (378-381) (1695)

3 Feqîra vêfa diniqiland.

S. 11

*1 Vêra diniqiland feqîra,
2 Êrçî kesê berê xwe bide xirave fêrîya e'rye,
3 Wê xelat bike wan mifta, wan k'ilîla.*

S. 12

*1 Ew k'ilîlin, ew miftene,
2 Destê wa cindîya vedivene,
3 Her pênc ferzê heqîqetê roja axretê, ser me mane şe'dene.*

S. 13

*1 P'adşayê minî P'adşa,
2 Neqaşê ser çendî neqaşa,
3 E'zîzê min zane k'î li bere, k'î li paşe.*

S. 14

*1 P'adşayê min e'wlik mîr bû,
2 Xudanê ceşê k'ibîr bû,
3 Êvsuê sult'an Êzîdê minî feqîr bû.*

S. 15

*1 P'adşayê minî suê û sema,
2 Wexta ne luh bû, ne qeleme,
3 E'zîzê min ew sehetê, ew deme.*

S. 16

*1 Wexta ne qelem bûye, ne luhye,
2 Yarek dive: «Binê k'a li k'uye,
3 Melek yek bû, bûne duye.*

S. 17

*1 Ba firwara P'adşê,
2 T'îmtêşa me vê cavê,
3 Melek dudu bûn, bûne sisê.*

S. 18

*1 P'adşê minî Cebare,
2 Ba wî bata ferware,
3 Melek sisê bûn, bûne care.*

S. 19

*1 P'adşayê minî mizênce,
2 Melek çar bûn, bûne pence,
3 Her pênc bune mîthê rênce.*

S. 20

*1 P'adşayê min vê yekê dilxaşe,
2 Melek pênc bûn, bûne şeşe,
3 Her şeş bûne melekê e'rşe.*

S. 21

- 1 Sobet xaş sovete,*
- 2 K'ase, badîye û movete*
- 3 Melek şeş bûn, bûne hevte,*

S. 22

- 1 Her hevte dixafilîn,*
- 2 Cîyê fêstîyê dihewirîn,*
- 3 Ew movetê yek dibirîn.*

S. 23

- 1 Neder xaş nedere,*
- 2 K'etîye nava mêre madere,*
- 3 P'adşayê min lê çekirîye sunet û fere.*

S. 24

- 1 P'adşayê min vê yekê dilşaye,*
- 2 Feqîrek şandîye teveka her-herê avek înaye,*
- 3 Navê wê danîye, e'ynzil beyzaye,*
- 4 Ev rroje, ew rroje miçlisa mêrê êzdî pê bûye avaye.*

S. 25

- 1 P'adşayê minê Cebare,*
- 2 Ji duwê farq kirne care,*
- 3 Baye, ave, axe û nare.*

S. 26

- 1 Herçare dirustin,*
- 2 Ne dixarin, ne jî dinivistin,*
- 3 K'ê mesruf ji duwê vediguhastin.*

S. 27

- 1 Mesruf nehatîye mîr mizewcî,*
- 2 Te nizanbû ew çî mêre hatîye te mizewcî,*
- 3 Duw ber P'adşayê min xuîcî.*

S. 28

- 1 Qewlê p'îr Rêşî Heyrane,*
- 2 Mork'êve li be'rê girane,*
- 3 Ew dayne me li wane.*

S. 29

- 1 Qewlê p'îr Rêşî cîda,*
- 2 Dibêjime we gelek mirîda,*
- 3 Dîne me Şerfedîne,*
- 4 Qulbet kanîya Sipî,*
- 5 Atqat nave sult'an Êzdîd t'emam.*

20. Qewlê seremergê⁵²

S. 1

- 1 *Belkî ez nebûm,*
- 2 *Be'rekî xewle bûm,*
- 3 *Muhubê xaliqê xwe bûm.*

S. 2

- 1 *T'ifaqekî t'ifaqîm,*
- 2 *Be'rekîda xuliqîm,*
- 3 *Suûra mîrê xwe şiviqîm.*

S. 3

- 1 *Suûra min dikujî,*
- 2 *Dest-p'ê, serî lev hildimijî,*
- 3 *Hilû miskîno ade mi jî.*

S. 4

- 1 *Suûra e'nzeli,*
- 2 *Kire qendîl û nizilî,*
- 3 *Qalib pê k'emilî.*

S. 5

- 1 *Qendîl û nizilî suûre,*
- 2 *Hinare qismete ji miûra,*
- 3 *Herke hindike, herke p'iûre.*

S. 6

- 1 *Be'ra heq medine,*
- 2 *Neh meha wê sekinîm,*
- 3 *Qudretê ez mek'inîm.*

S. 7

- 1 *Qudretê bûme t'evave,*
- 2 *Be'ra te'rî ximame,*
- 3 *Bendê hêsîr ez xulame.*

S. 8

- 1 *Îlahîyo, te sit'irandim sit'arê,*
- 2 *Weslûf heye boy ferwarê,*
- 3 *Îlahîyo, te ez xilas kirîm ji be'rê.*

S. 9

- 1 *Îlahîyo, te ez xilas kirîm ji makê,*
- 2 *Wesirandim ber be'rê şivakê,*
- 3 *Devafîye çûme zivakê.*

S. 10

- 1 *Îlahîyo, te ez xilas kirîm wê be'rê,*
- 2 *Weslûf heye boy ferwarê,*

---

⁵² [29] Qewlê sera mergê (381-388) (1696)

3 Îlahîyo, te ez xilas kirim vê care.

S. 11

*1 Îlahîyo, te ez fakirme ser qedema,
2 Ser qedemê dibezim,
3 Eşqa mîrê xweyî lezim,
4 Bavê t'irê pistor ezim.*

S. 12

*1 Îlahîyo, te ez kirime malxê mala,
2 Mala ra û t'ivdir,
3 Lê hewirîne coqet û feqîr,
4 Vêra hevin nîşanê mîr.*

S. 13

*1 Me şa⁵³ bûne cînara,
2 Şaya xulamê feqîra,
3 Qewalê Şixadî dik'utin defan û şiveva.*

S. 14

*1 Sivekê rabûm te'ri bava,
2 K'etime nava lêşkrayî û fava,
3 Nemam xilazvim gava.*

S. 15

*1 Nemam xilazvim gavek,
2 Ne fâstemal ma, ne dînarek,
3 Meva nehatin bira-yarek.*

S. 16

*1 Meva nehatin yar-birê axretê,
2 Yar-birê axretê nasî me birîn,
3 Yeqîn teyrê dewletê fîrîn,
4 Me wêsandin cîrê gufîn.*

S. 17

*1 Yar-birê axretê me biîfîye nasîye,
2 Îlahîyo te ez sotim ber wî livasîye,
3 P'ak zebûne du p'a p'êxasîye.*

S. 18

*1 Zebûne te, me zebûn,
2 Te ez e'firandim nebûn,
3 Yêqîn xêr-gunê me destê te bûn.*

S. 19

*1 Destê te digrim xêran û gune,
2 Hêmetîya te heve ji mefa,
3 Şemezer nevim ji P'adşayê xwefa.*

S. 20

- 1 *Îlahîyo, ezî k'uhindeşim,*
- 2 *Bendê Melek'ê e'rşim,*
- 3 *Sivekê rabûm bêhişim,*
- 4 *K'etime nava nivînê nexaşim.*

S. 21

- 1 *Nexaşim, k'etime nivînê,*
- 2 *Têne ser min lêzimê xûnê,*
- 3 *Mal û zêr naême kirînê.*

S. 22

- 1 *Ne mi zêre, ne mi male,*
- 2 *Bav dewrêşekî delîlê kale,*
- 3 *Ewledakî⁵⁴ ewî bale.*

S. 23

- 1 *Banga mine ber Ezrahîle,*
- 2 *Bav dewrêşekî kalî delîle,*
- 3 *Ewledakî ewî bîre.*

S. 24

- 1 *Çi bikim, çi bi çar kim,*
- 2 *Deh peza qurban kim,*
- 3 *Serê xwe şikran kim,*
- 4 *Banga Ezrahîl, Cibrahîlda ban kim.*

S. 25

- 1 *Cibrahîlo melekê mîra,*
- 2 *E'zezê, celaletê feqîra,*
- 3 *Tê berdî girtîya, azakî hêsîra.*

S. 26

- 1 *Ezim Cibrahîlê p'er kuîm,*
- 2 *Herçar qulbe ez difîrim,*
- 3 *Ez ne hatîme novê k'esî biguhêfîm,*
- 4 *Ez hatîme bab û pîsa jew dabiîm.*

S. 27

- 1 *Ezim Cibrahîlê p'er k'eskim,*
- 2 *Herçar qulbe ez qevz dikim,*
- 3 *Ez ne hatîme novê qest kim,*
- 4 *Ez hatîme rûha nefes kim.*

S. 28

- 1 *Cibrahîlo, melekê mewtê,*
- 2 *Heware şêherê giran dengê te tê,*
- 3 *Çewa zorê dibîrî sewtê?*

S. 29

1 Şuxul ku ji wê bû,
2 Peşka sunetê pê bû,
3 Qalibê çê'vnêrîya sufê bû.

S. 30

1 Suûa sembîlê,
2 Rûh be's kir çû qendîlê.

S. 31

1 Rûh ji qendîlê be's kir,
2 Xweyekî xwe wê nas kir,
3 Gîhanê xwe xirava fênî xilas kir.

S. 32

1 Rûhu çû, ma qedîbî qelib,
2 Héwrîye ser me destekî talib,
3 Eva k'asa vexarîye nevî Mehemmedê bin E'wdile, E'liê bin E'bû Talib.

S. 33

1 K'asa e'nzelî dere,
2 Vexarîye jinayî û mêre,
3 Şînekî ser min dîkin çewa şêrin.

S. 34

1 Gelî yar-bira, vê yekê bifikirin,
2 Binê ez çewa bûme, ezê çewa bimirim.

S. 35

1 Te'zî kirim wê dihiştim,
2 Dame ser pûşîn dişuştim,
3 Ava germ bû pê diviniştim.

S. 36

1 K'efenê min pîvane,
2 Qerqere min birîne du gaz û nîvane,
3 K'efenê min birîne donzde gazane,
4 Danime nava cinîyazane,
5 Ser min digrîn wêlî û birazîyane.

S. 37

1 Ezim mîna guleke p'işk,
2 Dame ser çardarê hîşk,
3 Birme mîskanê me'ran û mişk.

S. 38

1 Dame ser çardara,
2 Hildame sisîyan û çara,
3 Birme mîskanê mişkan û me'ra.

S. 39

1 Birme der mala mezin,
2 Çûk û mezin pey min dibezin,

3 Hêmûşke xizmeta mine lezin.

S. 40

*1 T'irba min hildikene,
2 Hinek digrîn, hinek dik'enin
3 Hêmûşke xizmeta minin.*

S. 41

*1 T'irba min t'evav kir,
2 Mala qedîm silav kir.
3 «Silava te mala qedîm,
4 Sivhane te melek'ê K'erîm,
5 Sivhane te melek'ê e'rş,
6 Ser me raniyane ferş,
7 Her ferşekî weke xerş.»*

S. 42

*1 Du kêla datînin, evaye mezel,
2 Hêrîyê davêjin ser derza,
3 Xalîyê davêjin ser min, çewa lezin.*

S. 43

*1 Kêla serê sedre,
2 Xelqê alî xêr hat, lê hedirî,
3 Xerîba fakirin qedirî.*

S. 44

*1 Birak dive t'aqete,
2 Girîya serê min vedikete,
3 Belkî Niknikîn ser min netê*

S. 45

*1 Banga mine ber birê axretê,
2 Bira miîra nek'eve i'înetê (e'nyetê),
3 Belkî Niknikîn ser min netê.*

S. 46

*1 Niknikîn hat û hedirî,
2 Çomexê destê wî pêt û agirî,
3 «Sam û hebeta çi digrî?»*

S. 47

*1 Sam û hebetê çi tene girête,
2 Çomexê destê wî agir û pête,
3 Dirêjî saltî mezin,
4 Rêşî weke soxin,
5 Çomexê wî hêvtê min.*

S. 48

*1 Ditirsim daweşîne min wî hêvsinde mûsî,
2 Ber diçe birq-birûsî,
3 Dil-hinavê min virda dûsî.*

S. 49

- 1 *Te ê'vê mêra dîyê,*
- 2 *Dolavê aša mestire serîyê,*
- 3 *Min dixure t'et'erîye.*

S. 50

- 1 *Te ê'v mîna ê'vê mêra,*
- 2 *T'ilî not'lanî bêra,*
- 3 *Neynûk not'lanî k'êra,*
- 4 *Wê nave tişteki navêjin xudanî xêra.*

S. 51

- 1 *Te ê'v not'lanî t'as,*
- 2 *T'ilî not'lanî rîsas*
- 3 *Neynûk not'lanî de's,*
- 4 *We navê xudanê xêra heq dinas.*

S. 52

- 1 *Te ê've rêşin mînanî feqîr,*
- 2 *Şê biske rêşin mînanî herîr,*
- 3 *Bandê bivînin dîndara mîr.*

21. Beyt'a nevîyê ometê⁵⁵**S. 1**

- 1 *Îrojekê rojane,*
- 2 *Nevî Me'mede E'lîyê E'mer, Abûbek'ir E't'mane.*
- 3 *Nevîyê ometê go: «Îro gîhanê min girane.»*

S. 2

- 1 *Îrojekê madere,*
- 2 *Suê bidin xebere,*
- 3 *Go: «Werin em heîin gîhanê nevîyê ometê bidin bang û sere.»*

S. 3

- 1 *Îrojekê civate,*
- 2 *Suê bidin hîkyate,*
- 3 *Go: «Werin em heîin gîhanê nevîyê ometê bidin bang û serate.»*

S. 4

- 1 *Nevî Medîne wedwastîya,*
- 2 *Çendik çend se've pêşva dadiwastîyan.*

S. 5

- 1 *Nevî Medîne rabû,*
- 2 *Çendik çend se've [y]a pê bûn,*
- 3 *Sitq û bawerîkê lew cihê (şihê?) bûn.*

---

⁵⁵ [29] (388-392) (1697)

S. 6

- 1 *Qudreta yekî hâle,*
- 2 *Nevî çûye male,*
- 3 *Nevî nexaşîke bedhale.*

S. 7

- 1 *Nevî go: «E'yşê,*
- 2 *Êrave raxe xalî û ferşa,*
- 3 *Îro gîhanê nevyê ometê dêşe.»*

S. 8

- 1 *E't'man dice'dîne wêye,*
- 2 *Digrî şevê û rojêye,*
- 3 *Go: «Ya Êrebî, heve nevyê ometê îjar jî rave p'êye?»*

S. 9

- 1 *We divêje Abûbek'ir,*
- 2 *Go: «Nevîyo, çî [y]a te me kir,*
- 3 *Te me te'l kirîye şîrin û şekir.»*

S. 10

- 1 *E'mer deng dike bi zere,*
- 2 *Go: «Xazil ez bimrêma li here,*
- 3 *Nevîyo ometê rabîya nava ometa xwe silamet û xêre.»*

S. 11

- 1 *E'li go: «Nevîyo, tuyî îmanê minî rast,*
- 2 *Ez wî kim, Mekke û Medîne dibîrast,*
- 3 *Tu rave, ez dewsa te nivase.»*

S. 12

- 1 *Nevî go: «E'lîo, herça wa divêje wa nave,*
- 2 *Wekî eva dinîya hana t'emam cimhave,*
- 3 *T'emam rake rawastave,*
- 4 *T'ivdîra jorê Xwedê bike, jêre betal nave.»*

S. 13

- 1 *Nevî go: «Wesyeta me nekine bire,*
- 2 *E'mer têkne mîre,*
- 3 *Abûbek'ir têkne wezîre,*
- 4 *Daynin ser t'extê zêfîne,*
- 5 *Bira pê tuave Mekke û Medîne.»*

S. 14

- 1 *Fetme go: «Bavimo, nûrîne,*
- 2 *E'lî, E'mer mîne stûrin,*
- 3 *Pêşîmama bavê min nakine qebûlin.*

S. 15

- 1 *Nevî go: «Wesyeta mine weye,*
- 2 *Herça roja bive îni xubreya,*

3 Pêşîmamê cimlî se'va disa bavê teye.»

S. 16

*1 Bilêlê Heveşîye,
2 Ber derê Fatmêra meşîyê,
3 Gazîke te'l rahiştîyê*

S. 17

*1 Fatme derk'et,
2 Neder bi neder k'et,
3 Sam-hêbeteke giran ser k'et.*

S. 18

*1 Fatmê go: «Bilêlê Heveşîyê,
2 Tu wî kî Îlahîyê,
3 Tê bêjî mi rastiyyê,
4 Çika gazîye te'l ser çiyê?»*

S. 19

*1 Bilêl go: «Fatmê rave,
2 Mi te'ra anîye xeber û cave,
3 Îro bavê teyî ber hesave.»*

S. 20

*1 Bilêl go: «Fatmê were,
2 Mi te'ra anîye cav û xebere,
3 Îro bavê teyî ber deftere.»*

S. 21

*1 Fatme dike dilezîne,
2 Milê Hesen, Hûsêyîn digre xwe'ra tîne,
3 Berê axî Cibrâhîlê axîyê datîne,
4 Go: «Rûhê Hesen, Hûsêyîn bistîne,
5 Rûhê neviyê ometê bibexşîne.»*

S. 22

*1 Fatmê go: «Bavimo nûranîyê,
2 Mêvanê teyî p'ewastiyyayî k'îyê,
3 Saw-hebeta wî gîhanê min girtîyê.»*

S. 23

*1 Fatmê go: «Bavimo nûrîne,
2 Ez mêvanê te t'u se'ba naşêvînim,
3 Ezê naşême ce'va ber hilînim.»*

S. 24

*1 Nevî go: « Fatmê, dota minê,
2 Mêvanê min axî Cibrâhîle û miftayî k'ilîle,
3 Hatîye telbîyê rûhê Îbrahîm Xelîle.»*

S. 25

1 Go: «Mêvanê min axî Cibrâhîlê e'rşane,

2 Nazil bîye e'rdane,
3 Hatîye ruhê bavê te bûye mêvane.»

S. 26

1 Nevîyê xadim di nave,
2 Duşemîyê bûye ze'va,
3 Duşemî jî bû t'evave.

S. 27

1 Culê e'rdê culave,
2 Rêfê teyra t'ev berdane,
3 Go: «Yê mîna nevîyê ometê fênîya mîra qedem hildane nave.»

S. 28

1 Ewin horîyê mene nûranî,
2 Ewin jî xemlê zêfîn sere xwe danîn,
3 Ew jî digrîn pey hebûbê Rêhmanî.

S. 29

1 Rô derk'et ximam li berda,
2 Lê kirîye te'rî hemû cîye, hemû e'rda, hemû kesa,
3 Yê weke bava, yê weke pisa,
4 Yê weke nevîyê ometê qedem hildane ji miclisa.

22. Dirazge⁵⁶

S. 1

1 Amîn, Amîn, Amîn!
2 T'ubareke Eladîn, Amadîn Hebatîn, Babadîn, Şemsedîn, ezîz melek' Ferxedîn,
3 Şêxşimsa qulpe qewata mine dîn,
4 Xêrê bidin, şêrê welgefîn.

S. 2

1 Şêxşimso, malê hetanî malê,
2 Şêxşimse xudanê sîqalê,
3 Şêxşimsê xwe nabiîm xîyalê⁵⁷

S. 3

1 Şêxşimso, stûnê hetanî stûnê,
2 Şêxşimse xudanê xezînê,
3 Şemsê xwe nabiîm nasînê

S. 4

1 Derecê hetanî derecê,
2 Şêxşimse xudanê ferecê,
3 Emê hefne dewsa damya Şêxşims, dewsa Lalişê, Zimzimê, qubildorê, şîlanê,
merbexê hecê.

---

⁵⁶ [29] (392- 400) (1698)

⁵⁷ sîqalê

S. 5

- 1 *Ya Rêbî⁵⁸, çirê te gufî nîvim,*
- 2 *Mûsatê te danîvim,*
- 3 *Destê te ser e'debîya Şerq, Şe'm⁵⁹ werkirîve,*
- 4 *T'acê xelfeta sere şêx Simayîlê E'nzelî qedîmve.*

S. 6

- 1 *Ya Rêbî, xatira navê xwe kî,*
- 2 *Nûra xwe kî, rê'ma xwe kî,*
- 3 *Xatira Tawisa qedîm kî.*

S. 7

- 1 *Def û şivav, tîn û zivav,*
- 2 *Îxnî, muxnet, saz û t'embûr.*
- 3 *T'embûrê xweş tene denge,*
- 4 *Ya Rêbî, ewe ji yîêrênê tê nûrê çêkirine.*

S. 8

- 1 *Ya Rêbî, xatira stîya Tawis, stîya Şexsî, stîya Mewuj kî,*
- 2 *Mewuj nabzibare,*
- 3 *E'zmana hatîye xare,*
- 4 *Mêra pê kirîye maş û fitare.*

S. 9

- 1 *Ya Rêbî, xatira qubildorê,*
- 2 *Berê şivekê, berê faxil, destê k'esk kî,*
- 3 *Ya Rêbî, xatira hezar yek navê xwe kî,*
- 4 *Xatira du hezar du navê xwe kî,*
- 5 *Xatira sê hezar sê navê xwe kî,*
- 6 *Xatira xas û qelenderê diwana xwe serenser kî,*
- 7 *Ya Rêbî, xatira Îsîbîya, Omerê xala, gavanê Zerza kî,*
- 8 *Ya Rêbî, xatira şêx Hêfanî, şêx Fe'ran, melek' Birûs, melek' Zeydîn kî,*

S. 10

- 1 *Ya Rêbî, xatira şêx Mendê p'adşa, Xatûna Ferxa, Mendê Bedir, E'bû Sefa, E'bû Cefa, şayê Merda, şayê K'ermanşayê, qûlê şayê K'ermanşayê, Şemsê mewêlî kî.*

S. 11

- 1 *Ya Rêbî, xatira nevî horîya, navî Dawid, nevî Zenk'er, şêx Ce'fûr kuî, miskîn T'ajdîn, şêx Cencerê kî,*
- 2 *Mîrê teveka Şamê, girtîyê Şamê, ûlecamîya Şamê, berê şivekê, berê faxil, destê kesk kî.*

S. 12

- 1 *Ya Rêbî, xatira şêx Brahîmê, xitmê tuavê, toqe dinê herçar⁶⁰ qulba kî.*

S. 13

- 1 *Ya Rêbî, xatira Şixisin, Şerfedîn, şêx Babikê, Mendê Şîrin, Mendê Takil kî.*

---

⁵⁸ *ya'ebî*

⁵⁹ *Şe'm*

⁶⁰ *herçar*

S. 14

1 Ya Rêbî, xatira Şêxûbek'ir, Abûbek'ir, Sorê Sora, Abûbek'irê sedîq kî.

S. 15

1 Ya Rêbî, xatira Şems û Ferx kî,

2 Xatira Nasirdîn, Sicadîn kî,

3 Mîr Hesen Maman⁶¹, xitmê çila⁶², p'îr Sinî Be'ri, p'îr Rêşîtê Mêrevê, bîrk'ao navkuê feqîrê navkuê, jît gulîyê melek' Ferxedîn, gulîyê cîyayê Fexrê, çil kecê be'ri kî.

S. 16

1 Ya Rêbî, xatira Alkê ber xezala kî,

2 Xatira her hevî kurê pîrê kî,

3 Dane de'ska xwe ber zevîyê cihê sekinîn.

S. 17

1 Ya Rêbî, xatira melek' Ce'fî, dewrêş Cefî kî,

2 Xatira nefûsa her hevî kurê pîrê kî,

3 Ya Rêbî, xatira Ezdene mîr, Qereçerî, qere Firqan, mîr Denûn, Xezalê,

4 Herda ser cîyayê E'rafetê mirazê xwe te xwestin.

5 Ew qencê te bûn, te mirazê wan kir,

6 Ew gihîştne mirazê xwe.

7 Mirazê me hîvîya te, gumana me fe'ma te.

S. 18

1 Ya Rêbî, derdi[m], mendi[m], tu xwedayî,

2 K'esîs xeberim tu xwedayî,

3 Heqet şikir tu xwedayî,

4 Tu xwedabenda wezendî,

5 Xwedabendê nûr, îman,

6 Tu xwedabendê dîn dirusta,

7 Tu xaliqê şyar û mesta,

8 Xaliq tuyî, p'if usbetî,

9 Usbet ji nave te'ra.

S. 19

1 Ya Rêbî, xatira cîyayê E'rafetê, cîyayê Şerefatê,

2 Cîyayê Şerefatê, cîyayê Tût, Sîna, cîyayê Ce'filqaf kî.

S. 20

1 Ya Rêbî, xatira şêx E'bd il-Qadir⁶³ Gêlanî kî,

2 Xatira E'bd il-Qadir Rêhman kî,

3 Xatira şêx Dewrêşa, xatira şêx Hesen Besrayê kî.

S. 21

1 Ya Rêbî, xatira Cinteyar, p'îr Ewidîyê, p'îrê Bû, p'îrê Dirbê, p'îrê Devê, p'îrê Cêlê, p'îrê K'emal, şêxê Cemal kî.

S. 22

1 Ya Rêbî, xatira Hûsêyînî Hêlac, Miseînê Hêlac, Denûnî Misir, Seydîn,

---

⁶¹ Hêzmaman

⁶² cêla

⁶³ A'dil Qadil

Misêwdîn, Seydîlxew, Seydîlbedew, Mehemedê Qewxesiz kî.

S. 23

- 1 *Ya Rêbî, xatira hêsetî⁶⁴ Fesil kî,*
- 2 *Xatira tî[y]a hêsetî Fesil kî,*
- 3 *Xatira şivka hêsetî Fesil kî,*
- 4 *Xatira k'ûzkê hêsetî Fesil kî.*

S. 24

- 1 *Ya Rêbî, xatira Mûsilê E'nzeli, şêx Qadirê Rêhmanî, Xecîcê Balûlî zane, Bazîdê Bestamî kî.*

S. 25

- 1 *Ya Rêbî, xatira şêx Cinetê Şiblî, Dawidê T'ixûbî, Merûfê K'ercî, Banîrê Muxdar, Rêvîya E'debî, Sînî nexel kî.*

S. 26

- 1 *Ya Rêbî, xatira Hesen Deqîq, hecî⁶⁵ Şîrin, Hesen Çikêr, Hesen Meman, Hêsene kî.*

S. 27

- 1 *Ya Rêbî, xatira şêx Xidirê Şemse, şêx E'vdalê Şemse, şêx Amadê Şemse, şêx Babadînê Şemse, şêx Babikê Şemse, şêx Tokilê Şemse, şêx Hevindê Şemse, şêx Hesenê Şemse, şêx Alê Şemse kî.*

S. 28

- 1 *Ya Rêbî, xatira p'îr Xemsî, şêresîyarê Bêbanî, Şîxadî, şêx Simayîlê E'nzeli kî.*

S. 29

- 1 *Ya Rêbî, derdim, mendim tu qîrar,*
- 2 *K'esîs xeberim tu qîrar,*
- 3 *Hêqet şikir tu qîrar,*
- 4 *Tu xudabendê wezendî,*
- 5 *Xudabendê nûr îman,*
- 6 *Tu xudabendê⁶⁶ dîndurista,*
- 7 *Tu xudayê şar û masta,*
- 8 *Xaliq tuy p'îr usbetî,*
- 9 *Uzbet lazime nave teîa.*

S. 30

- 1 *Ya Rêbî, xatira dewrêş Gurgîn kî,*
- 2 *Xatira dewrêş Çingîn kî,*
- 3 *Xatira dewrêş Rêt'wan kî,*
- 4 *Xatira dewrêş Sîhîm kî,*
- 5 *Xatira dewrêş Unt'ûs kî,*
- 6 *Xatira dewrêş Qut'ûs kî,*
- 7 *Xatira dewrêş Adem kî,*
- 8 *Xatira dewrêş Dinê kî,*
- 9 *Xatira dewrêş Rîhîm kî,*
- 10 *Xatira dewrêş E'rd kî,*

---

⁶⁴ Hêset

⁶⁵ Hecî

⁶⁶ dudabend

S. 31

- 1 *Ya Rêbî, xatira merge Memed xunav kî⁶⁷,*
 2 *Berxa Mamedê Berxê, gayê Cimcime sult'an, cêle Uzêr p'êxember, mîyê K'alî kî*

S. 32

- 1 *Ya Rêbî, xatira dîwana Qûmî Biqa kî,*
 2 *Xatira e'rş û k'ursî, ga û me'sî kî,*
 3 *P'îr I'ns, p'îr Mûc, p'îr Tûs kî,*
 4 *Quva felekê, mêrê quva felekê kî.*

S. 33

- 1 *Ya Rêbî, xatira istîyê kî,*
 2 *Xatira istîyê Gulan kî,*
 3 *Xatira istîyê Bilxan kî,*
 4 *Xatira istîyê E'reb kî,*
 5 *Xatira istîyê Merqebes kî,*
 6 *P'îra Hêşim, p'îra Mena, p'îra Fet kî.*

S. 34

- 1 *Ya Rêbî, xatira Cinî cin, K'ok'evî cin, Mamedî cin, Tûrî cin, Xyarî cin, K'okî cin,*
Sixrî cin, cin Teyar,
 2 *Xatira donzde p'adşê Acinya,*
 3 *Xatira donzde quvê Acinya kî.*

S. 35

- 1 *Ya Rêbî, xatira Rêca, Weca kî,*
 2 *Xatira Ayîc, Zayîc kî,*
 3 *Mişqîn Cibrî kî,*
 4 *Xatira E'caz Mebtûl kî,*
 5 *Xatira Bîdlîs fariz kî,*
 6 *Xatira Hênze Avas kî,*
 7 *Xatira melek'ê Xas kî,*
 8 *Xatira melek'ê We'swe's kî.*

S. 36

- 1 *Ya Rêbî, xatira rôja duê kî,*
 2 *Xatira herçar dergê duê kî,*
 3 *Xatira herçar yarê dergê duê kî.*

S. 37

- 1 *Ya Rêbî, xatirê wê rôjê kî, dinîya be'r bû,*
 2 *P'adşayê min t'extê xwe ser danî,*
 3 *K'as û badî ser fâstkirin.*

S. 38

- 1 *Ya Rêbî, xatira wê rôjê kî,*
 2 *Xatira wê be'rê kî,*
 3 *Xatira wan k'as û badîya kî,*
 4 *Xatira emîn Cebrahîl kî.*

---

⁶⁷ *Merge Memedxunavkî*

S. 39

- 1 *Ya Rêbî, xatira rôjê mork'evê kî,*
- 2 *Xatira herçar dergê mork'evê kî,*
- 3 *Xatira qerewilê mork'evê kî.*

S. 40

- 1 *Ya Rêbî, xatira wê rôjê kî,*
- 2 *P'adşayê min mork'evê dibû sîyare,*
- 3 *Lê geîya çar kinare,*
- 4 *Lê seyirîn herçar yare,*
- 5 *Kanîya Sipî, gelîyê Lalişê cekinî, got: «Heqû ware⁶⁸.»*

S. 41

- 1 *«Heqû ware» - got û sekînî,*
- 2 *Havên avîte be'rê, be'r meyînî,*
- 3 *Dûxane jê duxunî,*
- 4 *Wê duxanê çarde tevekê e'rd û e'zman jê nijinîn.*

S. 42

- 1 *Ya Rêbî, xatira mêrê Rôhlat, Rôava kî,*
- 2 *Xatira quba Şêxsê Batê,*
- 3 *Xatira rôja Beyt il-Farê⁶⁹,*
- 4 *Hewşa Şêxşims dara gulhinarê kî.*

S. 43

- 1 *Ya Rêbî, p'ira Selatê sore zerê,*
- 2 *Bîna misk û mawerê,*
- 3 *Dîndara Şêxşimsê min çêtire mal û sere.*

S. 44

- 1 *Ya Rêbî, p'ira Selatê sore û k'eske,*
- 2 *Ber diçe mawer û miske,*
- 3 *Dîndara Şêxşimsê min çêtire mal û risqe.*

S. 45

- 1 *Ya Rêbî, xatira mezela kekê E'zîm kî,*
- 2 *Xatira zêwa Omerê xala,*
- 3 *Ziv quvê gelîyê Lalişê kî,*
- 4 *Cîyê xasa, qenca, qelendera, e'wlîya, e'libîya,*
- 5 *Cem te maşe, berete, qedre, qîmetin.*

S. 46

- 1 *Ya Rêbî, xatira gelîyê Lalişê kî,*
- 2 *Xatira sêsid şêst û şeş quvê gelîyê Lalişê kî,*
- 3 *Xatira dar û berê gelîyê Lalişê kî,*
- 4 *Xatira cews û rêwaqê gelîyê Lalişê kî,*
- 5 *Xatira gelîyê Lalişê seranser kî.*

S. 47

---

⁶⁸ *Heq û ware*

⁶⁹ *Beytilfar*

- 1 *Ya Rêbî, xatirê dirazga Şêxşims kî,*
- 2 *Xatira awa dua', ewa dirazga,*
- 3 *Dua'yê dua' qebûla,*
- 4 *Ew xas, ew qenc, cem te qedre, qîmetin, maşê beratin,*
- 5 *Xatira wa xasa, wa qenca, wa berate kî.*

23. Beyt'a Gilavîyê⁷⁰

S. 1

- 1 *Hatîye qasidê cîyane,*
- 2 *Werê emê bikin xeberiyane,*
- 3 *Ax li minê, seraye rê me biryane.*

S. 2

- 1 *Hatîye qasidê derda,*
- 2 *Soranîkê sore berda,*
- 3 *Ax li minê, rêşxeteke rêşe serda.*

S. 3

- 1 *Hatiya qasidê zêy,*
- 2 *Rêşxeteke rêşe lêy,*
- 3 *Ax li minê, nave Gilavîya mine lêy.*

S. 4

- 1 *Ezê wê rêşxetê dixûnim,*
- 2 *Qe t'î p'ak tê navînim,*
- 3 *Divêjim, berê xwe didime, pişt a xwe lê vedgeînim.*

S. 5

- 1 *Go: «Herê boro, e'slê teyî xas,*
- 2 *De tu bajo qewata Xidirnebîy, Xidirilyas,*
- 3 *Ax li minê, t'irba xerîba mi durva bike nas.»*

S. 6

- 1 *Çume hafa goîstîne,*
- 2 *Pirsekê xastye dergewîne,*
- 3 *Ax, go: «Gelo t'irba xerîba k'î bi k'îne?»*

S. 7

- 1 *Çume hafa goîstanî,*
- 2 *Pirsekê xastye dergiwani,*
- 3 *Ax, min go: «Gelo t'irba xerîba min k'îjanî?»*

S. 8

- 1 *Derê t'irbê li min vekir,*
- 2 *Gilavîyê ax û berê sarda feng guhêrî bû, min nas nekir,*
- 3 *Ax li minê, Gilavîyê xeyîdî pişt min vekir.*

---

⁷⁰ [29] (400-403) (1699)

S. 9

1 *Mîr go: «Qudreta yekê di Xêfûrê,*
 2 *Hêfa t'irba Gilavîyê min k'işîya nûre,*
 3 *Eva yeka ne qebûle».*

S. 10

1 *Qudreta yekê di Rêhmanê,*
 2 *Rûhê hatîye dest û p'iyane,*
 3 *Gilavî rûniştîye mîr hewasra dike xeverdanê.*

S. 11

1 *Mîr go: «Gilavîyê ji Suxinê*
 2 *Hela bêje pîrsa vê gotinê,*
 3 *Hela çika çi hewalê te mirinê?»*

S. 12

1 *Mîr go: «Sed hêyfa teyî dêmê narî,*
 2 *Geîdenê morî mircan û k'aribarî,*
 3 *Ax li minê, ew jî çûne ax û berê gofane tarî».*

S. 13

1 *Mîr go: «Gilavîyê sed hêyfa te wî devî, wa dirana,*
 2 *Te wî morîya, wî mircana,*
 3 *Sed hêyfa te, tu jî çûyî ax û berê goîstana».*

S. 14

1 *Gilavîyê go: «Mîro, te ez hênare,*
 2 *Ne ez nava zêf û zîvda wez dijbare,*
 3 *Te ez destê zalimeke zalva dispare,*
 4 *Evê zalima ber serê siva da min k'ase je'fe.*

S. 15

1 *Go: «Hîjde şevê havînê,*
 2 *Nexaşbûm, k'etime nav nivîne,*
 3 *Ax li minê, qe nehate ser min lêzimekî xûnê.»*

S. 16

1 *Go: «Hijde şevê havînê jimare,*
 2 *Min ne xarîye, ne vexare,*
 3 *Ax, xurê xwe av û hêsirada dubhare.»*

S. 17

1 *Mîr go: «Gilavîyê, xazil⁷¹ tu bihatay li k'irînê,*
 2 *Min berenberî te zêf bavîta nav mêzînê,*
 3 *Bona di qîrara vê evînê.»*

S. 18

1 *Gilavîyê go: «Mîro, hefe, bira tuyî xaş bî,*
 2 *Sorgulaneke nava başane geş bî,*
 3 *Bira cîyê Gilavîyê ax û feş bî.»*

---

⁷¹ xazil

S. 19

1 *Gilavîyê go: «Mîro, heê bira tuyî saxbî,*
 2 *Sorgulaneke nava baxbî,*
 3 *Bira cîyê Gilavîyê xalî, ax bî.»*

S. 20

1 *Mir go: «Bero, li ser bera,*
 2 *Tu Xwedêkî, p'êxembera,*
 3 *Tê ax û berê sarda xirav nekî xweş neder.»*

S. 21

1 *Mir go: «Heê boro ser sêk'înê,*
 2 *Tu Xwedê kî, vê Ya Sînê⁷²,*
 3 *Tê Xweda xirav nekî çav û birîyêd belek vê nevsînê.»*

S. 22

1 *Li dua'yê van qenca, li van xasa,*
 2 *Gilavî bû sitîkê, çû malî Şemsa.*

24. Beyt'a E'lı şêrê Xwedê⁷³**S. 1**

1 *Sahba kir leşkere,*
 2 *Çû ser kela k'afire,*
 3 *Dîna xwe dayê gewrekî wê hazire.*

S. 2

1 *Gewrekî çim-çim dibijartin,*
 2 *Serê rîya vedişartin,*
 3 *Hin dikuştin, hin diperatin.*

S. 3

1 *Hesen, Huseyîn girtin,*
 2 *Gelîya war kirin,*
 3 *Kela mêzînda xar kirin,*
 4 *Go: «Hûnê virada bin, heta roja dimirin.»*

S. 4

1 *Çi sibeke nehîne,*
 2 *Digrî, E'yş, Fat û Zîne,*
 3 *Seva herd kuê E'line.*

S. 5

1 *E'lı dihate male,*
 2 *Fatmê⁷⁴ pêra şêr û qale,*
 3 *Gate: «Te girtî kirine zîndanê»,*

⁷² *asîn*⁷³ [29] (403-410) (1700)⁷⁴ *Fatime*

4 Ew Fatme dêm şelale.

S. 6

*1 Ew Fatme dêm biçûke,
2 Digeêre sûk bi sûke,
3 Unda kirîye du biçûke.*

S. 7

*1 Çi sibeke zûye,
2 E'lı şuştîye dest û ce'v û rûye.*

S. 8

*1 Ço cem nebîye,
2 Go: «Ya E'lıye,
Xebera xwe bêje hêdîye.»*

S. 9

*1 Go: «Xebera min nave hêdî,
2 Feleka min mihêdî,
3 Ezê heême xiraba Amêdî.»*

S. 10

*1 Go: «Neçe, leşkera te bideme»,
2 Go: «Leşker nayêne birinê,
3 K'afirê min binzilzilin,*

S. 11

*1 Wê derê kela[y]ê mi girtin,
2 Wê Hesen, Huseyîn yan bikujin,
3 Yan jî têda vê bimirin.»*

S. 12

*1 E'lı anî bîraste,
2 Çil sendoq pîraste,
3 Heystê e'shebe nav nivaste,
4 Gemî çêdikir, rûyê be'rê dixeste.*

S. 13

*1 E'lı sîyarê Werdekê,
2 Bar dike erdekê,
3 Datîne mêrga mîr, dusekê.*

S. 14

*1 Badîn wêda dihate,
2 Şêre, qate-qate,
3 Divê: «Ew k'îye merga mîr danîye?
4 Teyr teyrtîye xwe difîre,
5 Ez baska lê dibîrim.»*

S. 15

*1 E'lı go: «Gewrî mezino,
2 Bes te'na bidî mino,*

3 Xo tu ne mêrî, ez jino?»

S. 16

*1 E'li ber xwe êwan dî⁷⁵ pişte,
2 Badî e'rdê dixiste,
3 Sê kit p'arasî zikda dişkênande,
4 Dest da hêmula, dêstda bisulman bû.*

S. 17

*1 E'li go: «Welle, Bille û T'ille,
2 Tişte destê min hilê,
3 Ezê te têkme mîr, daynime serê kelê.»*

S. 18

*1 Go : «Heê bête mîr ewe misirê qazî,
2 Digeê çerx û bazî,
3 Ça k'efa mîr bixazî.*

S. 19

*1 Bête mîr ewe misirê qata,
2 Digeê çerx welate,
3 Mîrê bine te jî, didine maş û xelate.»*

S. 20

*1 Badî diçe mîr dipirsîye,
2 Go: «Mîrê min ewe misirê qazî,
3 Digeê çerx û bazî,
4 Ça k'efa mîr bixazî.*

S. 21

*1 Ewe misirê qata,
2 Digeê çerx welate,
3 Mîrê bine te jî didine maş û xelate.»*

S. 22

*1Mîr go: «Heê bête p'elewanî,
2Bira xwe neke zore,
3 Bira barke were jore.»*

S. 23

*1 Go: «Heê bête p'elewanî,
2 Bira xwe neke bar giranî,
3 Bira barke bê xan û manî.»*

S. 24

*1 Hat gotê, E'li bar kir hat,
2 Go: «Ew hêstirê bav k'ulabe,
3 Xwe da dergê defabe,
4 Têda niîya E'merî bin Xeteve.*

---

⁷⁵ êwanî

S. 25

1 *Ew hêstirê bav k'ere,*
 2 *Xwe da dergê dere,*
 3 *Têda niîrîya E'mere.*

S. 26

1 *Dergewan dergê E'mer nas kir,*
 2 *Go: «Ne gufîna e'wra bû,*
 3 *Ne niîfîna şêra bû,*
 4 *Lê dengê E'merê cêyran bû.»*

S. 27

1 *E'lî ser mile xweîa fikirî,*
 2 *Badî xulqê xwe kirî.*

S. 28

1 *E'lî ço cem dergevanî,*
 2 *Go: «Tu xayê xwe û çend serîyanî,*
 3 *Tu divêjî evî bisurmanî⁷⁶?»*

S. 29

1 *Qudreta yekê Xefûre,*
 2 *E'lî du t'ilî dane jûre,*
 3 *Serê dergevanî fîrand, avîte gelîyê k'ûre.*

S. 30

1 *Mîr E'lî pirsîye:*
 2 *«Hîla te çîye,*
 3 *Te serê dergevanê min fîrîye?»*

S. 31

1 *E'lî go: «Mîrê min k'emk'er têne k'aşa,*
 2 *Êdê k'êran û ceşa,*
 3 *Yê usa çine ber dergê mîran û p'aşa?»*

S. 32

1 *«Mîrê min - go - yê k'emk'er têne zevîya,*
 2 *Pîr diçine dox t'eşîya,*
 3 *Yê usa dergevan tînin dikine tewaşê îgirmîya.»*

S. 33

1 *E'lî deh û du gul hildavêtin,*
 2 *T'ilîyê xwe pêfa dimêtin,*
 3 *K'afîra xelat difêtin.*

S. 34

1 *K'afîr E'lî şik k'etîye,*
 2 *Go: «Hunurê wî bîna hunurê E'lîye,*
 3 *Lê E'lî careke, ez du care E'lîme.»*

---

⁷⁶ *bi surmanî*

S. 35

1 *E'li go: «Mîrê min tu bawarî nayne yêqîne,*
2 *Hefe du cêjkê misurmana miîa bîne,*
3 *Ez sere wan pêş teva hilqetînim.»*

S. 36

1 *Çon Hesen, Hûsêyîn anîn wêva,*
2 *Qeyd û zincîr pêva.*

S. 37

1 *Go: «Mîrê min girtîyê te evin?*
2 *Ella neke evana ber şûrê min k'evin,*
3 *Ewan bive himamîşke.*

S. 38

1 *Naz û ne'met pêde,*
2 *Şûrê hêşîn hespa lêde,*
3 *Subekê min û wana rûyê hevde.»*

S. 39

1 *Hesen, Hûsêyîn birin hemamê himamîş kirin,*
2 *Naz û ne'met lêdan,*
3 *Hespê bedew pêdan.*

S. 40

1 *K'afir go: « E'li rêşekî min heye mixarê,*
2 *Dioêre mine e'wrê baharê.*

S. 41

1 *Hêvt dik'işînin sere,*
2 *Hêvt dik'işînin hevsare,*
3 *Hêvt jî ji mixarê derdixînin dere,*
4 *E'liyê nizanim lê bike care?»*

S. 42

1 *E'li go: «Berde min qalê,*
2 *Hekî E'li kire carê,*
3 *Yanê E'li ber wî bêzare.»*

S. 43

1 *Sibekî heta êvarê,*
2 *K'afira meydan bijarê.*

S. 44

1 *Hêvta k'işand sere,*
2 *Hêvta k'işand hevsare,*
3 *Hêvta jî [ji] mixarê derxist dere,*
4 *Berdane E'li şêre.*

S. 45

1 *E'li rêş fabûne heve,*
2 *E'li ber xwe k'işand Zilfeqare,*

3 *Ê'ne k'afir qut kir yek care.*

S. 46

1 *Ew k'afirê dîn mûye,*
2 *Ê'ne xwefa diçûye,*
3 *Ê'ne xwe E'li wer dikire.*

S. 47

1 *Ew k'afirê dîn siste,*
2 *Ê'ne xwefa diheîste,*
3 *Gihîste E'li k'olemiste.*

S. 48

1 *Quran k'itêba hebû,*
2 *Wekî E'li çil şevî ber wî guhî kef bû.*

S. 49 ?

1.....???

S. 50 ?

1.....???

S. 51

1 *K'afir çû hîla kir,*
2 *Êvt hîdazirî li xwe kir,*
3 *Beraşekî mermerkirî ser kir,*
4 *Teze hat E'lîfa şer kir.*

S. 52

1 *E'li k'afir t'eze rabûne hev rîke,*
2 *E'li avîte k'afir Zilfeqarê kinike,*
3 *Êvt hîdazirî, beraşe mermerkirî biî heta gelîyê berike.*

S. 53

1 *E'li go: «Elle û Ek'berî,*
2 *Wekî te neda ber şeşp'eê zerî,*
3 *Minê qot kira pişta ga û me'sî,*
4 *Wekî dinîya serî.*

S. 54

1 *E'li gote E'mere:*
2 *«Tu derge bike sefere,*
3 *Xwe bide bere.»*

S. 55

1 *K'afir anî hîle kir,*
2 *Pîrek kire dêleke guî çêkir,*
3 *T'oximê k'afir hûrê genî kir,*
4 *Anî ber E'merfa dergefa derbaz kir,*
5 *T'oximê k'afir dine wer kir.*

S. 56

*1 E'li hate ba E'mere,
2 Go: «Te derge rînd kire sefere?»*

S. 57

*1 Go: «Dêleke guî hûrekî guî,
2 Dergeña t'enê derk'etine dere.»*

S. 58

*1 «Aha, - E'li go – te t'oximê k'afir,
2 Dîsa dine bela kir,
3 E'li kir nekir îdî çar pê nekir.*

S. 59

*1 Hesen, Hûsêyîn hatin wêva,
2 E'li, E'mer abşûn pêva,
3 Badîn kirine mîr, danîne sere kelêve.*

S. 60

*1 Rêş rêvî, k'ete pişt demir qap'îda,
2 Wekî rêş fave ji mixarê derî serder, binder polane.*

S. 61

*1 Gava serderê ber nîzdê t'ivinga bimaşe,
2 Bindarê ber gîzmê sola bimeşe,
3 Hingê k'afirê dîsa dinê altke.*

E'li dengê xwe weke zîre misqalekê dide quling, baharê wexta diçe zozana dike qîrîn, birîna k'afir dixibe: «E'li hê saxe». Payîzê quling dadigeê beîfyê dîsa dike qîrînî, k'afir dîsa dive: «E'li saxe», ditirse û ji mixarê derna[y]ê.

25. Beyt'a Îbrahîmê bira⁷⁷

S. 1

*1 Rôjekê rôjane,
2 Îbrahîmê bira fâbûye ser banane,
3 Qurana mezin danîye ser çokane,
4 Divê: «Dayê sere min dêşe ber mêvane.»*

S. 2

*1 Divê Axî Cibrahîlê Axîye,
2 Fîrî, çû bihišta baqîye,
3 Bûye mêvanê Nebîye.*

S. 3

*1 Lê Fatimê dilbirîne,
2 Cahabekê bide dewrêşê Medîne,*

---

⁷⁷ [29] (410-414) (1701)

3 Divê Îbrahîmê bira me qelandîye dengê Quranê, sewta Ya Sînê⁷⁸.

S. 4

1 Divê: «Lê Fatimê dil kovanê,
2 Rabe cahabekê bide dewrêşê dîwanê,
3 Îbrahîmê bira me qelandîye dengê Ya Sînê, sewta Quranê.»

S. 5

1 Nevî dîve: «Bilêlî Hêbeş, bike, bilezîne,
2 Xwe Mêdînêra bigehîne,
3 Bêje Fatimê, bê Îbrahîmê bira nexaşe, hâlê xwe t'i nîne⁷⁹.»

S. 6

1 Bilêlî Hêbeş dike, dilezîne,
2 Xwe Mêdînêra digehîne,
3 Fatim dûrva Bilêlî Hêbeş dibîne,
4 Xwe Bilêlî Hêbeş digehîne.

S. 7

1 Divê: «Bilêlî Hêbeş, tu wî kî Îlahîye,
2 Tê miîra bêjî pîrsa îstîye,
3 Qe hâlê Îbrahîmê birayê min çîye?»

S. 8

1 Bilêlî Hêbeş go: «Ezî wî kim Îlahîye,
2 Ezê teîra bêjim pîrsa îstîye,
3 Îbrahîmê birayê te dêşe dest û ser û p'êye,
4 Dibe tu bigihîjî sere,
5 Dibe tu negihîjî sere.»

S. 9

1 Fatim dike, dilezîne,
2 Hesen, Hûsêyîn herdu kuîrê xwe mal tîne,
3 Xwe Îbrahîmê birayê xweîra digehîne.

S. 10

1 Divê: «Axî Cibrahîl, ruîhê Îbrahîmê birayê min nestîne,
2 Ruîhê Hesen, Hûsêyînê min ber xîne.»

S. 11

1 Axî Cibrahîl go: «Fatim ez Axî Cibrahîlê p'erkuîrim,
2 Şayî şalûla difîrim,
3 Ez nehatime ruîhê ber ruîha xînim,
4 Ez hatime destê bav û kuîr hev dabiîrim.»

S. 12

1 Go: «Fatim ez Axî Cibrahîlê p'erîk'eskim,
2 Ez şayî şalûla dikime qeste,
3 Ez hatime ruîhu ber ruîha xînim,
4 Ez hatime ruîhê Îbrahîmê birayê te meqes kim.»

---

⁷⁸ yasîn

⁷⁹ t'inîne

S. 13

*1 Fatimê go: «Bînin, bînin, darê çardarê bînin,
2 Cinîyazê Îbrahîmê bira ser daynin.»*

S. 14

*1 Anîn, anîn, anîn,
2 Darê çardarê anîn,
3 Cinîyazê Îbrahîmê bira ser dawastin.*

S. 15

*1 Go, hilda yek û du û sê û çare,
2 Birne nav mezelê girane.*

S. 16

*1 Fatimê go: «Daê dêranê, tirsî min me' rê beleke,
2 Ditirsîm wê hefe derê merzelê Îbrahîmê birayê min veke.
3 Me' ro, bextê tedame, çê' v û birîyê belek xwe' ra xirav neke.»*

S. 17

*1 Fatimê go: «Daê delîlê, tirsî min tîre' me' re,
2 Wê t' irba Îbrahîmê birayê mîda hefe xare,
3 Wê bixwe goştê nazîkî nazdare.»*

S. 18

*1 Mişka gote van me' ra:
2 «Me hefe li van wara,
3 Emê bixun xwe' ra goştê nazîkî nazdara.»*

S. 19

*1 Divê mişka gote li vî me' rî:
2 «Me hefe gofîstanê giran li herî te' rî,
3 Emê bixun goştê nazîkî sere zimanî.»*

S. 20

*1 Fatimê got: «Daê, dilê min dibêye,
2 Rabe em serxweşîyê bidne bavêye,
3 Îbrahîmê bira t' erk kirîye dinêye.»*

S. 21

*1 Fatimê got: «Daê, dilê min k' îne-k' îne,
2 Îbrahîmê birayê min mirîye, bavê min t' enê dimîne,
3 Dike, nake, herd kuê xwe jî anîye,
4 Nikare ruhê Îbrahîmê birayê xwe vege' îne.»*

S. 22

*1 Bavê Fatimê divê: «Lao, dilê min dibêye,
2 Îbrahîmê bira çê, bavê te ma t' enêye,
3 Ezê çê kim zêfê xeznê, male dinêye?»*

26. Beyt'a mirine nevíyê ometê⁸⁰

S. 1

1 *Îrojêkê rôjane,*
2 *Nevî Mehemedê, E'lye, E'mere, Abûbek'ire, E't'mane,*
3 *Nevîyê ometê go: «Îro ruhanê⁸¹ minî girane.»*

S. 2

1 *Nevîo ji maderê,*
2 *Wêre em su'ê bidine xebera,*
3 *Werin em gîhanê Nevîyê ometê bidin bang û sera.*

S. 3

1 *Nevîo ji civata,*
2 *Su'ê bidin hîkyata,*
3 *Werin em gîhanê Nevîyê ometê bidin bang û serata.*

S. 4

1 *Nevî Medîne fê bû,*
2 *Çendîk çend se'va a pê bûn,*
3 *Sîdîq bawarîkê a ji hev cihê bûn.*

S. 5

1 *Nevî Medîne wadwestîye⁸²,*
2 *Çendîk çend se'va pêjva dadwestîyan.*

S. 6

1 *Qudreta yekê hale,*
2 *Nevî çûye male,*
3 *Nevî nexaşekî bedhale.*

S. 7

1 *Nevî go: «E'yşê,*
2 *Îrave faxe xal û ferîşe,*
3 *Îro gîhanê Nevîyê ometê dêşe.»*

S. 8

1 *E'yşê xal û ferîşe faxistin,*
2 *Be'lgî pêva hilperistin,*
3 *Nevîyê ometê nexaşe, navda niviste.*

S. 9

1 *Ewin herçar xasê ya Rêbî⁸³,*
2 *P'evk'etin hatine ser Nevî,*
3 *Gotin: «Nevîo hemetya Xwedê mera te hevî.»*

S. 10

1 *Ewin herçar xasê Xefûr,*

---

⁸⁰ [29] (414-417) (1702)

⁸¹ *ruhan*

⁸² *wadwestîye*

⁸³ *yarebî*

2 Sekinîne ber yekê jûr,
3 Go «Ya Rêbî me herçare yekî bidî destûr.»

S. 11

1 E't'man dicedîne wêye,
2 Digrî şevê û rojêye,
3 Go «Ya Rêbî heve Nevîyê ometê vê care jî fave ji p'êye?»

S. 12

1 We divêje Abûbek'ir,
2 Go: «Nevîo, çal te me kir,
3 Te me te'l kirîye şîrin û şekir.»

S. 13

1 E'mer deyn dike bi zêre,
2 Go «Xaska ez bimirama li hêre⁸⁴,
3 Nevî rûbîya nav ometa xwe silamet û xêre.»

S. 14

1 E'li go: «Nevîo, tuyî mamê minî fast,
2 Ez wî kim⁸⁵ Mekke, Medîne di bîrast⁸⁶,
3 Tu fabe ez t'irba teda nivast.»

S. 15

1 Nevî go: «E'lîo, herça divêje ne weye,
2 Bende heye pey bendeye,
3 Her kesek me ber dora xweye.»

S. 16

1 Nevî go: «E'lîo, herça divêje we nave,
2 Wekî eva dinîya hana gi cimha ve,
3 Gi fakê fewasta ve,
4 T'ivdîra Xwedê jor bike, jêr betal nave.»

S. 17

1 Nevî go: «Bişînin Hesen, Hûsêyîn bînin,
2 Ezê çend wesyeteka lê wesînim.»

S. 18

1 Nevî go: «Wesyeta min nevne bîrê,
2 E'mer tene mîre,
3 Abûbek'ir tene wezîre,
4 Bidne ser t'extê zêfîne,
5 Bira pê tuave Mekke û Medîne.»

S. 19

1 E'mer bira nîşanê mîrtîyê lê vin,
2 Abûbek'ir t'ûxê wezîrtîyê ber ve,
3 A cem we nûre neder ve.

---

⁸⁴ lihêre

⁸⁵ wîkim

⁸⁶ dibîrast

S. 20

1 *Fatmê go: «Bavimo, nûrîne,*
2 *E'lı, E'mer mênne stûrin,*
3 *Pêşîmama bavê min nakine qebûle.»*

S. 21

1 *Nevî go: «Fatmê wesiyeta mine weye,*
2 *Herça rîja bive îni û xubreya,*
3 *Pêşîmamê cimlî se'va dîsa bavê teye.»*

S. 22

1 *Bilêlê He'veşîyê,*
2 *Ber derê me'ra meşîyê,*
3 *Gazîke te'l fahiştîyê*

S. 23

1 *Fatmê derk'et,*
2 *Neder bi neder k'et,*
3 *Sam hebeteke giran ser k'et.*

S. 24

1 *Fatmê go: «Bilêlê He'veşîyê,*
2 *Tu Xwedê kî, Îlahîyê,*
3 *Gazîya te te'l ser hesave.»*

S. 25

1 *Bilêl go: «Fatmê rîve,*
2 *Mi te'ra anîye xeber û cave,*
3 *Îro bavê teyî ber hesave.»*

S. 26

1 *Bilêl go: «Fatmê were,*
2 *Mi te'ra anîye cav û xebere,*
3 *Îro bavê teyî ber deftere.»*

S. 27

1 *Fatmê wesilî ber derê mizgevtê,*
2 *Digrî xwe û ometê,*
3 *Go: «Dengê bavê min çû heta rîja oxir-qîametê.»*

S. 28

1 *Fatmê wesilî ber derê cêmêye,*
2 *Digrî xwe û êmêye,*
3 *Go: «Dengê bavê min çû heta rîja oxir-qêmêye.»*

S. 29

1 *Fatmê go: «Bavimo, nûranîyê,*
2 *Mêvanê teyî p'ê wewastayî⁸⁷ k'îyê,*
3 *Sam hêbeta wî gîhanê min girtîyê.»*

---

⁸⁷ p'êwewastayî

S. 30

1 Nevî go: «Fatmê dota minê,
2 Mévanê min Axî Cibrahîle û mifteyî k'ilîle,
3 Hatîye telbê ruhê Îbrahîm Xelîle.»

S. 31

1 Nevî go: «Fatmê mévanê min Axî Cibrahîlê e'rşane,
2 Nazil bûye rû e'rdane,
3 Hatîye ruhê min bive e'zmanane.»

S. 32

1 Fatmê go: «Îro roje roja gulbave,
2 Îro roje omete ze'fe,
3 Bihêl bira ro me hefe ava.»

S. 33

1 Culê e'rdê culave,
2 Refê teyra jev berdane,
3 Yê weke Nevîyê ometê jî qedem hildane,
4 Fênîyê mîra nave.

S. 34

1 Ewin horîyê meye nûranî,
2 Ewana xemlê zêrîn sere xwe danî,
3 Ew jî digrîn ser Nevîê nûranî.

S. 35

1 Ro derk'etîye ximamê berda,
2 Lê kirîye te'rî hemû cîye, hemû e'rda, hemû kesa,
3 Yê weke Nevîyê ometê jî çûne ji miçlisa.

27. Qewlê îmanê⁸⁸**S. 1**

1 Îmane, çi nişane,
2 Wexta ne e'rd bû, ne e'zmane,
3 Ne dinîyaye, ne binyane.

S. 2

1 Ne bajare, ne k'inîyaye,
2 Ne mîr Biraîmê Adame, ne jî Xofîstane,
3 Berî nod hezar sal kanîya Sipî qulbeye, xerqe Şîxadî şe'deye.

S. 3

1 Rengê îmanê çîye?
2 K'elma e'nzelîye,
3 Suûra şêxê Adîye.

---

⁸⁸[29] (417-422) (1703)

S. 4

1 Şêxê Adî xweyî sult'ane,
2 Nav dik'irê⁸⁹ te didim beyane.

S. 5

1 Beyana nav dik'irê te dideme,
2 Wexta ne lêh hebû, ne qeleme,
3 Berî nod hezar sal ezî cem teme.

S. 6

1 Barî nod hezar sal ezî wê bûm,
2 Bê bavî, bê dê bûm,
3 Ezî qudreta P'adşê bûm.

S. 7

1 Qudreta wî P'adşayî,
2 Dame destê wî ostayî,
3 Miîra çê kirîye xweşî⁹⁰ û şayî.

S. 8

1 Xweşî û şayîyê miîra çê dikirin,
2 Seyîdo bin Xidiro,
3 Miîra anî k'aseke bikiro.

S. 9

1 K'asa miîra anî,
2 Mi xar pê dizanî,
3 Dame ser ulmekî Qat'anî.

S. 10

1 Qat'anîya we dibêye,
2 Rê û t'ore erk'aneke çêye,
3 Me da⁹¹ nav dik'irê Şerfedînê dîn dibêye.

S. 11

1 Me da nav dik'rê Şerfedînê dîne,
2 Wê vê dine bive mizgîne,
3 Wê derk'evin xeybetêd terep zêfîne.

S. 12

1 Xeybetê derk'evin,
2 Eva dinyayê levk'evin,
3 Bedêlê mêra şik k'evin.

S. 13

1 Bedêlê mêrayê bivin şike,
2 Herçê k'esê destê xwe damina xerqê Şîxadî mala Adîya bigre,
3 Sult'an Şîxadîyê mirazê wana cem xwe hasil bike.

---

⁸⁹ dik'r

⁹⁰ xweş

⁹¹ meda

S. 14

- 1 *Duîa vê be'rê der anî⁹²,*
- 2 *Ser k'efa destê xwe danî,*
- 3 *Lê çêkir xerqekî rêşî nûranî.*

S. 15

- 1 *Duîa wê be'rê hinare,*
- 2 *Lê sêwirîn herçar yare,*
- 3 *Hadêr gudêra dîwana sult'an Êzîd heve p'are.*

S. 16

- 1 *P'adşayê min erk'aneke cor kir,*
- 2 *Xerqe e'ynzil der anî,*
- 3 *Beynzil ser k'efa destê xwe mor kir,*
- 4 *E'wil Êzîdê sor kir,*
- 5 *Feqîra pey sefer kir.*

S. 17

- 1 *Pey sefer kirîye feqîre,*
- 2 *Êrça xelat kirîye fênîke mîra,*
- 3 *Ew jî xelat dike wa mîfta, wa k'ilîla.*

S. 18

- 1 *K'ilîl ew miftene,*
- 2 *Destê wa cindîya vedivene,*
- 3 *Her pênc ferzê heqîqetê, qasî kêr e'malê me ma şe'dene.*

S. 19

- 1 *Tu hin maşî, hin medayî,*
- 2 *Melek' Şîxisin Mistefaye,*
- 3 *Êmû derdanî bin wefaye.*

S. 20

- 1 *Bin wefaye êmû derda,*
- 2 *Êrçê k'esê heqîya rîya sult'an Şîxadî xeverda,*
- 3 *Ewan jî ajotîye mezine meydanê melek'an serda.*

S. 21

- 1 *Ewan jî ajotîye mezine meydanê melek'an sere,*
- 2 *Êrçê k'esê vî qewlî atqat îman baware,*
- 3 *Alemetê şêx Ferxê Adîyaye, wê hefe hetanî here.*

S. 22

- 1 *Çi qendîla cîde,*
- 2 *Lê cema⁹³ bûn mirîde,*
- 3 *Xerqe hat suîa sult'an Êzîde.*

S. 23

- 1 *Çi qendîla bik'ir,*

---

⁹² *deranî*

⁹³ *cemwe*

2 *Dinë bibû dik'ir,*
3 *Xerqe hat xelata Şêxûbek'ir.*

S. 24

1 *Çi qendîla mezine,*
2 *Lê cema'e' bûn momine,*
3 *Xerqe hat xelata Şixsne.*

S. 25

1 *Çi qendîla nûrîne*
2 *Nazil biye ezmîne⁹⁴,*
3 *Xerqe hat xelata melek' Şemsedîn, melek' Ferxedîn, melek' Nasirdîn, melek' Sicadîne.*

S. 26

1 *Çi qendîla girane,*
2 *Nazil biye e'rşane,*
3 *Xerqe hat xelata mêrane.*

S. 27

1 *Xerqe tînin,*
2 *Ark'anê ser datînin,*
3 *Mala Adîya feqîrafa dişînin.*

S. 28

1 *Mala Adîya şe'deve,*
2 *Kanîya Sipî qulbave,*
3 *Ya sult'an Şixadî mêra gotin me ronkayî nav dik'irê te heve.*

S. 29

1 *Dîwarekî datînim cisne,*
2 *T'emam dikim pesne,*
3 *Bedelek fabîye kesî haş kesî nine.*

S. 30

1 *Dîwarekî datînim kê m t'aqete,*
2 *Octa yî pêra yî heqîqete,*
3 *Ha bira bidne hîzêmete.*

S. 31

1 *Su'e mixfî⁹⁵ dîhar dikirin,*
2 *Mişteryê wî qumaşî werin,*
3 *Werin mişteryê wî qumaşî.*

S. 32

1 *Herçê kesê dest bazî,*
2 *P'ê bazî, zîman baz,*
3 *Ew jî hole xwe mala Adîya'ra dike k'aş*

S. 33

1 *Êrokê birme ber p'êp'ira Seratê,*

---

⁹⁴ *esmîn*

⁹⁵ *nixmî*

*2 Xerqeyê here busatê,
3 Qalibê ne seveqê xerqe ve,
4 Wê bimîne k'îşême'tê.*

S. 34

*1 Rôkê birme ber p'êp'ra nehînê,
2 Xerqeyê hefe xezînê,
3 Qalibê ne seveqê xerqe ve,
4 Wê hefe te'til cihînê.*

S. 35

*1 Xitmê nevîya dihatin dubirîn,
2 Hêmûşka dêm dijmîrîn,
3 Ser xitmê vî qewlî Seydim Mirsilî.*

28. Qewlê dewrêş Qat'enî⁹⁶

S. 1

*1 Sivekê rabûm heyîrîm,
2 Damame k'ewgirîm,
3 K'etime be'rekê seyrîm.*

S. 2

*1 Çi be'reke k'ure,
2 Sivhân te xaliqê minî Xefûre,
3 Tevekê wê be'rê salte dûrin.*

S. 3

*1 Çi be'reke pe'ne,
2 Sibhân te xaliqê minî Rêhmane,
3 Go: « Tevekê wê be'rê kesekîva nexwene, mive vane.*

S. 4

*1 Çi be'reke mezine,
2 Qendîleke bine,
3 Çar cew jê diçîne.*

S. 5

*1 Çi be'reke hêmîqe,
2 P'adşayê min miîra şofîqe,
3 Dûr anîme nêzîke.*

S. 6

*1 Dûr anîme kinara,
2 P'êlê wê be're têne du care,
3 Şêxê xwe dilim heware.*

S. 7

---

⁹⁶[29] (422-425) (1704)

*1 Hewara şêxê xweme,
2 Zor meda nav dik'irê te dideme,
3 P'adşayê min ewe yekê ser me.*

S. 8

*1 P'adşayê min ravû e'rş kir,
2 Neqaşê xwe danî, nexş kir,
3 Min dî du cindîya quvek ferş kir.*

S. 9

*1 Min dî du cindîya duhek digêra,
2 Hûn şe'de bin navê P'adşêra,
3 Her sucudeke wê duê yanzde hêzar cot qoşim şikrîme nav dik'irê P'adşêra.*

S. 10

*1 P'adşayê minî mezine,
2 Xudanê yanzde hêzar cot qoşime,
3 Dêşê giran ewin ber diçine.*

S. 11

*1 Min dî wê mede didane,
2 Hêrfa nava yanzde hêrfane,
3 We'dil qadil yek ji wane.*

S. 12

*1 Çi bajarekî çar sûre,
2 Yanzde erqanî k'ûre,
3 Hêvte te'ri, çare nûrin.*

S. 13

*1 Me wê dibû be'rek,
2 Ser wê be'rê hebû diharek,
3 Ser wê diharî hebû şêresîyarek.*

S. 14

*1 Cem wî şêresîyarî hebû ek'mîrek,
2 Ij wana xewle feqîrek,
3 Ewî dikir fayek⁹⁷, ewî dikir t'ivdîrek.*

S. 15

*1 Vir fikirime wêye,
2 Dergeke û du fêye⁹⁸,
3 Dayîme yekî rûniştîye, duda ji p'êne.*

S. 16

*1 Dilê mive e'yane,
2 K'ursîke, çar p'îyane,
3 Fitîleke, çar cîrane.*

S. 17

---

⁹⁷ fêk

⁹⁸ dufêye

1 Çar çira fitilekê,
2 Êvê derge k'ililekê,
3 Êyêşt membera qendilekê.

S. 18

1 K'itêb û asînin,
2 Mekke û Medînin,
3 Xazla mi zanibîye cîyê wana k'îne.

S. 19

1 K'itêb û defterin,
2 Qendîl û memberin⁹⁹,
3 Rûheke çar beşerin.

S. 20

1 Çar beşerê bejneke,
2 Peya bûne derekê,
3 Ew jî dikin bikin xeberekê.

S. 21

1 Eva me'nîya dewrêş Qat'anî digotin,
2 Dayîmeke çar dotin,
3 E'zmana¹⁰⁰ dihate gotin,
4 E'rda ne dihate firotin.

S. 22

1 Gelî mêra, se bikin, bikin xebera,
2 Vekin qewla, bixûnin deftera,
3 Ew yeke cem xudanê nederâ.

S. 23

1 Gelî mêra, se bikin, bikin hesêva,
2 Vekin qewla, bixûnin k'itêva,
3 Ew yeke cem xudanê e'cêva.

S. 24

1 Gelî mêra, se bikin, gilîyê xafila nebêne,
2 Me xafil dibûn li wêne,
3 Êwelle ewin xwe ya xirav dipêne.

S. 25

1 Gelî mêra, se bikin, mebihên gilîyê xafila,
2 Xof bin¹⁰¹, fe'm bin¹⁰² hemû dila,
3 Hûnê jî rokê bivine malxê wa mezela.

S. 26

1 Dewrêş Qat'anî wey kir,

---

⁹⁹ mermer

¹⁰⁰ e'sman

¹⁰¹ xofvîn

¹⁰² fe'mvîn

2 *K'as û badî¹⁰³ danî, mey kir,*
3 *Xasa wê derê¹⁰⁴ laqet¹⁰⁵ dikir.*

S. 27

1 *Dewrêş Qat'anî zû kir,*
2 *K'as û badî danî, mey kir,*
3 *Xasa wê derê laqet dikir.*

S. 28

1 *Eva qewla qewlê dewrêş Qat'anî,*
2 *Mila hîlê¹⁰⁶ feşî nûranî,*
3 *Xasa xas dizanî,*
4 *Xafîla korin, me'nîyê vî qewlî nizanî.*

29. Qewlê Qerefirqan¹⁰⁷

S. 1

1 *Sivekê rabûm, sewda bûm,*
2 *Halek il min p'eyda bû,*
3 *E'wil P'adşayê min mîva xwa bû.*

S. 2

1 *Sivekê rabûm, bê hîş bûm,*
2 *K'etime nivînê, nexaş bûm,*
3 *Bendeyê Melek'e e'rş bûm.*

S. 3

1 *Çî siveke xirûre,*
2 *P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn ulme, berate û mişûre,*
3 *Go: «Ferxo, bixûn berî jêre, berî jore.»*

S. 4

1 *Çî siveke nedere,*
2 *P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn ulme, berat'e, deftere,*
3 *Go: «Ferxo, bixûn seransere.»*

S. 5

1 *Çî siveke sore,*
2 *P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn xeta more,*
3 *Go: «Ferxo, bixûn berî jêre, berî jore.»*

S. 6

1 *Çî sibeke xweşe,*
2 *P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn xeta feşe,*

---

¹⁰³ *barî*

¹⁰⁴ *wêderê*

¹⁰⁵ *loqet*

¹⁰⁶ *hullê*

¹⁰⁷ [29] (426-430) (1705)

3 Go: «Ferxo, bixûn berî binamîya e'rd, û e'zman¹⁰⁸, û e'rşê.»

S. 7

1 Çî siveke bi qîmetîye,

2 Şêx Ferxê Adîya pîrsek P'adşayê xwe dikirîye,

3 Go: «E'zîzê min, mobeta berî binamîya e'rdê û ezman çi bû, çi jê p'eyda dikirî.»

S. 8

1 Şêx Ferxê Adîya pêş P'adşayê xweva wadiwaste,

2 P'ê daye p'ê, dest daye deste,

3 Go: «E'zîzê min, mobeta berî binamîya e'rdê û e'zman çi bû, çi jê dip'ariste?»

S. 9

1 P'adşayê min go: «Ferxo weye,

2 Xeberê Xwedê xeberê teye,

3 Mobeta berî binamîya e'rdê û ezman p'eyda kirîye xerqeye.»

S. 10

1 P'adşayê min go: «Ferxo, mi xerqê Şîxadî kir nijyare,

2 Kire qendîlê vedişare,

3 Hew paşwar mêr-melek' pê kirin dihare.»

S. 11

1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,

2 Go: «E'zîzê min, tî we'dilî, qadirî,

3 Te derê qendîlê ber k'ê vedikirî?»

S. 12

1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya deyn dikire,

2 Go: «Mi derê qendîlê ber Şêxûbek'ir feqîr vedikire,

3 Berî mêr-melek'a xerqê qîmetî, Şêxûbek'ir feqîr ber dikire.»

S. 13

1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,

2 Go: «E'zîzê min, te e'rdê çêkirîye bihuşt û doje,

3 E'zmana çêkirîye hîv û foje.»

S. 14

1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya dihewoje,

2 Go: «Ferxo, min e'rdê çêkirîye bihuşt û doje,

3 E'zmana melek' Ferxedîn kirîye hîv, melek' Şemsedîn kirîye foje.»

S. 15

1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,

2 Go: «E'zîzê min, ew buhuştta xaşe çê dikirî,

3 Ew çi doje nexweşe te fû çê kirî?»

S. 16

1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya deyn dikirî,

2 Go: «Ferxo, ew buhuştta xweşe min çê dikirî,

---

¹⁰⁸ e'sman

3 Doje nexweşe mi rû çê dikirî,
4 Êrçê kesê nav dik'irê min bibhurî,
5 Min wan hev bavê wanfa milk'anek çê dikirî.

S. 17

1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dike xeverdanê,
2 Go: «E'zîzê min, te daye ser peşka hemam cuye, fileye, surmane,
3 Daye destê wana Încîle, T'ewrate, Qurane,
4 Lê ew ometek ometa meye wê pê çi bîne bawerî û îmane?»

S. 18

1 P'adşayê min go: « Ferxo, weye,
2 Xeberê Xwedê, xeberê teye,
3 Emê bişînine rû e'rdê qewle û xerqeye,
4 Bira pê bîne bawerî û şe'deye.»

S. 19

1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe dipirsîyê,
2 Go: «E'zîzê min, e'mrê te e'rşe hetanî kursîyê,
3 Gelo me'nîya wî xerqeyî çiyê?»

S. 20

1 P'adşayê min go: «Koro, te ê v bivne sipîyê,
2 Tu nizanî me'nîya wî xerqeyî çiyê,
3 Hinek zergoze, lepek hirîyê.»

S. 21

1 P'adşayê min go: «Ferro, xerqeye, zergoze, moze, mîye,
2 Havênê herçarayî kanîya Sipîye.

S. 22

1 P'adşayê min go: «Ferro, sult'an Êzîd p'irê xerqê mine,
2 Me'nîke mezine,
3 Ew atqata me cimlî momine.»

S. 23

1 P'adşayê min go: «Ferro, ezê xerqe nava mêrada tême îmane,
2 Êrçê kesê ruhê wî xerqeyî k'erbî, k'inî, tane,
3 Cîyê wanî qane, qîre û qet'rane.»

S. 24

1 Silt'an Êzîdê mile wan bigre bavêje ser refê surmanane,
Nanenî nezeke avîye avîya hemû kerîyane,
Bandê wî ruhî nave şivaka Şixadî, şîrin melek'Şixsinê Adîyane.

30. Beyt'a Hesenê Celê¹⁰⁹

---

¹⁰⁹ [29] (430-433) (1706)

Mêrekî zêrek ij e'rdê hilda, zanibû wekî zêr malê Şêxşimse, anî da Şêxşims, do: «Şêxşimso, eva malê teye.» Şêxşims zêr dest girt û anî mal. Cêlê kevanîya mala Şêxşims bû, ewê gavê destê Cêlê ne vala bû, hevîr distira. Cêlê gote Şêxşims: «Zêr têke devê min hetanî destê min vala dive, ezê hildim.» Hetanî Cêlê hevîr stira, zêr devê Cêlêda hêlîya û çû xarê. Cêlê qe t'exmîn nekir ew zêr çewa bû, k'uda çû, qe nehate bîrê jî.

We'de derbaz bû, Cêlê hêmle derk'et, Şêxşims seva wira dilteng bû, gote Cêlê, got: «Tu kevanîya mala min, xizmetk'ara mala min, wekî mala mida şuxulê wa qewimîye ne raste.» Hingê k'ete bîra Cêlê wekî ew zêr devê wêda hêlîyaye. Cêlê gote Şêxşims, go: «Şêxşimso, ew zêrê te daye min, ew zêr devê mi da hêlîyaye çûye, heger tiştêk heve ji wî zêrîye, herge ji dêv welidîm, wekî usane ji wî zêrîye.»

Wext, we'de t'emam bûn, nêzîkiya welidandinê Cêlê gote Şêxşims, go: «Destê xwe bigre.» Şêxşims destê xwe girt, Cêlê dêvra welidî, k'upek k'ete destê Şêxşims, batinda destê guharê zêr guhada, bê vekirin. Şêxşims îdî bawar kir wekî ew kuî ji wî zêrî bûye.

Navê kuî danîn Hesen, Hesenê Cêlê. Hesen mezin bû, waxtê dest damina bû. Batinda xelatê zêrî jêra hatin. Mêra gişka hêvsûdî xelatê Hesenê Cêlê dikirin. Rôjekê Şêxşims gote Hesen, go: «Teîa lazime dest û damin.»

S. 1

- 1 Çi hûkumeta Xwedêye,
- 2 Nazil bûye rû e'rdêye,
- 3 Hâlê min Hesen,
- 4 Bona Hesenê Cêlêye,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesen.

S. 2

- 1 Çi hûkumeta girane,
- 2 Nazil bûye rû e'rdane,
- 3 Hâlê min Hesen,
- 4 Bona Hesenê Cêlane,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesen.

S. 3

- 1 Hesen, tî dînî,
- 2 Şiva qudretê hûlê e'zîz melek' Fexdînra dik'sînî,
- 3 Hâlê min Hesen,
- 4 Malxirav, tu nizanî, Şêxşims ser k'ursîye heqîyê rûniştîye, maşê mêra dide, hew distîne,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesen.

S. 4

- 1 Hesen, bê dewleto,
- 2 Aqil û fe'm sêrî heêto,
- 3 Hâlê min Hesen,
- 4 Malxirav, tu nizanî, Şêxşims ser k'ursîye heqîyê rûniştîye, maşê mêra distîne, hew dideto,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesen.

S. 5

- 1 Hesenê Cêlêye,
- 2 K'etîye berê pêlêye,
- 3 Hâlê min Hesen,
- 4 Malxirav nizane nîfirîye wîye ji birêye,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesen.

S. 6

- 1 Çi xelatê he'virengin,
- 2 Derk'etine sũkene tengin,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Mêrê dîwanê ser oxîrmene, ser cengin,,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.

S. 7

- 1 Borê Hesenê minî şêye,
- 2 Sũkê me'rîfetêda têye,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Hesenê Cêlêyî hêsîrî û ney lêye,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.

S. 8

- 1 Borê Hesenê minî çale,
- 2 Sũkê me'rîfetêda hatîye xare,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Hesenê Cêlêyî hêsîr lê ney sîyare,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.

S. 9

- 1 Borê Hesenê minî more,
- 2 Sũkê me'rîfetêda tê di more,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Hesenê Cêlêyî hêsîr hol xwe nebirîye ser hole,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.

S. 10

- 1 Borê Hesenê minî rêşe,
- 2 Sũkê me'rîfetêda tê dimeşe,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Hesenê Cêlêyî hêsîr destê Şêxşimsda qe ney xweşe,
- 5 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.

S. 11

- 1 Ewa xelatê zêrînin,
- 2 Şêxşims destê xwe Hesenê Cêlê distîne,
- 3 Kirîye mala defê vavîtiye e'rşê e'zî me,
- 4 Hâlê min Hesenê,
- 5 Go: «Mêrê dîwanê kesekî rêda pê nine,
- 6 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.»

S. 12

- 1 Go: «Emê heîne cem stîya¹¹⁰ Zîne,
- 2 Bira heîne bike rêca-dîleka xelatê Hesenê Cêlê zêrîne,
- 3 Hâlê min Hesenê,
- 4 Miskin hâlê min p'îr Hesenê.»

S. 13

---

¹¹⁰ *Istîa*

1 *Dê go: «Lao, şîrê berê dê kî,*
2 *Tu jî gulîyê Ferxê¹¹¹ kî,*
3 *Îalê min Êeseno,*
4 *Tî[y]ê xelatê Êesenê Cêlê lê kî.»*
5 *Miskin îalê min p'îr Êeseno.*

S. 14

1 *Go: «Dayê ez şîrê berê dê kim,*
2 *Jî gulîyê Ferxê kêr,*
3 *Îalê min Êeseno,*
4 *Xelatê Êesenê Cêlê hew lê kim.»*
5 *Miskin îalê min min p'îr Êeseno.*

S. 15

1 *Dê go: «Lao, k'engê, îetanî k'engê?»*
2 *«K'engê dar û berê gelîyê Lalişê deng bê,*
3 *Îalê min Êeseno,*
4 *Hîngê Êesenê Cêlê xelatê xeva rêng bê.»*
5 *Miskin îalê min min p'îr Êeseno.*

31. Beyta mêzînê¹¹²

Bi destûrî Xwedê:

S. 1

1 *Heça t'êlê mêzînê xar bik'îşîne,*
2 *Donzdeh¹¹³ p'ût îesin îeft sala ser pişta xwe digêrîne,*
3 *Mîre mezin dibê: «Hela heqê wî temam nîne!»*

S. 2

1 *Heça darê mêzînê bigre xare,*
2 *Bandê li ber mîrê xwe bê zare,*
3 *Xenîmê wî me'reke îare.*

S. 3

1 *Dive t'êl û destmale,*
2 *Binê nîga îeta serî diale,*
3 *Îojê sê cara xûna wî dixare.*

S. 4

1 *Jî e'zmana mêzîn hate xare,*
2 *T'êlê mêzînê k'etin destê bendane,*
3 *Heçî kesê qelpya mêzînê dildane,*
4 *Cîyê wî ne e'rde û ne e'zmane.*

S. 5

1 *Mêzîn ewe, li e'rşane,*
2 *Kirîye neqş û danîye ber îe've bendane,*

---

¹¹¹ *ferx*

¹¹² [29] (433-434) (1707)

¹¹³ *duwazdeh*

3 Ez divêjme we şêxan û p'îra, û koçek û beden miskînane,
4 Xêra Şîxadî miîra bêjin, çika t'êlê mêzînê k'ê badane?

S. 6

1 Mêzîn heye du birane,
2 Bi nîrekî heft t'êlane,
3 T'êlê mêzînê destê Horîya bin Hênane.

S. 7

1 Mêzîna min ya biçûke,
2 Li ber qulix dike yeke cahile bûke,
3 Bi gumana Xwedê ewê dergê bihuştê bi destê xwe ruhê xwe veke.

S. 8

1 Mêzîna min ya mezine,
2 Li ber qulix dike yeke pîrejine,
3 Ciyê wê t'u yêr û welata t'unene.

S. 9

1 Mêzîna min ya mezine,
2 Ji e'rşê E'zîm nazil bû, hate e'rdane,
3 Ez dibêjme şêxan û p'îrane,
4 Ew çi mêre, ku şiklê mêzînê di sehe tekêda bela kir herçar qulbane?

S. 10

1 Çi mêzîneke helale,
2 Malê dinîyalikê dikşîne misqal-misqale,
3 Mêzîn raste, ne derewe,
4 Heçî k'esê mêzînê fast bik'işîne,
5 Ewê cinetê bi ce've xwe bivîne.

Em kêmin û Xwedê temame!

32. Dua'¹¹⁴

*Ya Rêbî, tu Dayîmî, tu K'erîmî
Tu e'rşê e'zîmî,
E'nzelda tu Qedîmî.
Hêvtê du milletî bêy¹¹⁵ remê,
Serê ser be'lgîya,
Girtîyê hevsîya,
Rêwîyê rîya,
K'esîv, k'ûsîv, belengaz û hêsîra,
Me jî pêfa.
Hûne maş bin, berat bin, xelat bin,
Kuî û qîz û mal û dewet û îman û axret bin,
Xem neve, dem neve,
Rîsqê hazira kêmeve,*

¹¹⁴ [29] (434-435) (1708)

¹¹⁵ bê

*Sîyar bûye peya neve,
Ya dîtî merûm neve,
Şîn û şaya kêrî neve,
Dost û dijmina şermî neve,
Xanî bê derî neve,
Çîya bê kerî neve,
Avê gelîya û kanîya ziha neve,
Hanî ji xizna Şîxadî ve,
Havênî ji kanîya Sipî ve
Sifre bi destê Celîl ve,
Berek'et gotina Îbrahîm Xelîl ve.*

33. Beyt'a miskîn¹¹⁶

S. 1

*1 K'a evika, k'a emîya,
2 Ewan jî axê girt tofîya,
3 Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 2

*1 K'anên xasê li vir di xas,
2 K'anên Êmze, k'anên E'bas,
3 Ew jî ber mirinê nebûn xilas,
4 Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 3

*1 K'anên xasê li vir di zor,
2 K'a Nevîyê se'be li dor,
3 Ew jî çûne hidreta yekê li jor,
4 Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 4

*1 K'anên xasê li vir hêzîm,
2 K'anên heçka me dî,
3 Ew jî çûne hidreta yekê hebîb
4 Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 5

*1 K'anên Ûsiv, Ûsivê Nebî,
2 K'a Salihê çe'v e'rebî,
3 Ew jî zane dinîyayêda mirin hebî,
4 Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 6

*1 K'anên Silêman p'êxemberê hûkum dikir,
2 K'a Bilqîza navû¹¹⁷ dik'ir,
3 Ew jî çûn, dinîya t'erk kir,
4 Miskîno jaro, ya ademî.*

¹¹⁶ [29] (435-437) (1709)

¹¹⁷ nav û

S. 7

1 *Erê bendeo, sed salî li dinebî,*
 2 *Bi zêr û zîv dine xinê bî,*
 3 *Axir rojekê bendayê mirinê bî,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 8

1 *Dinîya heye xana t'ijî,*
 2 *Hin dimire û hin dijî,*
 3 *Rojekê bê serîya me jî,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 9

1 *Dinîya heye xan û mane,*
 2 *Insan têda bazirgane,*
 3 *Bazirgan diçe, xan cîdane,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 10

1 *Erê bendao¹¹⁸, di pey jina mêr menal,*
 2 *Gelek aşiq hatin çûne ew hâl,*
 3 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 11

1 *T'irba mine li ser kanîyê,*
 2 *Xuydan dik'şe ji e'nîyê,*
 3 *Jê dixaze e'zapê cînarîyê,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 12

1 *T'irba mine ort'a herdu ava,*
 2 *Hêsir tê ji herdu çe'va,*
 3 *Jê dixaze e'zapê dê û bava*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 13

1 *Derzîya ort'a herdu mala,*
 2 *Min pirsî, te çîfa neda,*
 3 *Ew jî bû e'zapê hêvt sala,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 14

1 *Mendo megrî heqe teye,*
 2 *Şayî û giri bê feydeye,*
 3 *Goî û k'efen ku heye male meye,*
 4 *Miskîno jaro, ya ademî.*

S. 15

1 *Birme merga sewlek li nav,*

---

¹¹⁸ bendao

2 Belgê sewlê zêf û dirav,
3 Ez miskin bûm, me miskîna ne kir silav,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 16

1 Ez birme merga sewlek bi fâst,
2 Belgê sewlê zêfê k'esk,
3 Ez miskin bûm, mi neda li dest,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

34. Beyt'a Mûsa p'êxember¹¹⁹

S. 1

1 Rôjekê rôjane,
2 Mûsayî bin E'mrane,
3 Axî Cibrahîl lê bîye mêvane.

S. 2

1 Rôjekê kê m t'aqete,
2 Rîya Axî Cibrahîl mala Mûsa p'êxember dik'ete,
3 Go: «Mûsa tu qe napirsî Axîn çi xizmete?»

S. 3

1 Mûsa go: «Wî kimî yekî Xefûre,
2 Ez ruhê xwe teîa nakim destûre,
3 Ezî t'enême, hêsîrê minî hûre.»

S. 4

1 Go: «Mûsayê bin E'mrano,
2 Tu xwe neke hûnano,
3 Rîsqê hêsîr ne ser mile min û teo.»

S. 5

1 Mûsa derda çûye male,
2 Berda hat dayîka hêlale,
3 Go: «Mûsa, lawo heîro bengzê te mi xaşê, îro çima wa mi te'le?»

S. 6

1 Go: «Dayîka mine pîre,
2 Mi hêlal ke şîre,
3 Hatîye ser min ferwara mîre.»

S. 7

1 Di vê¹²⁰ Mûsa fâbû¹²¹ mal fêvîye,
2 Ber k'etin deşt û zozen, cîye û banîye,
3 Mûsa p'êxember çû ser du cane qîmetîyê.

---

¹¹⁹ [29] (438-440) (1710)

¹²⁰ *divê*

¹²¹ *favû*

S. 8

- 1 *Mûsa lê dipirse, dive: «Ew çi mezele, hûn vedidin?»*
 2 *Wane got, go: «Mûsayê min, mirîke me heye male Mekke¹²²,*
 3 *Bejnê û bale qedeme teke,*
 4 *Go, hela were têk'evê, çika weke, yan ne weke?»*

S. 9

- 1 *«Serê t'irbê min kine,*
 2 *Berê t'irbê min kine,*
 3 *Bîn-buxsa vê t'irbê mi xine.»*

S. 10

- 1 *«Serê t'irbê min zere,*
 2 *Berê t'irbê min zere,*
 3 *Bîn-buxsa vê t'irbê mi were.»*

S. 11

- 1 *«Serê t'irbê min rêşe,*
 2 *Berê t'irbê min rêşe,*
 3 *Bîn-buxsa vê t'irbê mi xaşe.»*

S. 12

- 1 *Çe'v ser serî bûne t'ase,*
 2 *T'ilî bûne rîsase*
 3 *Neynik bûne de'se,*
 4 *Xazila minê wî e'vdîda, bêguneyî, bêasase,*
 5 *Axiretê her pênc t'irêqê xweyî xilase.*

Mûsa, hat dît wekî ew k'ulingê pê e'rdê vedidin zêfe, mefa pê xalîyê derdixin zêfe. Mûsa, hat gote wane, go: «Ew çi mirîye, wekî hûn hatine t'irba wî vedidin, k'uling zêf, mef zêf?» Ewane got: «Me bîrkirîye, çapa mirî neanîye wekî em qasî çapa wî mezel vedin.» Go, em te dinêfin, bejnê û bale we nona hevduye. Go, were mezelda p'alde, em binêfin çike weke, yan ne weke? Emê mefa zêrîn, k'ulingê zêf jî bidine te bive hefe.»

Mûsa timayî kir, mezelda p'alda. Axî Cibrahîl serda sekinû, Mûsa lê nihêrî, go: «Axî Cibrahîl tuyî?» Go: «Lê ezim. Te çawa destê min xilasbî?»

35. Qewlê boreborê¹²³**şaxê** ¹²⁴**S. 1**

- 1 *Sêxê Hesenî sult'ane, ay sult'ane,*
 2 *E'zîzê mala bavê mino,*
 3 *Bavekî bavê qelpê Rêhmane,*
 4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
 5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
 6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
 7 *Ya hêkimî p'îrano,*

¹²² *meke*¹²³ [29] (440-452) (1711)¹²⁴ [29] (440-452) (1711)

8 E'zîz sult'an Şîxadî hemû derdanî dermane,
9 Ax li mine.

S. 2

1 Sêxê Hesenî sihîde, ay sihîde,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê mirîde,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 E'zîz sult'an Şîxadî hemû derdanî xebîre,
9 Ax li mine.

S. 3

1 Sêxê Hesenî mezine, ay mezine,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê momine,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 Qap'îya miraza miraxaza qap'îya melek' Şîxsine, cîyê gilî gazinane,
9 Ax li mine.

S. 4

1 Sêxê Hesenî esede, ay esede,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê semede,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 Hêzarî sere neyî li male,
9 Ax li mine.

S. 5

1 Sêxê Hesenî feqîre, ay feqîre,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê mîre,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 E'zîz sult'an Şîxadî hemû derdanî xebîre,
9 Ax li mine.

S. 6

1 Sêxê Hesenî e'mere, ay e'mere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xaliqekî minî her bi here,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,

5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Bê ferwara Şîxadî t'u cisatî ruh û qelibî nayê bere,*
9 *Ax li mine.*

S. 7

1 *Sêxê Hesenî duŕcemale, ay duŕcemale,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Borekî qudretêyî sîyare,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *E'zîz sult'an Şîxadî xoş qirare,*
9 *Ax li mine.*

S. 8

1 *Sêxê Hesenî duŕcelale, ay duŕcelale,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Borekî qudretêyî sîyare,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *T'extê e'zîz sult'an Şîxadî xuyî qirare,*
9 *Ax li mine.*

S. 9

1 *Şêxekî min hebû Hekarda, ay Hekarda,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Zor kewanê qudretê p'alda,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Çarde tevek e'rd û e'sman¹²⁵ k'efa destê e'zîz sult'an Şîxadî hêsarda,*
9 *Ax li mine.*

S. 10

1 *Şêxekî min hebû Hekarî bû, ay Hekarî bû,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Zêf kewanê qudretê p'ara wî bû,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa destê e'zîz sult'an Êîdda bû,*
9 *Ax li mine.*

---

¹²⁵ *e'sman*

S. 11

1 *Sêxekî mi hebû E'rebstanê, ay E'rebstanê,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Xudanê dodê û didanê, û de'nê,*
4 *Xudanê merberxê û şîlanê,*
5 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
6 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
7 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
8 *Ya hêkimî p'îrano,*
9 *E'zîz sult'an Şîxadî xudanê qirare,*
10 *Ax li mine.*

S. 12

1 *Şêxekî mi hebû nav e'reba, ay nav e'reba,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Xudanê qolsan û terefa,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Dastê e'zîz sult'an Şîxadî k'oteke ser her çar meseba,*
9 *Ax li mine.*

S. 13

1 *Sêx Zeydîno, te yeke neçê kir, ay neçê kir,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Hub û k'ubarî nefîsê kir,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *K'êrgî bin hûlê p'îlovî merhevî derxist şerjê kir,*
9 *Ax li mine.*

S. 14

1 *P'îlovî merhevî pîfînek lê kir, ay pîfînek lê kir,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Şîxadî, melek' Şîxsin pîfîna wî qebûl kir,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Avîte tevekê be'rê hêşîne, piştî Misirê jêrîne, hê axînya wî tê ser Lalişa nûrîne,*
9 *Ax li mine.*

S. 15

1 *Şêx Zeydîne, şêx Zeydîne, ay şêx Zeydîne,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Bang dide melek'ê e'rşê e'zmîne,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*

7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Avîte pişta Misirê jêrîne, avîte tevekê be'ra hêşîne, axînya wî tê ser Lalişa nûrîne,*
9 *Ax li mine.*

S. 16

1 *Şêx Zeydîno, te yeke bêşûl kir, ay bêşûl kir,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Te ne qewlê Xwedê kir, ne jî hêdûsa rêsûl kir,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *K'êrgî bin hûlê p'îlobî merhevî derxist şerjê kir,*
9 *Ax li mine.*

S. 17 (binêr S. 14)

1 *P'îlovî merhevî pifînek lê kir, ay pifînek lê kir,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Şixadî, melek' Şixsin pifîna wî qebûl kir,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Ax li mine.*

S. 18

1 *Sêx Zeydîno, tu xweva neyî sparî, ay neyî sparî,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *T'erêqa xwe mala Adiyafa de'wî darî,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Lalişa nûranîda bê milk'î, bê warî,*
9 *Ax li mine.*

S. 19

1 *Avê sera li me têne, ay têne,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Gazî û gufûr û me'nêne,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *E'yda qurbanê me sunîya têne,*
9 *Ax li mine.*

S. 20

1 *Avê sera li me hatin, ay hatin,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Nava e'debîyê Şerqê, Şamê bû mizgîn gazî û xebatin*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*

5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *E'ya qurbanê me sunîya dihatin,*
9 *Ax li mine.*

S. 21

1 *Ba tê, k'ûfa dihejîne, ay dihejîne,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Sera dara qewala belg û cewzê rîwaqê mîrada diwarîne,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Hew xazila wî çoxî sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin, kekê Zeydîne dîndara xweye şîrina şerîf*
bixûne,
9 *Ax li mine.*

S. 22

1 *Ba tê, k'ûfa t'ev rîdike, ay rîdike,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Dara qewala belg û cewzê xizêmê mîrada war dike,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Hew xazila wê hingê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin, kekê Zeydîne dîndara xweye*
şîrina şerîf şake,
9 *Ax li mine.*

S. 23

1 *Nexaşekî îşî-bîşî te'li teng-bûm, ay te'li-teng bûm,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Hew xazila wî çoxî sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin Lalişa nûrînra ezî ew deng bûm,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Ax li mine.*

S. 24

1 *Nexaşekî îşî-bîşî te'li-teng bûm, ay te'li-teng bûm,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Hew xazila wê hingê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin Lalişa nûrînra hewal bûm,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Ax li mine.*

S. 25

1 *Wê quvêkim sufa e'rşe, ay e'rşe,*

2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, û baîsisê di geşe,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemse,
9 Ax li mine.

S. 26

1 Wê quvêkim seran sere, ay seran sere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, baîsisê zere,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê T'etere,
9 Ax li mine.

S. 27

1 Wê quvêkim sufa e'zmîne, ay e'zmîne,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, baîsisê rengîne,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê Êzdîne,
9 Ax li mine.

S. 28

1 Wê quvêkim quvana zêdeye, ay zêdeye,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Quba stîya Îsa, sibê êvarê p'erîke nûranî tîye sere,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 Qurbana sult'an Şîxadî seransere¹²⁶,
9 Ax li mine.

S. 29

1 Veda, veda, mîro veda, ay veda,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Ezê bangîna xwe tîkme melek'ê e'rşê semeda,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,

8 Heyla birano zemanekî hatiye bira fâstîya xwe birê neda,
9 Ax li mine.

S. 30

1 Veda, veda, cewane sore, ay sore,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'li têne e'rşê jore,
4 Bira bangîna kekê Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî rêşî more,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya hêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê rîyê¹²⁷ avîtîye hêfka core,
10 Ax li mine.

S. 31

1 Veda, veda, cewane rêşe, ay rêşe,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'li têne e'rşe,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya hêkimî p'îrano,
8 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî rêşe,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê rîyê avîtîye xeberê zor nexaşe,
10 Ax li mine.

S. 32

1 Veda, veda, cewane zere, ay zere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'li têne e'rşê sere,
4 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî fêng esmere,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya hêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê rîyê avîtîye hêfike sere,
10 Ax li mine.

S. 33

1 Veda, veda, cewane sipîye, ay sipîye,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'li têne e'rşê e'lîye,
4 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anê, xerqekî rêşî nûrîne,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya hêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê rîyê avîtîye hêfike core,
10 Ax li mine.

---

¹²⁷ xelefêrîyê

S. 34

1 *Herzê merzê wêda tême, ay tême,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Boreborê e'lî distirême,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
9 *Ezê qûlê şêx Mendê şêx Ferxême,*
10 *Ax li mine.*

S. 35

1 *Herzê merzê wê dimeşim, ay dimeşim,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Hin şayîme hin gengeşim,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Ezê qûlê şêx Mendê Ferxa şêxê rêşim,*
9 *Ax li mine.*

S. 36

1 *Herzê merzê me bapîra, ay bapîra,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Xaş te dengê coqetê şêx û p'îra,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Bira p'ar te nebe xudanê cor û k'ûra,*
9 *Ax li mine.*

S. 37

1 *Herzê merzê bavika¹²⁸, ay bavika,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Xaş te dengê coqetê Hesinaneka,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Şêx û p'îra bira p'ar te nebe xudanê cor û şika,*
9 *Ax li mine.*

S. 38

1 *Herzê merzê xaş welate, ay welate,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Dengê Şixadî melek' Şixisin navda hate,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*

5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Wê zeyandîyê çendu kunyate,*
9 *Ax li mine.*

S. 39

1 *Herzê merzê herzê merza, ay merza,*
2 *E'zîzê mala bavê mino,*
3 *Heça cihalê nevsî xwe bike xeza,*
4 *Mîrê qelendera, mîr here here,*
5 *Laliş ya bor, dîwan ya bor,*
6 *Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,*
7 *Ya hêkimî p'îrano,*
8 *Dîwanê Şîxalê Şemsa heq û ciza,*
9 *Ax li mine.*

36. Beyt'a be'za¹²⁹

S. 1

1 *Mestim sik'ranê*
2 *Nêcîrvanê be'zame,*
3 *Aşiqê sufa giranim,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min milê*

S. 2

1 *Aşiqê suhême,*
2 *Derê dirbêva tême,*
3 *Rênga be'za dinême,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 3

1 *Be'zan û be'zgîne,*
2 *Şevê roj nêcîra,*
3 *Nêcîra te heye dîndara mîra,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 4

1 *Xazke min zanîya,*
2 *Rengê be'za k'î alîye,*
3 *Minê bigirta bi nijare,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 5

---

¹²⁹ [29] (452-457) (1712)

*1 Nijare ne li bere,
2 Ne li axe, mîna misk û maware,
3 Yala sere min deftere,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melhema birîna min mile.*

S. 6

*1 Be'z hatin, be'z bihurîn,
2 Dilê minda k'ew û girî,
3 Yala hewalê be'za kirî,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melhema birîna min mile.*

S. 7

*1 Be'z hatin, be'z diçûne,
2 Dilê minî dûne,
3 Xazila hevalê be'za bûme,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melhema birîna min mile.*

S. 8

*1 De'fa min bînin,
2 Derê dirbê werînin,
3 Be'zîyê dûr dixûnin,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melhema birîna min mile.*

S. 9

*1 De'fa mine mûye,
2 Derê dirbê danîye,
3 Be'zîkê tê hil bîye,
4 Be'z fîî, min nizanîye,
5 Cora dilê min core,
6 Yala melhema birîna min mile.*

S. 10

*1 De'fa min raxistî,
2 Be'zîkê tê nivistî,
3 Be'z fîî, min nizanbû,
4 Suîa Amadîn, Sicadîn û Şemsê minî Êzdî[n],
5 Cora dilê min core,
6 Yala melhema birîna min mile.*

S. 11

*1 De'fa min vedave,
2 Be'zîkê k'etîye nave,
3 Be'z min girtî, min berdave,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melhema birîna min mile.*

S. 12

1 Mezela der nijînî,

2 *Be'zîkê tê wetinî,*
3 *Be'z fîrî, kundê dewsê sekinî,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 13

1 *Mezela der girêda,*
2 *Be'zîkê tê di p'irêda,*
3 *Be'z fîrî, kundê mabû dewsêda,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 14

1 *Mezela der dadan,*
2 *Be'zîkê tê di neman,*
3 *Be'z fîrî, kundê dewsê diman,*
4 *Cora dilê min core,*
5 *Yala melhema birîna min mile.*

S. 15

1 *Şerefa lawêd p'ira,*
2 *Dil sotin, qeda wîda,*
3 *Şerefe şebeqe, digeîn nêcîrê cedûda,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî¹³⁰, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 16

1 *Şerefa lawêd incûza,*
2 *Dê û bavê xwe dikin naza,*
3 *Şerefe şebeqe, digeîn nêcîrê be'za,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 17

1 *Şerefa tî axdarî,*
2 *Cawa tî qadirî,*
3 *Bangîna tî hazirî,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 18

1 *Şerefa rê nasî,*
2 *Be'ra tî xwasî,*
3 *Tu Xidirî yan E'ylasî,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 19

1 *Hatîye bazirgane,*
2 *Danîye hewirdorê şeherane,*

---

¹³⁰ *yarebî*

3 *Barê wana lal, û duî, û mircane,*
4 *Xasê Şîxadî dikirne gozî, ser bi ser, can bi cane,*
5 *Barê wan sivike ne arzane,*
6 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
7 *Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 20

1 *Hatîye ser te bazare,*
2 *Bazara xwe bike sit'are,*
3 *Bandê ba mîrê xwe nebe şermezare,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 21

1 *Hatîye ser te bazareke boş,*
2 *Duî hatine bi k'oş,*
3 *Hew xazila min wî e'vdî, duî baha bik'îfe, arzan ne froş*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 22

1 *We dive elaye,*
2 *Heqe zik'atê heye dua'ye*
3 *Êçekê kesê sere zere micqalê ser maye,*
4 *Ew jî bandê p'îf cefaye,*
5 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
6 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 23

1 *Êrojekê roj xoş dibe,*
2 *Xelq hemû xet xoş dibe,*
3 *Ne xazila ruhê derewîni ink'oş dibe,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 24

1 *Êrojekê ser p'ira Selatê,*
2 *Xerqeyê hefe bûsatê,*
3 *Êçekê kesê ne ser sebeqa xerqe be, qalibê gunek'arê hefe k'işimatê,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 25

1 *Êrojekê ser p'ira nehîne,*
2 *Xerqeyê hefe xezîne,*
3 *Êkê kesê ne ser sebeqa xerqe be, qalibê gunek'arê hefe Beyt il-Mesîle,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 26

1 *Êrojekê li wê dibe,*
2 *K'ursî xarî e'rdê dibe,*

3 *K'axaza wan mistê dibe,*
4 *Kêr e'melê wan t'emam lê dibe,*
5 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
6 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 27

1 *Rojekê wê bive axir zemanê,*
2 *Hezêkê têk'eve qebrane,*
3 *Sunîyê bavêne be'rane,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 28

1 *Ne kesê kesane, ne bavê pisane,*
2 *Wê rojekê yar birê axretê hewekê bidne ser birane,*
3 *Te'rîyê şeva derxin bînin ber ronkaya cîrane,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 29

1 *Rojekê wê bive axire,*
2 *Wê fabe ferxekî fexire,*
3 *Ne kesê kesane, ne bavê pisane,*
4 *Wê rojekê yar birê axretê hewekê bidne ser birane,*
5 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
6 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

S. 30

1 *Wey li me wê rojê,*
2 *P'êletîyê bi dojê,*
3 *Şivêvê gele camêr, cênîkê gele hûrmet bigirin bavêne agirê dojê,*
4 *E'rhemdûlla her ya Rêbî, her ya Rêbî, her ya Xuda,*
5 *We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.*

37. Beyt'a bilbil miskîno¹³¹

S. 1

1 *Sibhane ji te sibhane,*
2 *Cî hukmekî girane,*
3 *De emê bidin methê bilbilê teyrane.*

S. 2

1 *Çiqas teyr lêk ce'm habûn,*
2 *Ser rêhêkî rawastyabûn,*
3 *Belê, benda bilbilê miskîn damabûn.*

S. 3

1 *«Ya mîro, xêr bêt bihare,*

---

¹³¹ [29] (458-461) (1713)

2 Bilbil rojê dibet hezare,
3 Belê, şevêd giran dixûne defter ji defterê me're.

S. 4

1 Ya mîro bihar, xêr bê,
2 Bilbil rojê hin divêt,
3 Belê, şevêd giran dengê xwe distirêt.»

S. 5

1 Silêman p'êxember go: «Ew teyrê hoyî p'ir gotine,
2 Yeqîn hûn bizanbin, ew jî ne ber er hûkmê mora mine».

S. 6

1 Silêman p'êxember go: «Ew teyrê hoyî axîye,
2 Xazila min bizanbîya cî wet'anê bilbilê miskînê k'u dibîye?»

S. 7

1 We dibêje qomsîyê teyrane:
2 «Ya mîro, ew e'rdê bilbilê miskîn lê kirîye mik'ane,
3 Wê li ada hevê be'ra, nav baxê gulane».

S. 8

1 Silêman p'êxember wa dikire fermane
2 Ji teyra, teyrê bazî di[bî]jare,
3 Kir qesid pey bilbilê miskîn dihinare¹³².

S. 9

1 Bazîo, hefe bilbil bîne,
2 T'ek ruhê şîrin jê nestîne,
3 Belê saxî bigre ji minfa bîne.»

S. 10

1 Bazî wa difîre,
2 Welat ber welat digêrî,
3 Cî-wet'anê bilbilê miskîn dipirsî.

S. 11

1 Bazî fîrîbû, çûbû pişt ava,
2 Welat ber welat dîtû herdu ce've,
3 Dît baxê gulada bilbilê miskîn nave.

S. 12

1 Bazî fîrîbû çûbû cîyêd bestî,
2 Dît baxê gulada bilbilê miskîn t'ext danî, sorgul serfa dişikestî,
3 Wê li nav baxê gulada nivistî.

S. 13

1 Bazî fîrîbû çûbû cîyêd xalî,
2 Dît baxêd gulada bilbilê miskîn t'ext danî, sorgul serfa dipalî,
3 Wê li nav baxê gulada dine'lî.

S.14

- 1 Bazî go: «Bilbilo! Hey bilbilo!
- 2 Héyrano, sotî dilo,
- 3 Te li nav baḫê gulada, hîzretîya te çima gulo!

S. 15

- 1 Bazî go: «Bilbilê dil dewrêşo,
- 2 Min xeta te anîye pêşo,
- 3 Belê Silêman p'êxember te dike tewtêşo.

S. 16

- 1 Bazî go: «Bilbilê dil şerqîo,
- 2 Pey te bûye hizêz û gazîo,
- 3 Belê Silêman p'êxember te dixazîo.»

S. 17

- 1 Bilbil go: «Ez wî kem, Rêhmanî,
- 2 Rûhê şîrin ji qalibî bik'şînî gîyanî,
- 3 Belê nayême dîwana mîr Silêmanî.»

S. 18

- 1 Bazî go: «Bilbilo, bese bike van gefa,
- 2 Tu ne teyrekî ji hemû rêfa,
- 3 Ezê te bigrim herdu k'efa,
- 4 Hêsîr bikim ji welat û t'erefa».

S. 19

- 1 Bilbil gel bayê didet xebere,
- 2 Bilbil gel bayê didet xebere.

S. 20

- 1 Bao, amanet, sed amanet
- 2 Amanet heye t'aqet,
- 3 Ew gula ez lê dibûm hîzret
- 4 Bira paşî min gul nav baḫda ne bişkiwtin qet bi qet.»

S. 21

- 1 Bilbil teyrekî namûse,
- 2 Ji teyra k'etibû k'apûse,
- 3 Bilbil fîrîbû çûbû hindirîsî taûse.

S. 22

- 1 Gava diçû nave,
- 2 Hêmûşka fon dibû dil û çe've.

S. 23

- 1 Silêman p'êxember go: «Hûn binêrin bilbil û fengî,
- 2 Şîrin û şîrin hiltîne dengî.»
- 3 Bilbilê miskîn go: «Mîro, bixûne bira xenîmê min bêne cengî.»

S. 24

- 1 Silêman p'êxember go: «Hûn binêrin bilbil û xeberdanê.»*
2 Silêman p'êxember teyr xandibû dîwanê,
3 Bilbilê miskîn go: «Mîro, xenîmê min k'anê?»

S. 25

- 1 Wa dibêje tote:*
2 «Ya mîro, heçê mêra û melek'a birîn û sote,
3 Belê şevêt giran p'êşê gayê cote».

S. 26

- 1 Wa dibêje totake:*
2 «Ya mîro, heçê mêra û melek'a sotibû mêlake,
3 Belê şevêt giran xewê nake.»

S. 27

- 1 We dibejût hendelîbe:*
2 «Ya mîro, heçê ragirt dilêt xerîba
3 Bahîştâ baqîn p'ar tê hebet nesîbe»

S. 28

- 1 Wa dibêje şalûle:*
2 «Ya mîro, bilbil teyrekî nûre,
3 Xelat bike, bide destûre».

S. 29

- 1 Silêman p'êxember bilbil xelat dikir, dida destûre,*
2 Ji gula k'etibûn gulê sor û zere.

S. 31

- 1 Bilbil teyrekî dewletê,*
2 Xefîqî bû behra muhbetê,
3 Sed rêhmet dê û bavê hoste û cime'tê.

38. Silêman p'êxember û bûm¹³³

S. 1

- 1 Teyr û tûyê Beyt' il-Farê¹³⁴,*
2 Derbaz dikin li rû dinîyayê,
3 Silo gate jina xwe Belqîzayê.

S. 2

- 1 Ji p'eîrê teyrê ber bi welat,*
2 Emê k'oçkekê çêkin du qat,
3 Bi wê bivne xîne û xelat.

S. 3

- 1 Ewî bi more hûkum da,*

¹³³ [29] (461-464) (1714)

¹³⁴ bent 'ilfayê

2 Teyr t'opkirin ji çar qulba,
3 Ew hûqumekî ze'f girane,
4 Li ser hêmû teyr û tûyane.

S. 4

1 Ew teyr û tûya dicivîne,
2 P'êr baska li wan bi'ûçkîne,
3 Wana bihêlê bê cî û war,
4 K'oçkê çêke xwe'ra sit'ar.

S. 5

1 Çarinkal civîyan teyrê feqîr,
2 Ew cema bûn li dîwana mîr,
3 Sekinîn li ber Beyt' il-Farê¹³⁵
4 Bilbil rêvî ji ber firwarê.

S. 6

1 Li pey bilbilê bû hewar,
2 Li wî ge'ryan çarnikal,
3 Ewana xwe'ra kir t'ivdîr,
4 Bilbil bigrin bivine cem mîr.

S. 7

1 Mirîşkê qomsîtiya bilbilê kir,
2 Cîyê bilbilê wan'ra e'yan kir,
3 Mirîşk qomsîya teyrane,
4 Cîyê bilbilê gote Silêmane.

S. 8

1 Be'zî li hewa fîrîn û çûn,
2 Li pey bilbilê şîrîn ge'ryan,
3 Ew bilbilê şîrîn bestî,
4 Pey wî digerin t'imê qestî.

S. 9

1 Teyrê be'zî li hewa fîrîyan,
2 Li ser cîyê bilbil vebûn,
3 Ewana bilbil hîlanîn,
4 Li ber Silêman danîn.

S. 10

1 Ji xof û tîrsa mîr,
2 Bilbil cîda bû hêsîr,
3 Lê bilbilê şîrîn zîman,
4 Dest-p'ê wî hîşk girêdan.

S. 11

1 Balcêmkê xwe hêjand,
2 Berî hêmîye xwe rûçikand,
3 Go: «Cûckê mine hûrin,

---

¹³⁵ bent'ilfar

4 Wekî zû neçim wê bimirin.»

S. 12

*1 Bûm ji cîyê xwe rûbû,
2 Li ber mîr sicûde bû.
3 Ew wextê rûbû p'îya,
4 Yek bi yek caba mîr da.*

S. 13

*1 «Mîrê min hûkmê te girane,
2 Hatîye ser me teyr û tûyane,
3 Ew guneye teîa li dinyayê,
4 Wê têk'êve stûyê te û Belqîzayê.»*

S. 14

*1 Mîr [go]: «Tu li çê'va binêr çewane?»
2 Bûm [go]: «Çe'vê min yê mêrane.»
3 Mîr [go]: «Tu li serî binêr çewane?»
4 Bûm [go]: «Serê min yê şêrane.»*

S. 15

*1 Mîr [go]: «Tu li qûnê binêr çewane?»
2 Bûm [go]: «Wekî tu qûnê nahebînî,
3 Çira teyr tûya dicivînî,
4 P'êf-baskê wan diîfûçkînî.*

S. 16

*1 Bone te û Belqîzayê,
2 Emê hîşk bin li dinyayê,
3 Tu bawerîya bîne yeqîm,
4 P'êf û bask teîa navne hîm.*

S. 17

*1 Sibê bakê li k'oçka te rabe,
2 Her p'êfêkî wê cîkîda belake,
3 Em teyr û tûyê be'z,
4 Emê bimînînin belengaz.»*

S. 18

*1 Hé gotina bûme li devî,
2 Qijika rêş qeydêva rêvî,
3 Silêman Selawet beda,
4 Destûra teyr û tûya da.*

S. 19

*1 Lê şîrîné bilbil dila,
2 Dîsa vegefîya nava gula,
3 Nav gula bû şayî û deng,
4 Bone bilbilê besk rêng.*

S. 20

1 Teyr û tû aza bûn,

*2 Ji hev bela bûn,
3 Rûyê gotina bûmda mîr destûra teyra da.*